

MALAYSIA

**PENYATA RASMI PARLIMEN
DEWAN RAKYAT**

**PARLIMEN KEDUA BELAS
PENGKAL KEDUA
MESYUARAT KEDUA**

K A N D U N G A N

**JAWAPAN-JAWAPAN LISAN
BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN**

(Halaman 1)

**RANG UNDANG-UNDANG DIBAWA
KE DALAM MESYUARAT**

(Halaman 22)

RANG UNDANG-UNDANG:

Rang Undang-undang Pihak Berkuasa Kemajuan

Pekebun Kecil Perusahaan Getah (Pindaan) 2009

(Halaman 23)

Rang Undang-undang Bank Kerjasama Rakyat Malaysia

Berhad (Peruntukan Khas) (Pindaan) 2009

(Halaman 47)

AHLI-AHLI DEWAN RAKYAT

1. Yang Berbahagia Tuan Yang di-Pertua, Tan Sri Datuk Seri Utama Pandikar Amin Haji Mulia, S.U.M.W., P.G.D.K., P.S.M., J.S.M., J.P.
2. Yang Berhormat Timbalan Yang di-Pertua, Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar, P.J.N., P.B.S. J.B.S., J.S.M. (Santubong) – PBB
3. “ Timbalan Yang di-Pertua, Datuk Ronald Kiandee, A.S.D.K., P.G.D.K. (Beluran) – UMNO

MENTERI

1. Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dan Menteri Kewangan, Dato' Sri Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak, D.U.P.N., S.S.A.P., S.I.M.P., D.P.M.S., D.S.A.P., P.N.B.S., D.U.B.C.(T). (Pekan) – UMNO
2. “ Timbalan Perdana Menteri dan Menteri Pelajaran, Tan Sri Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin, S.P.M.P., S.P.M.J., P.S.M., S.M.J., P.I.S., B.S.I. (Pagoh) – UMNO
3. Yang Berhormat Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tan Sri Dr. Koh Tsu Koon – *Senator*
4. “ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Dato' Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz, S.P.M.P., D.M.S.M., A.M.P., B.K.T. (Padang Rengas) – UMNO
5. “ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tan Sri Nor Mohamed Yakcop, (Tasik Gelugor) – UMNO
6. “ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Dato' Jamil Khir bin Baharom, P.S.A.T., D.I.M.P., D.S.N.S., D.S.D.K., P.A.T., J.S.M., K.A.T., K.M.N., A.M.K., P.J.M. – *Senator*
7. “ Menteri Kewangan II, Dato' Haji Ahmad Husni bin Mohamad Hanadzlah, P.P.T., A.M.P. (Tambun) – UMNO
8. “ Menteri Pengangkutan, Dato' Sri Ong Tee Keat, P.J.N., S.M.S. (Pandan) – MCA
9. “ Menteri Perusahaan Perladangan dan Komoditi, Tan Sri Bernard Giluk Dompok, P.S.M., S.P.D.K. (Penampang) – UPKO
10. “ Menteri Dalam Negeri, Dato' Seri Hishammuddin bin Tun Hussein, S.P.M.P., S.S.A.P., S.I.M.P., D.S.A.P., D.P.M.J. (Sembrong) – UMNO
11. “ Menteri Penerangan, Komunikasi, Kesenian dan Kebudayaan, Datuk Seri Utama Dr. Rais Yatim, S.J.M.K., S.S.A.P., S.P.N.S., D.S.N.S. (Jejebu) – UMNO
12. “ Menteri Tenaga, Teknologi Hijau dan Air, Datuk Peter Chin Fah Kui, P.G.B.K., P.B.S., A.B.S. (Miri) – SUPP
13. “ Menteri Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah, Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal, D.S.A.P., P.G.D.K., D.M.S.M. (Semporna) – UMNO
14. “ Menteri Pengajian Tinggi, Dato' Seri Mohamed Khaled bin Nordin, D.S.P.N., S.M.J., P.I.S. (Pasir Gudang) – UMNO
15. “ Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Dato' Mustapa Mohamed (Jeli) – UMNO
16. ” Menteri Sains, Teknologi dan Inovasi, Datuk Dr. Maximus Johnity Ongkili, A.S.D.K., J.P. (Kota Marudu) – PBS

17. Yang Berhormat Menteri Sumber Asli dan Alam Sekitar, Datuk Douglas Uggah Embas (Betong) – PBB
18. “ Menteri Pelancongan, Dato’ Sri Dr. Ng Yen Yen, D.I.M.P., D.S.A.P., D.P.M.K., D.P.M.P., P.J.K. (Raub) – MCA
19. “ Menteri Pertanian dan Industri Asas Tani, Datuk Seri Haji Noh bin Haji Omar, D.G.S.M., D.P.M.S., D.M.S.M., K.M.N., A.S.A., P.J.K., J.P. (Tanjong Karang) – UMNO
20. “ Menteri Pertahanan, Dato’ Seri Dr. Ahmad Zahid bin Hamidi, D.M.S.M., S.S.A.P., P.P.T., P.J.K. (Bagan Datok) – UMNO
21. “ Menteri Kerja Raya, Dato’ Shaziman bin Abu Mansor, D.S.N.S., D.S.A.P., A.N.S., J.P. (Tampin) – UMNO
22. “ Menteri Kesihatan, Dato’ Sri Liow Tiong Lai, D.G.S.M., S.S.A.P., D.I.M.P., S.M.P., (Bentong) – MCA
23. “ Menteri Belia dan Sukan, Dato’ Ahmad Shabery Cheek (Kemaman) – UMNO
24. “ Menteri Sumber Manusia, Datuk Dr. S. Subramaniam (Segamat) – MIC
25. “ Menteri Perdagangan Dalam Negeri, Koperasi dan Kepenggunaan, Dato’ Sri Ismail Sabri bin Yaakob, D.I.M.P., D.M.S.M., A.D.K. (Bera) – UMNO
26. “ Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Dato’ Kong Cho Ha (Lumut) – MCA
27. “ Menteri Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat, Dato’ Sri Shahrizat Abdul Jalil, S.S.A.P., D.G.P.N., D.I.M.P. – *Senator*
28. “ Menteri Luar Negeri, Datuk Anifah bin Haji Aman (Kimanis) – UMNO
29. “ Menteri Wilayah Persekutuan, Dato’ Raja Nong Chik bin Dato’ Raja Zainal Abidin, D.P.T.J. – *Senator*
30. “ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Dato’ Sri Idris Jala – *Senator*

TIMBALAN MENTERI

1. Yang Berhormat Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Datuk Liew Vui Keong, P.G.D.K., A.D.K., J.P. (Sandakan) – LDP
2. “ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Dato’ Dr. Mashitah binti Ibrahim – *Senator*
3. “ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tuan S.K. Devamany, S.M.P., P.P.T. (Cameron Highlands) – MIC
4. “ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Datuk Ahmad bin Maslan, D.M.S.M. (Pontian) - UMNO
5. “ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Datuk T. Murugiah – *Senator*
6. “ Timbalan Menteri Kewangan I, Dato’ Chor Chee Heung (Alor Setar) – MCA
7. “ Timbalan Menteri Kewangan II, Dato’ Dr. Awang Adek Hussin, D.M.S.M., D.J.M.K., S.I.M.P., D.P.M.K., D.C.S.M., J.S.M. – *Senator*
8. “ Timbalan Menteri Pelajaran I, Datuk Ir. Dr. Wee Ka Siong, D.M.S.M. (Ayer Hitam) – MCA
9. “ Timbalan Menteri Pelajaran II, Dr. Haji Mohd. Puad Zarkashi, P.I.S. (Batu Pahat) – UMNO

10. Yang Berhormat Timbalan Menteri Pengangkutan I, Datuk Abdul Rahim bin Bakri (Kudat) -UMNO
11. “ Timbalan Menteri Pengangkutan II, Datuk Robert Lau Hoi Chew, P.G.B.K., J.B.S. (Sibu) – SUPP
12. “ Timbalan Menteri Perusahaan, Perladangan dan Komoditi, Dato’ Hamzah bin Zainudin, D.P.M.P., D.P.T.J., K.M.N., A.M.P., P.P.T., J.P. (Larut) – UMNO
13. “ Timbalan Menteri Dalam Negeri I, Datuk Wira Abu Seman Yusop, D.C.S.M., D.M.S.M., K.M.N., B.K.T., J.P. (Masjid Tanah) – UMNO
14. “ Timbalan Menteri Dalam Negeri II, Tuan Jelaing anak Mersat (Saratok) – SPDP
15. “ Timbalan Menteri Penerangan, Komunikasi, Kesenian dan Kebudayaan I, Dato’ Joseph Salang anak Gandum (Julau) – PRS
16. “ Timbalan Menteri Penerangan, Komunikasi, Kesenian dan Kebudayaan II, Puan Heng Seai Kie – *Senator*
17. “ Timbalan Menteri Tenaga, Teknologi Hijau dan Air, Puan Noriah Kasnon, S.M.S., P.J.K. (Sungai Besar) – UMNO
18. “ Timbalan Menteri Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah I, Dato’ Haji Hasan bin Malek, D.S.N.S., D.M.S.M., D.S.M., J.P., K.M.N., A.M.N., P.M.C., P.J.K., B.K.C., (Kuala Pilah) – UMNO
19. “ Timbalan Menteri Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah II, Tuan Joseph Entulu anak Belaun (Selangau) – PRS
20. “ Timbalan Menteri Pengajian Tinggi I, Dr. Hou Kok Chung (Kluang) – MCA
21. “ Timbalan Menteri Pengajian Tinggi II, Dato’ Saifuddin bin Abdullah, D.P.M.P., D.S.M. (Temerloh) – UMNO
22. “ Timbalan Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri I, Dato’ Mukhriz bin Tun Mahathir (Jerlun) – UMNO
23. “ Timbalan Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri II, Dato’ Jacob Dungau Sagan, P.S.B.S., J.B.S., K.M.N., P.P.B., P.P.N. (Baram) – SPDP
24. “ Timbalan Menteri Sains, Teknologi dan Inovasi, Tuan Haji Fadillah bin Yusof (Petra Jaya) – PBB
25. ” Timbalan Menteri Sumber Asli dan Alam Sekitar, Tan Sri Datuk Seri Panglima Joseph Kurup (Pensiangan) – PBRS
26. “ Timbalan Menteri Pelancongan, Dato Sri Sulaiman Abdul Rahman bin Abdul Taib (Kota Samarahan) – PBB
27. “ Timbalan Menteri Pertanian dan Industri Asas Tani I, Dato’ Mohd. Johari bin Baharum, S.I.M.P., D.S.D.K., D.M.S.M., D.I.M.P., D.S.M., A.M.K., B.K.M., P.J.K., J.P. (Kubang Pasu) – UMNO
28. “ Timbalan Menteri Pertanian dan Industri Asas Tani II, Datuk Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim (Batang Lupar) – PBB
29. “ Timbalan Menteri Pertahanan, Datuk Dr. Haji Abdul Latiff bin Ahmad (Mersing) – UMNO
30. “ Timbalan Menteri Kerja Raya, Dato’ Yong Khoo Seng, D.S.P.N., K.M.N. (Stampin) – SUPP
31. “ Timbalan Menteri Kesihatan, Datuk Rosnah bte Haji Abd. Rashid Shirlin, P.G.D.K., A.D.K. (Papar) – UMNO

32. Yang Berhormat Timbalan Menteri Belia dan Sukan I, Dato' Razali bin Haji Ibrahim (Muar) – UMNO
33. “ Timbalan Menteri Belia dan Sukan II, Tuan Wee Jeck Seng (Tanjong Piai) – MCA
34. “ Timbalan Menteri Sumber Manusia, Dato' Maznah Mazlan – *Senator*
35. “ Timbalan Menteri Perdagangan Dalam Negeri, Koperasi dan Kepenggunaan, Dato' Tan Lian Hoe, D.P.M.P. (Gerik) – GERAKAN
36. “ Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Datuk Seri Panglima Lajim Ukin, P.G.D.K., S.P.D.K., J.M.N., J.P. (Beaufort) – UMNO
37. “ Timbalan Menteri Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat, Datin Paduka Chew Mei Fun, D.S.I.S. – *Senator*
38. “ Timbalan Menteri Luar Negeri I, Tuan A. Kohilan Pillay a/l G. Appu – *Senator*
39. “ Timbalan Menteri Luar Negeri II, Dato Lee Chee Leong, D.P.M.P., A.M.P. (Kampar) – MCA
40. “ Timbalan Menteri Wilayah Persekutuan, Datuk Saravanan a/l Murugan (Tapah) – MIC

AHLI-AHLI (BN)

1. Yang Berhormat Tuan Aaron Ago Dagang (Kanowit) – PRS
2. “ Tuan Abd. Rahman Bakri, A.S.A. (Sabak Bernam) – UMNO
3. “ Dato' Abd. Rahman Dahlan, D.I.M.P., A.D.K. (Kota Belud) – UMNO
4. “ Datuk Seri Panglima Haji Abdul Ghapur bin Haji Salleh (Kalabakan) – UMNO
5. “ Tun Abdullah bin Haji Ahmad Badawi, S.U.M.Z., D.K.1(Johor), S.P.M.S., S.S.S.J., S.P.S.A., S.S.A.P., S.P.D.K., D.U.N.M., D.P., S.P.N.S., D.G.P.N., D.S.S.A., D.M.P.N., D.J.N., K.M.N., A.M.N. (Kepala Batas) – UMNO
6. “ Prof. Dato' Dr. Abdullah Md. Zin, D.P.M.T. (Besut) – UMNO
7. “ Dato' Abdul Manan bin Ismail, D.I.M.P., P.K.C. (Paya Besar) – UMNO
8. “ Datuk Abdul Wahab bin Dolah (Igan) – PBB
9. “ Dato' Paduka Abu Bakar bin Taib, D.H.M.S., D.S.D.K., S.D.K., K.M.N., B.C.K., P.J.K., (Langkawi) – UMNO
10. “ Datuk Wira Ahmad Hamzah, D.C.S.M., D.M.S.M., K.M.N., P.J.K. (Jasin) – UMNO
11. “ Tuan Haji Ahmad Lai bin Bujang, A.B.S. (Sibuti) – PBB
12. “ Tuan Alexander Nanta Linggi (Kapit) – PBB
13. “ Datuk Seri Azalina binti Othman Said, S.P.M.P. (Pengerang) – UMNO
14. “ Yang Berhormat Dato' Seri Azmi bin Khalid, D.P.M.P., S.M.P., P.J.K. (Padang Besar) – UMNO
15. ” Datuk Haji Baharum bin Haji Mohamed, D.M.S.M., A.M.N., P.I.S. (Sekijang) – UMNO
16. “ Tuan Billy Abit Joo, K.M.N. (Hulu Rajang) – PRS
17. “ Datuk Bung Moktar bin Radin (Kinabatangan) – UMNO

18. Yang Berhormat Tuan Chua Tee Yong (Labis) – MCA
19. “ Tuan Ding Kuong Hiing (Sarikei) – SUPP
20. “ Datuk Ir. Edmund Chong Ket Wah, P.G.D.K. (Batu Sapi) – PBS
21. “ Datuk Seri Dr. Fong Chan Onn, D.G.S.M., D.M.S.M. (Alor Gajah) – MCA
22. “ Datuk Halimah binti Mohamed Sadique, P.J.N., P.I.S. (Tenggara) – UMNO
23. “ Ir. Haji Hamim bin Samuri (Ledang) – UMNO
24. “ Tuan Haji Hasbi Haji Habibollah (Limbang) – PBB
25. “ Tuan Henry Sum Agong (Lawas) – PBB
26. “ Datuk Ir. Haji Idris bin Haji Haron, D.M.S.M., D.S.M. (Tangga Batu) – UMNO
27. “ Dato’ Haji Ismail bin Haji Abd. Muttalib, D.I.M.P., S.A.P., A.A.P., A.M.P., P.K.C. (Maran) – UMNO
28. “ Dato’ Ismail Kasim, D.P.M.P., S.M.P., A.M.P. (Arau) – UMNO
29. “ Dato’ Haji Ismail bin Mohamed Said (Kuala Krau) – UMNO
30. “ Dato’ Dr. Haji Jamaludin bin Dato’ Mohd. Jarjis, S.I.M.P., D.I.M.P., S.A.P. (Rompin) – UMNO
31. “ Dato’ Dr. James Dawos Mamit, P.S.B.S., P.P.B., P.P.S., P.P.D. (Mambong) – PBB
32. “ Datu Seri Joseph Pairin Kitingan (Keningau) – PBS
33. “ Datuk Juslie Ajirol (Libaran) – UMNO
34. “ Tuan Khairy Jamaluddin Abu Bakar (Rembau) – UMNO
35. “ Tuan Liang Teck Meng (Simpang Renggam) – GERAKAN
36. “ Dato’ Haji Lilah Yasin, D.S.N.S. (Jempol) – UMNO
37. “ Datuk Dr. Marcus Makin Mojigoh, P.G.D.K., J.S.M., A.D.K., B.S.K. (Putatan) – UPKO
38. “ Tuan Masir Kujat, P.P.B. (Sri Aman) – PRS
39. “ Tuan Matulidi bin Jusoh, P.P.N., P.J.K. (Dungun) – UMNO
40. “ Datuk Md. Sirat Abu, D.M.S.M., K.M.N., B.K.T., P.J.K., J.P. (Bukit Katil) – UMNO
41. “ Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz (Sri Gading) – UMNO
42. “ Dato’ Dr. Mohamad Shahrum Osman, D.I.M.P., A.M.P. (Lipis) – UMNO
43. “ Dato’ Haji Mohd. Jidin bin Shafee, D.P.M.T., D.M.S.M., K.M.N., A.M.N. (Setiu) – UMNO
44. “ Dato’ Mohd. Nasir bin Ibrahim Fikri, D.M.P.T. (Kuala Nerus) – UMNO
45. “ Tuan Haji Mohd. Nor bin Othman, A.M.N., P.J.C., P.J.K. (Hulu Terengganu) – UMNO
46. “ Tuan Mohd. Nizar bin Haji Zakaria, A.M.P. (Parit) – UMNO
47. “ Dato’ Seri Mohd. Radzi bin Sheikh Ahmad (Kangar) – UMNO
48. “ Dato’ Sri Ir. Mohd. Zin bin Mohamed, D.P.M.S., D.P.T.J., S.S.A.P., J.P. (Sepang) – UMNO
49. “ Dato’ Sri Muhd. Leo M. Toyad, P.N.B.S., P.G.B.K., J.B.S. (Mukah) – PBB

50. Yang Berhormat Puan Hajah Nancy binti Shukri (Batang Sadong) – PBB
51. “ Datuk Hajah Norah binti Abd. Rahman (Tanjong Manis), P.J.N. – PBB
52. “ Dato’ Noraini binti Ahmad (Parit Sulong) – UMNO
53. “ Datuk Nur Jazlan bin Tan Sri Mohamed (Pulai) – UMNO
54. “ Dato’ Seri Ong Ka Chuan, S.P.M.P., D.P.M.P., P.M.P. (Tanjong Malim)
– MCA
55. “ Tan Sri Ong Ka Ting, P.M.N., S.P.M.P., D.P.M.S., D.P.M.P. (Kulai)
– MCA
56. “ Tan Sri Rafidah Aziz, S.M.P.T., S.P.M.P., D.P.M.S., A.M.N.
(Kuala Kangsar) – UMNO
57. “ Tuan Raime Unggi (Tenom) – UMNO
58. “ Datuk Richard Riot anak Jaem, P.J.N., J.B.S., K.M.N. (Serian) – SUPP
59. “ Tuan Haji Salleh bin Haji Kalbi, A.D.K., B.K.M., P.J.K. (Silam) – UMNO
60. ” Dato’ Shahrir Abdul Samad (Johor Bahru) –UMNO
61. “ Dato’ Shamsul Anuar bin Haji Nasarah, D.P.M.P., S.M.S., P.P.N., P.P.T.
(Lenggong) – UMNO
62. “ Datuk Sapawi bin Haji Ahmad (Sipitang) – UMNO
63. “ Datuk Siringan Gubat (Ranau) – UPKO
64. “ Tan Sri Dato’ Seri Syed Hamid Albar, P.M.N., S.P.M.K., S.P.M.J.,
D.P.P.N., D.G.S.M., S.P.D.K., D.P.M.J., S.M.J., A.M.N. (Kota Tinggi)
– UMNO
65. “ Dato’ Haji Tajuddin Abdul Rahman, D.P.M.P., D.M.S.M., K.M.N., A.M.P.,
J.P. (Pasir Salak) – UMNO
66. “ Puan Tan Ah Eng (Gelang Patah) – MCA
67. “ Tuan Teng Boon Soon (Tebrau) – MCA
68. “ Datuk Seri Tengku Adnan bin Tengku Mansor, S.S.A.P. (Putrajaya)
– UMNO
69. “ Dato’ Seri Tengku Azlan ibni Sultan Abu Bakar, S.P.T.J., D.S.A.S.
(Jerantut) – UMNO
70. “ Tengku Razaleigh Hamzah (Gua Musang) – UMNO
71. “ Dato’ Seri Tiong King Sing (Bintulu) – SPDP
72. “ Datuk Tiong Thai King, P.G.B.K. (Lanang) – SUPP
73. “ Datuk Dr. Tiki anak Lafe, D.M.S.M. (Mas Gading) – SPDP
74. “ Datuk Wilfred Mojilip Bumburing, S.P.D.K., P.G.D.K., P.J.N., J.S.M., J.P.
(Tuaran) – UPKO
75. “ Tuan William Nyallau, P.B.B., P.P.S. (Lubok Antu) – PRS
76. “ Datuk Haji Yussof bin Haji Mahal, D.M.S.M. (Labuan) – UMNO
77. “ Dato’ Sri Zulhasnan Rafique, D.I.M.P., A.M.N., (Setiawangsa) – UMNO

AHLI-AHLI (PKR)

1. Yang Berhormat Tuan Haji Ab. Aziz Ab. Kadir (Ketereh)
2. “ Tan Sri Dato’ Abd. Khalid bin Ibrahim, D.P.M.S., D.S.A.P., P.S.M. (Bandar Tun Razak)
3. “ Tuan Abdullah Sani bin Abdul Hamid (Kuala Langat)
4. “ Tuan Haji Ahmad Kasim (Kuala Kedah)
5. “ Tuan Amran bin Ab. Ghani (Tanah Merah)
6. “ Datuk Seri Anwar Ibrahim (Permatang Pauh)
7. “ Tuan Azan Ismail (Indera Mahkota)
8. “ Tuan Chua Tian Chang (Batu)
9. “ Puan Hajah Fuziah Salleh (Kuantan)
10. “ Tuan Gwo-Burne Loh (Kelana Jaya)
11. “ Tuan Hee Loy Sian (Petaling Jaya Selatan)
12. “ Dato’ Johari bin Abdul, D.S.D.K., (Sungai Petani)
13. “ Dato’ Kamarul Baharin Abbas, D.S.S.A. (Telok Kemang)
14. “ Dr. Lee Boon Chye (Gopeng)
15. “ Dr. M. Jeyakumar Devaraj (Sungai Siput)
16. “ Tuan Mohamed Azmin bin Ali (Gombak)
17. “ Tuan Mohd. Yusmadi bin Mohd. Yusoff (Balik Pulau)
18. “ Tuan Haji Mohsin Fadzli bin Haji Samsuri (Bagan Serai)
19. “ Tuan N. Gobalakrishnan (Padang Serai)
20. “ Puan Nurul Izzah Anwar (Lembah Pantai)
21. “ Dato’ Rashid Din, S.M.K., D.I.M.P. (Merbok)
22. “ Tuan R. Sivarasa (Subang)
23. “ Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail (Machang)
24. “ Tuan S. Manikavasagam (Kapar)
25. “ Tuan Tan Tee Beng (Nibong Tebal)
26. “ Tuan Wee Choo Keong, S.M.K. (Wangsa Maju)
27. “ Tuan William Leong Jee Keen (Selayang)
28. “ Dato’ Zahrain bin Mohamed Hashim, D.S.P.N., P.J.K. (Bayan Baru)
29. “ Dato’ Dr. Zainal Abidin bin Ahmad, D.P.M.S. (Hulu Selangor)
30. “ Tuan Zulkifli bin Noordin (Kulim Bandar Baharu)
31. “ Puan Hajah Zuraida Kamaruddin (Ampang)

AHLI-AHLI (DAP)

1. Yang Berhormat Tuan Charles Santiago (Klang)
2. “ Tuan Chong Chieng Jen (Bandar Kuching)
3. “ Puan Chong Eng (Bukit Mertajam)
4. “ Tuan Chow Kon Yeow (Tanjong)

5. Yang Berhormat Tuan Er Teck Hwa (Bakri)
6. “ Tuan Fong Kui Lun (Bukit Bintang)
7. “ Puan Fong Po Kuan (Batu Gajah)
8. “ Tuan Gobind Singh Deo (Puchong)
9. “ Dr. Hiew King Cheu (Kota Kinabalu)
10. “ Tuan John Fernandez (Seremban)
11. “ Tuan Liew Chin Tong (Bukit Bendera)
12. “ Tuan Lim Guan Eng (Bagan)
13. “ Tuan Lim Kit Siang (Ipoh Timur)
14. “ Tuan Lim Lip Eng (Segambut)
15. “ Tuan Loke Siew Fook (Rasah)
16. “ Tuan M. Kula Segaran (Ipoh Barat)
17. “ Tuan M. Manogaran (Telok Intan)
18. “ Tuan Nga Kor Ming (Taiping)
19. “ Dato’ Ngeh Koo Ham (Beruas)
20. “ Tuan Ooi Chuan Aun (Jelutong)
21. “ Dr. P. Ramasamy (Batu Kawan)
22. “ Tuan Pua Kiam Wee (Petaling Jaya Utara)
23. “ Tuan R. Karpal Singh (Bukit Gelugor)
24. “ Tuan Sim Tong Him (Kota Melaka)
25. “ Tuan Tan Kok Wai (Cheras)
26. “ Dr. Tan Seng Giaw (Kepong)
27. “ Puan Teo Nie Ching (Serdang)
28. “ Puan Teresa Kok Suh Sim (Seputeh)

AHLI-AHLI (PAS)

1. Yang Berhormat Dato’ Seri Haji Abdul Hadi bin Awang (Marang)
2. “ Dato’ Haji Ab. Halim Ab. Rahman, D.P.M.K. (Pengkalan Chepa)
3. “ Tuan Haji Che Uda bin Che Nik, B.C.K., A.M.N. (Sik)
4. “ Dr. Che Rosli bin Che Mat (Hulu Langat)
5. “ Dr. Dzulkefly Ahmad (Kuala Selangor)
6. “ Dato’ Kamarudin Jaffar, B.C.M., D.S.N.S. (Tumpat)
7. “ Tuan Haji Khalid bin Abd. Samad (Shah Alam)
8. “ Dr. Lo’ Lo’ Mohamad Ghazali (Titiwangsa)
9. “ Dato’ Haji Mahfuz bin Omar, D.S.D.K., (Pokok Sena)
10. “ Datuk Seri Ir. Mohammad Nizar Jamaluddin (Bukit Gantang)
11. “ Tuan Haji Mohd. Abdul Wahid Endut (Kuala Terengganu)
12. “ Tuan Mohd. Firdaus Jaafar (Jerai)
13. “ Dr. Mohd. Hatta bin Md. Ramli (Kuala Krai)

14. Yang Berhormat Dr. Haji Mohd. Hayati bin Othman (Pendang)
15. “ Tuan Mohd. Nasir bin Zakaria (Padang Terap)
16. “ Tuan Muhammad bin Haji Husain (Pasir Puteh)
17. “ Dr. Mujahid Yusof Rawa (Parit Buntar)
18. “ Tuan Nasharudin Mat Isa (Bachok)
19. “ Tuan Salahuddin Ayub (Kubang Kerian)
20. “ Dr. Siti Mariah binti Mahmud (Kota Raja)
21. “ Puan Hajah Siti Zailah binti Mohd. Yusoff (Rantau Panjang)
22. “ Tuan Haji Taib Azamudden bin Md. Taib, J.B.S., A.M.N. (Baling)
23. “ Dato' Wan Abd. Rahim bin Wan Abdullah, D.J.M.K. (Kota Bharu)

AHLI (Bebas)

1. Yang Berhormat Datuk Chua Soon Bui, P.G.D.K. (Tawau) – SAPP
2. “ Datuk Eric E. Majimbun, P.G.D.K. (Sepanggar) – SAPP
3. “ Dato' Ibrahim Ali, D.J.M.K., D.P.M.S., D.M.S.M. (Pasir Mas)

DEWAN RAKYAT**Ketua Pentadbir Parlimen**

Datuk Kamaruddin Mohamed Baria

Setiausaha Dewan Rakyat

Datuk Roosme binti Hamzah

Setiausaha Bahagian (Pengurusan Dewan)

Encik Ikmalrudin bin Ishak

PETUGAS-PETUGAS PENYATA RASMI (*HANSARD*)

Azhari bin Hamzah

Monarita binti Mohd Hassan

Rosna binti Bujairomi

Hajah Supiah binti Dewak

Sarimah binti Haji Amran

Hadzirah binti Ibrahim

Nurziana binti Ismail

Suriyani binti Mohd. Noh

Aisyah binti Razki

Yoogeswari a/p Muniandy

Nor Liyana binti Ahmad

Zatul Hijanah binti Yahya

Sharifah Nor Asilah binti Syed Basir

Nik Nor Ashikin binti Nik Hassan

Hafilah binti Hamid

Siti Norhazarina binti Ali

Mohd. Shahrul Hafiz bin Yahaya

Mulyati binti Kamarudin

Ganesan a/l Nanthan

Nor Hamizah binti Haji Hassan

Azmir bin Mohd Salleh

Ainul Wahidah binti Ismail @ Fakhri

Nur Nazihah binti Mohd. Nazir

Noraidah binti Manaf

Nurul Fariahah binti Mohd. Isa

Mohd. Fairus bin Mohd. Padzil

Mohd. Zaidi bin Mahmood

Mohd. Izwan bin Mohd. Esa

Hazrul bin Sharif

Adelynn Cheah Ee Kim

Nurul Aishah binti Sha'arin

Nor Kamsiah binti Asmad

Noor Salini binti Mohamed Salim

Siti Zubaidah binti Karim

Aifarina binti Azaman

Farah Asyraf binti Khairul Anuar

MALAYSIA**DEWAN RAKYAT****Selasa, 20 Oktober 2009****Mesyuarat dimulakan pada pukul 10.00 pagi****DOA**

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Ronald Kiandee) *mempengerusikan Mesyuarat*]

JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN

1. **Tuan Haji Mohd. Nor bin Othman [Hulu Terengganu]** minta Menteri Pelajaran menyatakan, apakah rasionalnya kerajaan menunggu sehingga tahun 2012 untuk mengembalikan semula pengajaran dan pembelajaran Sains dan Matematik diajar dalam bahasa ibunda.

Timbalan Perdana Menteri dan Menteri Pelajaran [Tan Sri Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin]: Tuan Yang di-Pertua, terdapat 13 pertanyaan yang menyentuh pelbagai aspek berkaitan pengajaran dan pembelajaran Sains dan Matematik dalam bahasa Inggeris ataupun PPSMI, serta usaha-usaha kerajaan dalam melaksanakan dasar memartabatkan bahasa Malaysia dan memperkukuhkan bahasa Inggeris, MBMMBI.

Pertanyaan-pertanyaan tersebut dikemukakan oleh Yang Berhormat Hulu Terengganu, Yang Berhormat Hulu Rajang, Yang Berhormat Pengkalan Chepa, Yang Berhormat Nibong Tebal, Yang Berhormat Balik Pulau, Yang Berhormat Bukit Katil, Yang Berhormat Sik, Yang Berhormat Petaling Jaya Utara, Yang Berhormat Alor Gajah, Yang Berhormat Tumpat, Yang Berhormat Tawau, Yang Berhormat Tanjong Malim dan Yang Berhormat Bukit Bintang. Izinkan saya menjawab semua pertanyaan tersebut secara serentak dengan memberi fokus kepada hala tuju pelaksanaan dasar tersebut.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Baik.

Tan Sri Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin: Tuan Yang di-Pertua, keputusan Kabinet memansuhkan pengajaran dan pembelajaran Sains dan Matematik dalam bahasa Inggeris (PPSMI) adalah sebahagian daripada usaha kerajaan untuk memartabatkan bahasa Malaysia dan memperkukuhkan bahasa Inggeris di kalangan murid sekolah. Dasar ini adalah salah satu bukti kesungguhan kerajaan untuk memartabatkan bahasa Malaysia dan pada masa yang sama memperkukuhkan penguasaan bahasa Inggeris di semua peringkat. Sesungguhnya pelbagai pihak terutamanya pejuang-pejuang bahasa telah memberikan sokongan padu supaya dasar ini dilaksanakan.

Dasar MBMMBI yang telah diumumkan pada 8 Julai 2009 adalah berasaskan kepada kajian dan pemantauan ke atas pelaksanaan PPSMI. Hasil kajian menunjukkan kurang 50 peratus daripada masa pengajaran dan pembelajaran menggunakan bahasa Inggeris malah terdapat beberapa sekolah melaksanakan P&P dalam bahasa Inggeris kurang daripada 20 peratus. Keadaan ini disebabkan oleh guru terpaksa mengambil masa yang lama untuk memahami murid mengenai sesuatu konsep jika menggunakan istilah di dalam bahasa Inggeris. Tambahan pula masih terdapat guru-guru yang kurang berupaya untuk mengajar sepenuhnya di dalam bahasa berkenaan.

Untuk makluman Yang Berhormat, kos pelaksanaan PPSMI semenjak dilaksanakan pada tahun 2003 adalah sebanyak RM5 bilion yang meliputi kos penyediaan peralatan dan latihan guru. Manakala bagi pelaksanaan dasar MBMMBI, kementerian akan memohon peruntukan yang secukupnya untuk menjayakan dasar tersebut di samping mengguna pakai kemudahan yang sedia ada. Walaupun terdapat beberapa rayuan dan desakan supaya dasar PPSMI ini diteruskan, namun kerajaan tidak mampu untuk memenuhi permintaan semua pihak.

Sebaliknya semua pandangan yang disuarakan telah pun diambil kira dalam perancangan dan pelaksanaan dasar berkenaan. Oleh itu satu dasar baru yang lebih komprehensif perlu diwujudkan bagi memastikan penguasaan bahasa Inggeris dan bahasa Malaysia di semua peringkat persekolahan dapat dipertingkatkan. Justeru Kementerian telah pun memutuskan agar dasar tersebut dilaksanakan bermula pada tahun 2012. Walau bagaimanapun, Kementerian Pelajaran Malaysia sedang meneliti kemungkinan untuk melaksanakan mulai tahun 2011 bagi murid Tahun 1.

Namun demikian, perkara ini bergantung pada beberapa faktor yang di antaranya termasuklah bilangan guru yang mencukupi, kesediaan kurikulum baru dan buku teks untuk Sains, Matematik dan Bahasa Inggeris sekiranya dapat disiapkan pada akhir tahun 2012. Bagi murid Tahun 4, Tingkatan 1 dan Tingkatan 4 pula, pelaksanaan dasar MBMMBI ini akan bermula pada tahun 2012 untuk membolehkan kementerian membuat persiapan yang rapi, dengan mengambil kira semua keperluan pengajaran dan pembelajaran disediakan dengan teratur.

Sebagai kerajaan yang prihatin terhadap implikasi perubahan dasar ini, pada *cohort* murid yang terlibat dengan pelaksanaan PPSMI sejak tahun 2003, pendekatan *soft landing* dengan izin, akan dilaksanakan. Pendekatan ini bertujuan untuk memastikan pencapaian akademik murid yang tersebut ini tidak terjejas. Untuk tujuan tersebut, pengajaran dan pembelajaran serta peperiksaan akan dilaksanakan dalam dwibahasa sehingga *cohort* terakhir PPSMI tamat pada tahun 2015.

Selain itu, bagi memartabatkan lagi bahasa Malaysia, Kementerian Pelajaran akan melaksanakan transformasi kurikulum bahasa Malaysia di sekolah rendah dan menengah dengan memberikan fokus kepada penguasaan asas kemahiran berbahasa di kalangan murid melalui pendekatan modul yang bersepadu, seimbang dan holistik.

Modul yang disediakan meliputi aspek kemahiran mendengar, bertutur, membaca dan menulis serta penguasaan tatabahasa dan seni bahasa. Usaha ini selaras dengan matlamat kerajaan dalam inisiatif NKRA atau bidang keberhasilan utama untuk meningkatkan penguasaan literasi dan numerasi.

■ 1010

Tuan Yang di-Pertua, dalam usaha untuk memperkukuhkan bahasa Inggeris pula, Kementerian Pelajaran menggariskan beberapa pendekatan. Antaranya:

- (i) penambahan masa pengajaran dan pembelajaran Bahasa Inggeris;
- (ii) transformasi kurikulum Bahasa Inggeris sekolah rendah dan menengah;
- (iii) asas berbahasa ataupun *back to basics*;
- (iv) *module language arts*;
- (v) guru ataupun *contact time* yang berkualiti;
- (vi) perkongsian dan jaringan guru; dan
- (vii) meningkatkan kepimpinan di sekolah.

Kerajaan yakin bahawa pelaksanaan dasar baru ini akan dapat memperkukuhkan penguasaan bahasa Inggeris yang secara tidak langsung akan meningkatkan keupayaan murid untuk menguasai ilmu termasuklah dalam bidang sains dan teknologi. Dalam masa yang sama juga bahasa Malaysia akan dapat dimartabatkan sebagai bahasa rasmi negara dan bahasa pengantar utama dalam sistem pendidikan negara.

Tuan Haji Mohd. Nor bin Othman [Hulu Terengganu]: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Perdana Menteri. Sungguh mantap jawapan yang diberi, maka fahamlah kita. Namun demikian saya masih teringat kata orang tua-tua, "*Sekali air bah, sekali pantai berubah*". Teringat juga saya kata pensyarah ketika hendak menjadi guru dulu, "*Kesilapan seorang doktor membunuh satu nyawa, kesilapan seorang guru membunuh satu generasi*".

Tuan Yang di-Pertua, apakah jaminan kerajaan Yang Amat Berhormat untuk memastikan bahawa dasar pengajaran sains dan matematik akan berubah kepada bahasa ibunda, kepada bahasa Melayu, bahasa Malaysia kerana sehingga tahun 2012 saya kira ada dua tahun lagi, dan kalau tahun 2014 ada empat tahun lagi dan bermacam-macam boleh berlaku untuk menunggu masa tersebut. Jadi apakah jaminan kerajaan untuk memastikan bahawa dasar ini akan tetap dilaksanakan.

Soalan tambahan saya yang kedua... [Disampuk] Baru kedua, Allah! Bagaimana pula tentang persediaan IPTA/IPTS untuk menyambut perubahan dasar ini. Adakah sudah ada perbincangan dengan Kementerian Pengajian Tinggi supaya bila sampai masanya nanti mereka mengatakan bahawa belum cukup persediaan untuk melaksanakan? Sekian, terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Tan Sri Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Pertamanya, sebagaimana yang telah saya sebutkan tadi ini adalah keputusan yang telah pun dibuat oleh pihak kerajaan khususnya Kabinet dan keputusan ini adalah keputusan yang muktamad yakni apa pun keadaan selagi kita menyatakan kita telah bersedia dan komited untuk melaksanakan perkara itu, insya-Allah akan dilaksanakan. Saya tidak melihat ia akan berpusing balik kepada keputusan yang lama untuk meneruskan dasar PPSMI.

Tujuan kita untuk memulakan pada tahun 2012 sebagaimana yang saya sebutkan tadi ialah untuk membolehkan kita membuat segala persiapan yang penting. Ini kerana pengalaman waktu kita melaksanakan PPSMI dulu tempoh yang terluang untuk pihak kementerian pada waktu itu melaksanakannya ialah hanya lebih kurang enam bulan. Oleh sebab itu pelbagai masalah timbul, antara lain sebagaimana yang saya telah sebutkan tadi ialah soal menyediakan sejumlah guru yang mencukupi. Untuk tujuan kita ini pun, sebagai contoh dari segi keperluan tenaga pengajar kita perlu menyediakan lebih kurang 13,000 orang guru tambahan yang akan digunakan untuk melengkapkan kesemua sekolah yang memerlukan tenaga pengajar itu.

Keduanya, untuk memantapkan bahasa Inggeris di sekolah-sekolah kita memerlukan lebih ramai guru yang pakar dan mahir dalam bahasa Inggeris. Kita sudah pun mula merancang untuk tujuan itu. Sekurang-kurangnya 1,000 orang guru bahasa Inggeris yang baru akan kita ambil mulai tahun hadapan iaitu lebih kurang 367 orang peringkat awal dan yang lain berikutnya hingga tahun 2012. Jadi, oleh sebab persiapan-persiapan ini sudah pun kita mulakan dari sekarang, maka saya memberikan jaminan insya-Allah, walaupun tempohnya pada tahun 2012 ia akan terus dapat kita laksanakan.

Ketiga, tentang soal di peringkat institusi pengajian tinggi awam, kita belum mulakan perbincangan kerana masa masih ada lagi. Pastinya kita harap dengan adanya perubahan dasar di peringkat sekolah rendah dan menengah. Maka harapan kita juga ialah mungkin juga di sekolah-sekolah, peringkat universiti ataupun institut pengajian tinggi, maka dasar serupa akan dapat dilaksanakan. Walaupun saya sedar di peringkat sekarang ini sebahagian besar daripada IPTA/IPTS sudah pun menggunakan bahasa Inggeris dan ini adalah sebagai satu usaha untuk memahirkan pelajar-pelajar kita di peringkat institut pengajian tinggi untuk penguasaan lebih daripada satu bahasa walaupun bahawa kebangsaan menjadi bahasa penghantarnya. Apa pun ini kita akan bincang di satu peringkat dalam tempoh yang tidak berapa lama lagi.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Gombak.

Tuan Mohamed Azmin bin Ali [Gombak]: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Buat kali pertama saya bersetuju dengan Yang Berhormat Hulu Terengganu, "*Sekali air bah, sekali pantai berubah*". Persoalan tambahan saya ialah hari ini Kerajaan UMNO menyedari bahawa dasar PPSMI ini tidak memberi kesan yang diharapkan untuk meningkatkan penguasaan bahasa Inggeris di kalangan anak-anak bangsa kita.

Walau bagaimanapun Yang Berhormat Timbalan Perdana Menteri sedar bahawa kerajaan telah membelanjakan satu peruntukan yang cukup besar, melebihi RM4 bilion ringgit dalam tempoh lima tahun semenjak ia dilaksanakan. Maka persoalan saya ialah apakah Yang Berhormat Timbalan Perdana Menteri telah menyediakan satu perincian implikasi kewangan untuk tempoh tiga tahun yang akan datang.

Kalau dalam tempoh lima tahun Kerajaan UMNO membelanjakan RM4.5 bilion dan dicampak ke dalam parit dan sungai kerana tidak memberi kesan, malahan membunuh masa depan anak bangsa, maka apakah jaminan Kerajaan UMNO dan Barisan Nasional dalam tiga tahun yang akan datang, berapakah jumlah yang akan dibelanjakan?

Kedua, saya bersetuju dengan Yang Berhormat Hulu Terengganu, apakah jaminan kerajaan bahawa dasar ini tidak akan berpatah balik kepada dasar lama kerana melihatkan ketegasan Tun Dr. Mahathir menolak cadangan kerajaan hari ini untuk membatalkan PPSMI. Persoalan saya ialah apakah pengaruh Dr. Mahathir tidak akan memberi kesan kepada pentadbiran hari ini? Terima kasih.

Tan Sri Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin: Tuan Yang di-Pertua, pertamanya kita masih lagi sedang merangka seluruh program yang kita hendak laksanakan mulai sekarang sampai tahun 2012. Oleh sebab itu implikasi kos itu belum dapat kita siapkan tetapi jumlahnya boleh tahan jugalah besarnya. Yang hendak saya sebutkan tadi ialah kita kena mengambil guru yang lebih ramai. Keduanya kita kena menyediakan pelbagai kemudahan lain untuk menyokong langkah-langkah yang kita ambil dan di samping itu kita hendak pastikan infrastrukturnya agak lengkap termasuklah soal makmal bahasa.

Disebutkan oleh Yang Berhormat Gombak tadi bahawa segala perbelanjaan yang telah kita belanjakan dahulu macam hangus tetapi sebenarnya tidak begitu. Ini kerana umpamanya ialah komputer ataupun makmal bahasa yang kita hendak bina dalam sistem baru ini kita akan gunakan *hardware* yang telah pun tersedia hampir ke semua sekolah. Ini sebenarnya melibatkan kos yang agak besar. Daripada sejumlah RM4 bilion tadi, itu adalah satu komponen yang agak besar. Ini akan kita pakai. Jadi tidak bermakna sesuatu yang agak membazir dan kita akan gunakan untuk tempoh yang lebih panjang lagi.

Soal kedua ini, saya hendak menyebutkan bahawa bukan sahaja soal komitmen kita hendak melaksanakan kerana dasar baru ini adalah dasar yang selaras dengan dasar negara kita iaitu untuk memartabatkan bahasa Malaysia. Kalau kita lihat dalam sistem yang lama, yang mana sewaktu kita hendak menggunakan bahasa Inggeris dalam sains dan teknologi, kesan jangka panjang yang kita lihat bermakna untuk sains dan teknologi ataupun sains dan matematik maka tidak akan ada bahasa kebangsaan dalam bidang sains dan teknologi ataupun sains dan matematik tadi.

■ 1020

Maka tentu ia akan membawa kesan yang besar dari segi usaha kita untuk memartabatkan Bahasa Malaysia. Jadi satu daripada dorongan kuat kenapa pimpinan kerajaan sekarang ini hendak menyediakan dasar baru ialah untuk memartabatkan bahasa Malaysia. Perkara ini saya fikir pihak pembangkang pun bersetuju. Kita hendak memperjuangkan supaya bahasa Malaysia itu mesti diutamakan. Akan tetapi dalam keadaan yang sama kita sedar, bahawa masyarakat hari ini tahu untuk memasuki dunia yang sekarang ini lebih kompetitif, bahasa Inggeris itu adalah bahasa yang penting. Jadi sebab itu untuk tidak mengorbankan dasar kita dari segi hendak memartabatkan bahasa kebangsaan, maka penguasaan dan pengukuhan bahasa Inggeris itu mesti kita melaksanakan. Ini serampang dua mata yang perlu kita laksanakan dan atas dasar itu saya tidak fikir kita akan pindah balik kepada dasar lama.

Saya amat menghormati Yang Amat Berbahagia Tun. Dr. Mahathir, saya telah menyatakan kita hendak membuat pindaan. Memang kalau ditanya pun seminggu yang lepas saya tanya beliau mungkin ini satu perkara yang tidak beliau persetujui tetapi tidaklah beliau keras sangat. Beliau faham ini satu keputusan yang telah dibuat oleh Kerajaan Barisan Nasional dan beliau adalah pendukung UMNO dan Barisan Nasional... [*Tepuk*] Nampak dari sudut itu beliau tidaklah memberi suatu kenyataan yang keras seolah-olah kita mesti berpatah balik kerana saya telah menyatakan yang menjadi perhatian masyarakat hari ini sama ada bukan sahaja soal bahasa kebangsaan, bahasa Inggeris itu di mana? Tun Mahathir berminat bahasa Inggeris, saya berminat bahasa Inggeris, Yang Berhormat Gombak pun berminat bahasa Inggeris, dan ramai sebahagian besar ahli dalam Dewan ini pun mahukan penguasaan bahasa Inggeris di kalangan anak kita mesti diperkukuhkan. Maka dengan sebab itulah saya kira keputusan yang kita buat ini adalah satu keputusan yang muktamad. Sesuatu yang saya fikir boleh memberi faedah...

Tuan Haji Khalid bin Abd Samad [Shah Alam]: Tuan Yang di-Pertua, boleh saya mencelah Yang Berhormat?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Tidak bagi jalan Yang Berhormat.

Tan Sri Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin: ...Kepada rakyat dan kita harap ia tidak akan timbul persoalan-persoalan lain. Terima kasih.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Tuan Haji Khalid bin Abd Samad [Shah Alam]: Macam mana boleh lupa dahulu dasar negara?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Duduklah Yang Berhormat. Saya menjemput Yang Berhormat Tuan Lim Kit Siang.

2. Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur] minta Menteri Dalam Negeri menyatakan, sebab tempoh perkhidmatan Ketua Polis Negara, Tan Sri Musa Hasan dilanjutkan walhal sebahagian besar masyarakat awam membantah perlanjutan ini kerana peningkatan kadar jenayah yang luar biasa dan tidak memberi laluan untuk pegawai lain yang berwibawa untuk memegang jawatan tersebut.

Timbalan Menteri Dalam Negeri I [Datuk Wira Abu Seman Yusop]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya mengucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat Ipoh Timur yang telah mengemukakan soalan ini. Pertama izinkan saya menjawab pertanyaan ini bersekali dengan pertanyaan oleh Yang Berhormat Bukit Gantang pada 12.11.2009 nombor pertanyaan 28, Yang Berhormat Serdang pada 17.11.2009 nombor pertanyaan 27, Yang Berhormat Batu pada 7.12.2009 nombor pertanyaan 18 dan juga Yang Berhormat Pendang pada 7.12.2009 juga nombor pertanyaan 39, kerana pertanyaan-pertanyaan ini adalah mengenai perkara yang sama.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Baik.

Datuk Wira Abu Seman Yusop: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Untuk makluman Yang Berhormat Ipoh Timur, jawatan Ketua Polis Negara adalah jawatan yang ditetapkan sebagai jawatan khas di bawah Perkara 140(4) dan 140(5) Perlembagaan Persekutuan, di mana lantikan ke jawatan ini adalah tertakluk kepada perkenan Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong dengan nasihat Yang Amat Berhormat Perdana Menteri Malaysia atas perakuan Suruhanjaya Pasukan Polis. Sehubungan dengan pelantikan semula Tan Sri Musa bin Tan Sri Hasan, secara kontrak sebagai Ketua Polis Negara untuk tempoh satu tahun lagi, mulai 13 September 2009 sehingga 12 September 2010 adalah kerana keperluan beliau untuk merealisasikan usaha-usaha dalam misi penambahbaikan, Pasukan Polis Diraja Malaysia (PDRM) di bawah Pelan Strategik Lima Tahun (PS5T) PDRM, bermula pada tahun 2007 sehingga 2011 yang diilhamkan oleh beliau sendiri dalam memperkasakan dan juga memodenkan pasukan PDRM sesuai dengan keadaan semasa. Tuan Yang di-Pertua, dari segi prestasi kerja Tan Sri Musa secara keseluruhannya, kerajaan mendapati Tan Sri Musa telah berjaya menunjukkan prestasi kerja yang cemerlang sepanjang tempoh perkhidmatan beliau sebagai Ketua Polis Negara...

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Datuk Wira Abu Seman Yusop: Perkara ini terbukti apabila semua sasaran kerja yang ditetapkan dalam Petunjuk Indeks Prestasi Utama yang diluluskan oleh Ketua Setiausaha Negara bagi jawatan Ketua Polis Negara, tercapai sepenuhnya. Dalam aspek kesihatan, Tan Sri Musa pula, beliau telah menjalani pembedahan koronari di Institut Jantung Negara (IJN) pada 19 Ogos 2008. Doktor pakar di IJN telah mengesahkan bahawa Tan Sri Musa adalah sihat dan mampu untuk meneruskan tugas seperti biasa.

Oleh yang demikian, dakwaan yang dibuat oleh Yang Berhormat Bukit Gantang yang juga adalah bekas Menteri Besar Perak, seperti dalam soalan lisannya pada 12 November 2009, soalan Nombor 28 yang menyatakan kesihatan Tan Sri Musa kononnya "kronik dan meruncing", adalah merupakan dakwaan yang melulu, tidak berasas dan mempunyai unsur-unsur politik.

Berdasarkan keperluan, kecemerlangan prestasi kerja Tan Sri Musa dan juga kesihatannya seperti yang dinyatakan dan juga memandangkan daripada kewibawaan dan pengalaman luas dalam bidang kepolisan, maka atas kepentingan perkhidmatan, kerajaan memutuskan untuk melanjutkan tempoh perkhidmatan Tan Sri Musa sebagai Ketua Polis Negara sehingga September 2010. Terima kasih.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Soalan tambahan. Saya sangat kesal bahawa Yang Amat Berhormat Perdana Menteri tidak ada di sini atau Yang Berhormat Menteri Keselamatan Dalam Negeri tidak ada di sini untuk menjawab satu soalan yang penting menunjukkan mereka tidak percaya dengan jawapan yang diberikan oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri, bahawa IGP Tan Sri Musa Hasan yang layak dan kompeten untuk dilantik semula. Bukankah kalau kerajaan tidak serius mengenai KPI, bukannya kalau kita serius mengenai KPI bukannya benar bahawa Tan Sri Musa gagal segala aspek KPI selepas tiga tahun sebagai Ketua Polis Negara, baru 1 peratus rakyat berasa selamat. Yang Berhormat Pulau pun tidak selamat.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Soalan, soalan.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Isteri beliau pun menjadi mangsa jenayah di hadapan rumah Damansara Heights.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Soalan.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Satu peratus sahaja, ini bukan angka saya, ini daripada *public opinion poll* yang dibuat oleh Kementerian Keselamatan Dalam Negeri. Satu peratus sahaja dan dalam tiga aspek *core function* yang penting untuk menurunkan jenayah; untuk membanteras rasuah; dan untuk melindungi hak asasi, bukannya benar bahawa Tan Sri Musa telah gagal dalam ketiga-tiga aspek KPI sehingga yang dijustifikasikan yang dibuktikan oleh *opinion poll Ministry Home Affairs* dan bukannya benar baru-baru ini *World Economic Forum Global Competitive Report* yang menunjukkan Malaysia jatuh tiga tangga. Antara sebabnya ialah oleh kerana masalah jenayah dan kenapa ini boleh menjadi satu faktor untuk meneruskan pelantikan Tan Sri Musa. Ini menunjukkan bahawa KPI ini bercakap bohong dan kosong sahaja.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Tidak ada soalankah?

Tuan Haji Khalid bin Abd Samad [Shah Alam]: KPI itu penting untuk sokong BN... [Ketawa]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Sila Yang Berhormat Menteri.

■ 1030

Datuk Wira Abu Seman Yusop: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Apa yang telah didakwa oleh Yang Berhormat Ipoh Timur seolah-olah sebahagian besar rakyat Malaysia mengatakan bahawa mereka tidak menyokong perlanjutan tempoh perkhidmatan Tan Sri Musa kerana berlakunya kejadian jenayah di negara ini begitu berleluasa. Saya rasa ini adalah satu dakwaan yang tidak betul kerana apa yang kita lihat daripada data yang kita ada, pada tahun 2006 di mana Tan Sri dilantik sebagai Ketua Polis Negara pada 12 September 2006, jumlah jenayah kekerasan dan jenayah harta benda sebanyak 196,780. Dalam tahun 2007, terdapat kejadian jenayah berkaitan dengan kekerasan dan juga berkaitan dengan jenayah harta benda sebanyak 209,559. Jadi, peningkatan dalam 12,779 kes iaitu dalam lingkungan 6 peratus sahaja. Dilihat daripada data jumlah kes pada 2008 pula, terdapat jumlah kes jenayah kekerasan dan jenayah harta benda sebanyak 211,645 kes, maka, daripada segi peningkatan jumlah kes menurun yang mana kita lihat bahawa kenaikannya sebanyak 2,086 sahaja. Cuma daripada segi peningkatan, ia menurun tinggal sebanyak 0.98 peratus sahaja. Begitu juga kalau dilihat angka jenayah kekerasan dan jenayah harta benda sehingga September 2009 ini didapati hanya 139,472 kes.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Kenapa tidak diberi angka keseluruhan? *Crime index* lebih daripada...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Ipoh Timur.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: *Crime index*, jangan, sektor.

Datuk Wira Abu Seman Yusop: Jadi, ini menunjukkan ada penurunan sebanyak 72,137 kes dan ini menunjukkan penurunan sebanyak 34 peratus.

Tuan Haji Khalid bin Abd. Samad [Shah Alam]: Maknanya, Kerajaan Barisan Nasional banggallah sekarang ini?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat.

Tuan Haji Khalid bin Abd. Samad [Shah Alam]: Banggallah sekarang ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Shah Alam.

Datuk Wira Abu Seman Yusop: Yang Berhormat Shah Alam ini dia seperti biasa, dia tidak faham peraturan Dewan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Saya nampak kali yang ketiga dia mengganggu Menteri untuk berucap memberi jawapan.

Datuk Wira Abu Seman Yusop: Ya, itulah. Dia memang macam itu. Dia macam budak nakallah Tuan Yang di-Pertua... *[Ketawa]* Perangai dia macam itu Tuan Yang di-Pertua. Jadi, nampak selepas Tan Sri Musa dilantik, daripada segi jenayah dapat dikawal dan ada penurunan. Jadi, apa yang kita lihat dakwaan-dakwaan yang dibuat oleh pihak pembangkang ini lebih kepada mempolitikkan isu-isu. Jadi, ini yang kita lihat.

Tuan Lim Kit Siang [Ipoh Timur]: Ahli Yang Berhormat Pulau bohong lah, Ahli Yang Berhormat Pulau bohong.

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat, Ahli-ahli Yang Berhormat, saya tidak perlu untuk memberi maklumat dan pengetahuan kepada Yang Berhormat untuk tidak mengganggu mana-mana ahli yang sedang berucap ataupun mana-mana Menteri yang sedang memberikan jawapan di dalam Dewan ini.

Datuk Wira Abu Seman Yusop: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua kerana menyekolahkan mereka ini... *[Ketawa]* Jadi, saya rasa kalau dari segi kredibiliti pihak Yang Berhormat Ipoh Timur yang memberi maklumat ini, saya rasa tidak *credible*.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Sri Gading.

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Tuan Yang di-Pertua, Tuan Yang di-Pertua.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]: *Assalamualaikum warahmatullaahi wabarakaatuh.*

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Tuan Yang di-Pertua, Menteri menyelewengkan Dewan Yang Mulia. *Based line* nya 2006.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Saya sudah beri Yang Berhormat Sri Gading Yang Berhormat.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Pagi ini kita dihidangkan dengan pembohongan yang paling besar oleh Yang Berhormat Ipoh Timur... *[Tepuk]* Tidak akan rakyat negara ini hanya 1 peratus selamat. Kita tahu bahawa keamanan di negara ini, *alhamdulillah* berkat usaha Polis Diraja Malaysia yang diketuai oleh Tan Sri Musa Hasan... *[Dewan riuh]*

Saya tidak tahu angka mana yang diambil oleh Yang Berhormat Ipoh Timur. Setahu saya sebahagian besar masyarakat memberikan penghargaan kepada polis yang diketuai oleh Tan Sri Musa Hasan.

Jadi, pada saya wajarlah kerajaan melanjutkan perkhidmatannya. Kerajaan saya hendak beri ingatkan jangan ambil kesimpulan berdasarkan kehendak pembangkang. Pembangkang apa pun kita buat, semuanya tidak baik. Jadi, saya memang menyokong penuh pelantikan ini dan saya berharap Tan Sri Musa Hasan ini menjadi contoh ketua-ketua polis negara yang akan datang [*Dewan riuh*] Prestasinya tinggi, ini kita punya pandangan...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]: Pandangan saya juga sebahagian besar dan setiap perkara ini... [*Dewan riuh*]

Dato' Haji Mahfuz bin Omar [Pokok Sena]: *Allahuakbar*.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Datuk Wira Abu Seman Yusop: Tuan Yang di-Pertua, saya ucapkan tahniah kepada Yang Berhormat Sri Gading kerana apa yang dinyatakan itu memang benar. Apabila Tan Sri Musa mengambil alih teraju Pasukan Polis Diraja Malaysia, beliau mempunyai Pelan Strategik Lima Tahun PDRM untuk hendak memperkasakan pasukan polis.

Jadi, apa yang beliau laksanakan pada hari ini, kita lihat banyak usaha pihak pembangkang cuba memperlekehkan kerajaan dengan mengadakan demonstrasi dan berbagai-bagai usahalah. Kalau ada pilihan raya pun, untuk mencemarkan pilihan raya dengan perbuatan-perbuatan ganas. Jadi, perkara-perkara ini pihak polis dapat membanteras dan menjaga keselamatan dan ketenteraman awam dengan begitu baik sekali. Jadi, apa yang Tan Sri lakukan sebagai peneraju polis ini, kita harus memberi pujian dan itu sebablah kita melanjutkan tempoh perkhidmatan beliau selama setahun lagi. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

3. Datuk Sapawi bin Haji Ahmad [Sipitang] minta Menteri Pengangkutan menyatakan, kemajuan usaha dilakukan untuk menjadikan Lapangan Terbang Antarabangsa Kota Kinabalu sebagai hab udara serantau.

Timbalan Menteri Pengangkutan I [Datuk Abdul Rahim bin Bakri]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Untuk pengetahuan Ahli Yang Berhormat, Lapangan Terbang Antarabangsa Kota Kinabalu atau (KKIA) telah pun diiktiraf sebagai hab penerbangan kedua terbesar selepas Lapangan Terbang Antarabangsa Kuala Lumpur di negara ini berdasarkan kepada kemajuan-kemajuan berikut:

- (i) terdapat peningkatan trafik penumpang dari 3.9 juta pada tahun 2004, ke 4.7 juta pada tahun 2008 iaitu peningkatan sebanyak 6.6 peratus;
- (ii) terdapat peningkatan dalam bilangan syarikat penerbangan yang beroperasi di KKIA iaitu pada tahun 2004 hanya sebanyak 16 syarikat penerbangan manakala pada tahun 2008 meningkat sebanyak 18.7 peratus iaitu kepada 19 syarikat; dan
- (iii) terdapat peningkatan ketara dalam kekerapan penerbangan syarikat-syarikat penerbangan berjadual tempatan dan Antarabangsa di KKIA.

Sebagai contoh, AirAsia telah menambah kekerapan penerbangannya dari tujuh kali seminggu pada tahun 2004 ke 21 kali seminggu pada tahun 2008. *Asian Airlines* juga telah menambah kekerapan penerbangan dari satu kali seminggu pada tahun 2004 kepada empat kali seminggu pada tahun 2008 dan menjadikan jumlah keseluruhan penerbangan seminggu 106.

Tuan Yang di-Pertua, kedudukan geografi KKIA yang berada di persimpangan Asia Tenggara dan *North East Asia* di samping kelebihan Sabah sebagai destinasi pelancongan *ecotourism* yang berkualiti dan diminati.

Infrastruktur penerbangan khususnya KKIA yang moden dan berkapasiti dan pelbagai insentif yang ditawarkan akan memungkinkan kemajuan KKIA menjadi hab penerbangan yang penting masa kini dan akan datang.

Datuk Sapawi bin Haji Ahmad [Sipitang]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Lapangan Terbang Antarabangsa Kota Kinabalu ataupun (KKIA) adalah pemangkin pembangunan khususnya penjana sektor pelancongan negara khususnya negeri Sabah.

Ini adalah kerana jumlah kedatangan pelancong ke Sabah 1.3 juta berbanding dengan tempoh yang sama tahun 2008. Diramalkan 2.23 juta pelancong datang ke Sabah dan menyumbang RM4 bilion. Apakah terdapat perancangan kerajaan untuk memperkenalkan penerbangan terus dari Kota Kinabalu ke hujung Padang walaupun ada masalah sebelum ini khasnya malapetaka, untuk jangka panjang, Manado di Sulawesi, Surabaya khususnya di Indonesia dan Bangkok? Ini kerana selain daripada penjana sektor pembangunan ia memperkukuh ekonomi melalui e-niaga dan khususnya dalam memperkasa KKIA dalam hab yang saya sebutkan.

■ 1040

Datuk Abdul Rahim bin Bakri: Terima kasih di atas soalan Yang Berhormat tadi. Sebenarnya, memang menjadi rancangan pihak Kementerian Pengangkutan untuk menambah baik dan juga meningkatkan lagi lebih banyak syarikat-syarikat penerbangan yang beroperasi di Kota Kinabalu seperti mana yang saya telah jelaskan tadi. Di antara cadangan-cadangan Yang Berhormat itu, sebenarnya memang telah pun kita mengambil kira kerana kita ingin menjadikan Kota Kinabalu sebagai hab penerbangan yang penting.

Selain daripada itu, kita juga telah mengambil beberapa tindakan strategi yang lain iaitu misalnya menawarkan insentif kepada syarikat-syarikat penerbangan baru yang beroperasi di KKIA dengan memberikan pengecualian 100 peratus terhadap caj-caj mendarat selama tiga tahun dan juga kemudahan-kemudahan seperti mengadakan rundingan dua hala dengan pihak-pihak yang lain untuk membolehkan lebih banyak syarikat penerbangan ke dalam negara ini. Sekian terima kasih.

Beberapa Ahli: [Menyampuk]

Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail [Machang]: Terima kasih. 1Malaysia semua orang boleh tanya... [Ketawa]

Tuan Yang di-Pertua, semakan saya daripada maklumat Malaysia Airports Holdings Berhad, hendak jadi hab udara ini bukan saja komponen penumpang tetapi juga komponen kargo itu juga penting. Didapati bahawa ada trend peningkatan dari segi jumlah penumpang yang menggunakan Lapangan Terbang Antarabangsa Kota Kinabalu, tetapi di antara tahun 2007 hingga 2008 ini ada penurunan dari sudut *cargo handle* dalam istilah metrik tan.

Soalan saya, ketika bilangan penumpang bertambah daripada 4.4 juta pada tahun 2007 kepada 4.7 juta pada tahun 2008, kenapa bilangan kargo yang dikendalikan itu merosot? Itu soalnya. Kenapa jadi begitu? Kalau sedar, apakah langkah bagi mengatasi keadaan ini?

Datuk Abdul Rahim bin Bakri: Terima kasih Yang Berhormat di atas soalan tersebut. Sebenarnya, memanglah menjadi hasrat kita untuk menambahkan lagi aktiviti di dalam KKIA ini dan saya tidak mempunyai apa-apa maklumat berkaitan dengan penurunan tersebut. Akan tetapi, ini berkait rapat dengan soal eksport kerana sekiranya eksport ataupun penghantaran barang ke luar negara tidak begitu banyak, memandangkan negeri Sabah adalah merupakan sebuah negeri pertanian dan tidak terlibat banyak dalam industri pembuatan. Maka ini adalah merupakan antara penyumbang dan penyebab mengapa mungkin kekurangan kargo yang dihantar ke luar negara. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Saya jemput Yang Berhormat Dr. Siti Mariah binti Mahmud.

Dr. Siti Mariah binti Mahmud [Kota Raja]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terlebih dahulu izinkan saya mengucapkan selamat menyambut Hari Deepavali kepada rakyat Malaysia beragama Hindu, terutama di kawasan Kota Raja.

Dan juga belum terlambat untuk mengucapkan Selamat Hari Raya kepada seluruh umat Islam di negara Malaysia ini. Soalan saya nombor 4 Tuan Yang di-Pertua.

4. Dr. Siti Mariah binti Mahmud [Kota Raja] minta Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan menyatakan, apakah perancangan kementerian untuk mengatasi masalah pengangkutan awam ke kawasan-kawasan perumahan di bawah pentadbiran majlis-majlis perbandaran tempatan.

Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan [Datuk Seri Panglima Lajim Ukin]: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin memberikan jawapan yang terperinci kepada soalan Yang Berhormat daripada Kota Raja. Saya ingin menjelaskan bahawa soal pengangkutan ini adalah melibatkan tiga kementerian iaitu Kementerian Pengangkutan, Jabatan Perdana Menteri dan kementerian saya. Jadi, saya akan memfokuskan jawapan saya tentang perancangan di kawasan pihak berkuasa tempatan.

Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, setiap pihak berkuasa perancang tempatan (PBPT) menyediakan rancangan tempatan (RT) bagi kawasan di bawah pentadbiran masing-masing. Rancangan tempatan disediakan di bawah seksyen 12 Akta Perancangan Bandar dan Desa 1976 (Akta 172) dan menerangkan secara terperinci pelbagai cadangan untuk pemajuan dan penggunaan tanah di dalam kawasan PBPT termasuklah mengendalikan lalu lintas dan pengangkutan awam.

Perancangan pengangkutan yang diintegrasikan dengan perancangan guna tanah akan menjadi teras utama untuk menjamin dasar mengenai dengan pengangkutan awam dilaksanakan dengan lebih berkesan. Antara langkah-langkah yang diambil untuk meningkatkan sistem pengangkutan awam di kawasan pentadbiran pihak berkuasa tempatan adalah seperti berikut:

- (i) memastikan aspek perancangan pengangkutan awam diberikan penekanan dalam rancangan tempatan;
- (ii) menyediakan pelan induk pengangkutan awam di semua peringkat perbandaran;
- (iii) membina stesen dan perhentian untuk bas dan teksi serta lain-lain kemudahan awam;
- (iv) mengintegrasikan sistem pengangkutan awam dalam perancangan guna tanah dengan menggunakan konsep *transit oriented development*; dan
- (v) memperluaskan kawasan liputan laluan pengangkutan awam termasuklah di kawasan perumahan.

Dalam pada itu, pihak berkuasa tempatan bersama-sama dengan agensi kerajaan lain seperti Lembaga Pelesenan Kenderaan Perdagangan akan bekerjasama untuk memastikan operator pengangkutan awam diberikan lesen bagi menyediakan perkhidmatan di laluan-laluan yang ditetapkan di kawasan perumahan.

Selain itu, tindakan penyelarasan juga diambil bagi memastikan perkhidmatan pengangkutan awam yang melibatkan pelbagai operator dan juga mod pengangkutan awam diintegrasikan dengan lebih cekap dan berkesan bagi memastikan kelicinan perjalanan penumpang daripada destinasi ke destinasi dan seterusnya akhir destinasi. Terima kasih.

Dr. Siti Mariah binti Mahmud [Kota Raja]: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Tuan Yang di-Pertua, saya merasakan bahawa masalah pengangkutan awam, terutamanya di kawasan-kawasan perumahan di semua kawasan majlis perbandaran amatlah tidak memuaskan. Bagi rakyat yang berkemampuan yang mempunyai kenderaan, mereka mampu ada kereta ataupun motosikal, tetapi masalah yang diajukan biasanya adalah daripada kaum wanita, orang kurang upaya, orang-orang tua dan kanak-kanak sekolah.

Mereka ini tidak dapat menjalankan kehidupan mereka dengan baik dan mudah, tidak dapat ke hospital, tidak dapat membeli-belah atau ke kedai yang dekat sekali pun kerana pengangkutan awam tidak licin.

Walaupun disebutkan oleh Timbalan Menteri tadi bahawa kita ada tiga kementerian ataupun tiga jabatan, pihak yang bertanggungjawab, penyelarasan ini amat tidak memuaskan. Apabila kita tanya kepada pengusaha bas, pengusaha bas tidak mahu melalui laluan-laluan sosial yang tidak menguntungkan dan pihak KPT tidak boleh berbuat apa-apa kerana lesen diberi oleh LPKP. Akhirnya pusing-pusing dan yang merana adalah rakyat.

Saya harap mungkin ada satu perancangan ataupun satu cadangan lain. Mungkin cadangan saya ini, mungkin pihak Yang Berhormat mengatakan bahawa ia mengembalikan kita kepada satu keadaan yang agak kurang maju, tetapi adakah ada perancangan untuk memberi lesen kepada mungkin motosikal beroda tiga, beca, mungkin seperti tut-tut di Thailand. Walaupun ini agak boleh diketawakan tetapi ini adalah masalah rakyat, supaya mereka dapat keluar daripada kawasan perumahan mereka, menjalani urusan-urusan kehidupan harian mereka tanpa perlu menerima pelbagai alasan oleh pihak pengusaha bas.

Jadi soalan saya, apakah usaha yang paling efektif sekarang kerana ketiga-tiga jabatan, lagi banyak jabatan lagi bercelaru, lagi tidak menjadi untuk menyelesaikan masalah rakyat yang sungguh runcing. Sekian, terima kasih.

Datuk Seri Panglima Lajim Ukin: Terima kasih Yang Berhormat di atas keprihatinan. Sebenarnya, seperti yang saya jelaskan tadi bahawa soal pengangkutan ini adalah melibatkan beberapa pihak dan saya memfokuskan tentang jawapan, tentang soal perancangan di kawasan-kawasan PBT. Antaranya juga sebagai komponen, PBT menyediakan pelbagai kemudahan awam seperti *bus stop* dan kemudahan untuk beristirahat, untuk menunggu teksi, bas dan sebagainya.

Saya mengaku bahawa perjalanan di antara kawasan perumahan ke *bus stop* ini pun mengambil masa yang panjang iaitu tidak kurang daripada 400 meter. Memang kalau bagi orang kurang upaya (OKU), orang tua dan kanak-kanak ada keseimbangan untuk datang. Bagi cadangan Yang Berhormat tentang memberikan lesen beca ataupun lesen motosikal tiga roda itu di luar bidang tanggungjawab saya. Terima kasih.

■ 1050

Timbalan Tuan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Tenggara.

Datuk Halimah binti Mohamed Sadique [Tenggara]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Soalan saya ini kepada Yang Berhormat Menteri. Saya hendak tahu jawapan Yang Berhormat Menteri tadi bagus, tahniah. Saya hendak tahu apakah peranan dan tindakan KPKT ini dalam menentukan kerana soalan yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Kota Raja tadi berkaitan dengan undang-undang kecil yang ada di pihak berkuasa tempatan. Adakah KPKT dapat melaksanakan peranannya dalam menentukan bahawa Pihak Berkuasa Tempatan ini dapat meminda peruntukan undang-undang kecil, taman yang ada yang boleh mengawal kenderaan-kenderaan berat ini daripada diletakkan di kawasan-kawasan taman.

Dengan denda yang ada sekarang RM250, buat pindaan undang-undang supaya denda itu dapat ditambah, kenderaan itu boleh disita, tindakan itu boleh dibawa ke mahkamah. Ini kerana setakat hari ini Yang Berhormat Menteri saya perhatikan apabila jawapan itu sentiasa tolak, tidak PBT, KPKT tidak KPKT, Kementerian Pengangkutan. Saya minta pihak KPKT tolong laksanakan pindaan undang-undang kecil taman ini supaya tindakan dapat diambil jadi tidak payah hendak tolak-tolak kepada orang lain lagi. Terima kasih.

Datuk Seri Panglima Lajim Ukin: Bagus juga kalau tolak menolak kita 1Malaysia. Baik Yang Berhormat daripada Tenggara, soal Yang Berhormat Tenggara ini pernah jadi Exco Kerajaan Tempatan, dia tahu. Akan tetapi dia pun harus tahu juga bahawa PBT ini bukan kuasa Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan (KPKT). Kita hanya sebagai satu komponen yang membantu PBT yang hendak ubah undang-undang kecil ini PBT sendiri, itu satu.

Kedua soalan dia ialah mengenai dengan jentera berat. Jentera berat tidak ada kena mengena dengan soalan Yang Berhormat Kota Raja. Jadi soal tolak menolak patut Ahli Yang Berhormat Tenggara sebagai Pengerusi LPKP ambil tindakan cadangkan kepada Menteri supaya kita bagi lesen yang terbaik cara bagaimana untuk membantu penghuni-penghuni di pihak perumahan.

Dato' Haji Mahfuz bin Omar [Pokok Sena]: Tolak lagi.

5. Tuan Khairy Jamaluddin Abu Bakar [Rembau] minta Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri menyatakan, mekanisme kawalan pemberian subsidi gula serta pandangan mengenai pembukaan sektor industri gula bagi meningkatkan persaingan dalam penawaran gula kepada pasaran tempatan.

Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri [Dato' Mustapa Mohamed]: Tuan Yang di-Pertua soalan ini ada dua bahagian. Bahagian pertama berkaitan subsidi harga gula melibatkan Kementerian Perdagangan Dalam Negeri, Koperasi dan Kepenggunaan. Bahagian kedua berkaitan dengan pembukaan industri gula yang berkaitan dengan Kementerian Perdagangan Antarabangsa Industri. Saya akan jawab kedua-dua bahagian Tuan Yang di-Pertua. Berkaitan bahagian pertama untuk makluman iaitu subsidi gula untuk makluman Ahli Yang Berhormat terdapat dua mekanisme kawalan bekalan harga gula iaitu Akta Kawalan Bekalan 1961 dan Akta Kawalan Harga 1946. Melalui perintah kawalan harga dan barang-barang terkawal harga maksimum gula diwartakan pada harga RM1.45 di Semenanjung dan RM1.55 sekilogram di Sabah dan Sarawak mulai 1 September 2006.

Mulai 1 Januari tahun ini industri gula meminta kerajaan menaikkan harga gula runcit sebanyak 60 sen daripada RM1.45 kepada RM2.05. Bagi mengelakkan kenaikan harga ini kerajaan telah mengambil keputusan untuk melaksanakan subsidi gula pada tahun ini yang melibatkan RM720 juta setahun. Subsidi diberi kepada pengilang gula yang mengeluarkan gula putih bertapis, kasar dan halus sahaja. Ada empat pengilang yang diberi subsidi iaitu *Malayan Sugar Manufacturing*, Gula Padang Terap, Central Sugar Refinery dan Kilang Gula Felda Perlis.

Tuan Yang di-Pertua mengenai bahagian kedua soalan iaitu pembukaan industri gula saya hendak maklumkan bahawa sejak November 1990 tiada lesen pengilang ataupun penapisan gula yang baru diluluskan oleh kerajaan. Manakala sehingga kini kerajaan mengenakan AP ataupun permit import untuk mengimport gula. Pada masa ini kerajaan tidak bercadang untuk membuka sepenuhnya industri gula di negara ini. Kalau kita mansuhkan sistem lesen import ataupun AP ini bagi mengimport gula mentah, ini akan mengakibatkan harga gula di pasaran tempatan terdedah kepada spekulasi dan turun naik harga di pasaran antarabangsa.

Sekiranya import gula tidak dikawal oleh kerajaan adalah dikhuatiri pengimport tidak akan mengimport gula ketika harga tinggi di pasaran antarabangsa. Ini akan menjejaskan bekalan gula bertapis di pasaran tempatan dan bermasalah pada industri yang menggunakan gula sebagai bahan asas seperti termasuk IKS serta membebaskan rakyat sebagai pengguna akhir. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat pada hari ini harga gula di pasaran antarabangsa ialah 25.89 sen Amerika satu paun berbanding dengan harga kontrak iaitu 17.5 sen Amerika satu paun diikat pada bulan November yang lalu. Bermakna melalui kontrak jangka panjang yang ditandatangani oleh kerajaan pada masa ini kita menjimatkan kira-kira lapan sen Amerika setiap satu paun yang diimport.

Saya ingin maklumkan juga bahawa harga di Malaysia iaitu RM1.45 adalah jauh lebih rendah daripada harga gula di Thailand umpamanya kira-kira RM2.50 satu kilo dan di Singapura kira-kira RM3.00 satu kilo. Terima kasih.

Timbalan Tuan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Rembau.

Tuan Khairy Jamaluddin Abu Bakar [Rembau]: Terima kasih Menteri atas jawapan. Banyak sebab diberi atas kekurangan gula tiga bulan yang lepas. Seperti mana yang disebut oleh Menteri harga antarabangsa yang meningkat, *pattern* cuaca di negara-negara pengedar ataupun pengeluar gula seperti India dan Brazil, penyeludupan, penyorokkan, pembelian panik, permintaan luar biasa.

Pada 18 Ogos yang lepas KSU Kementerian Perdagangan Dalam Negeri telah menyatakan bahawa antara sebabnya pengilang tempatan telah mengurangkan pengeluaran sebab terlebih jual kuota subsidi dalam enam bulan yang pertama.

Jadi soalan saya kepada Menteri, selain masalah antarabangsa yang di luar kawalan kita masalah pokok industri gula ini adalah masalah *structural* sistem subsidi yang menyebabkan sedikit *market distortion*, dengan izin. Monopoli oleh empat pengilang terbesar di Malaysia semuanya di Semenanjung sebab itu harga gula di Sabah dan Sarawak lebih tinggi dan rantaian penawaran ataupun *supply chain* yang bergantung kepada sistem pemborong yang kadang kalanya menjual gula subsidi ini kepada pengusaha dan bukan peruncit.

Saya tahu ini keluar sedikit daripada MITI dan sebenarnya kepada Kementerian Perdagangan Dalam Negeri tetapi saya minta jawapan. Jadi apakah langkah kerajaan untuk menstrukturkan semula industri gula tempatan kerana bagi saya industri gula tempatan sekarang ini *neither market efficient nor consumer friendly*, dengan izin. Terima kasih.

Dato' Mustapa Mohamed: Tuan Yang di-Pertua benarlah unsur subsidi dan monopoli dan *supply chain* yang dibangkit oleh Yang Berhormat Rembau ini telah menjejaskan *efficiency* industri gula dalam negara kita. Kalau kita mengikut kepada keadaan pasaran maka yang terbaik ialah untuk kita hapuskan sama sekali subsidi. Akan tetapi sebagai sebuah kerajaan yang mengutamakan dan mendahulukan rakyat, kerajaan berpendapat pada masa ini ia bukan satu alternatif yang baik. Dari segi pertimbangan ekonominya memang ada seperti kata Yang Berhormat Rembau *market distortion*. Akan tetapi apa pilihan yang kita ada?

Umpamanya hari ini harga gula di Singapura RM3.00, di Malaysia RM1.45, di Thailand RM2.50. Kita RM1.45 telah berlaku *smuggling* seperti kata Yang Berhormat Rembau tadi. Ini menimbulkan dilema kepada kerajaan. Pada satu tahap subsidi melibatkan kos agak tinggi RM720 juta setahun. Pada masa yang sama kalau kita mansuhkan subsidi kita tahu pengguna akhir akan dibebankan. Bukan sahaja pengguna akhir tetapi kita juga ada IKS yang banyak bergantung kepada gula. Biskut, roti dan rakyat Malaysia pun kita difahamkan merupakan antara pengguna yang tertinggi di dunia.

Kalau purata di dunia ini penggunaan gula ialah sepuluh sudu teh satu hari di Malaysia 21 sudu teh. Dua kali ganda lebih daripada purata penggunaan. Kelantan yang paling tinggi sekali di Malaysia dan juga di dunia. Jadi ini pertimbangan yang harus diberi oleh kerajaan. Dalam kita hendak menstrukturkan semula perkara ini ada banyak perkara yang rumit. Dalam pada itu saya ingin memaklumkan di sini bahawa kerajaan peka kepada isu-isu berbangkit Yang Berhormat.

Kementerian Kewangan saya difahamkan sedang melihat kepada semua subsidi-subsidi yang diberikan oleh kementerian dan beberapa penambahbaikan telah pun dibuat dalam beberapa aspek. Dan insya-Allah kerajaan akan sentiasa melihat isu ini secara terbuka tetapi pada masa ini, itulah keadaannya.

■ 1100

Kita tidak bercadang untuk membuka industri kepada kilang-kilang lain selain daripada empat pengilang yang telah pun diberi lesen pengilang demi menjaga kepentingan pengguna supaya harga tidak meningkat dengan mendadak. Hari ini saya maklumkan tadi kita punya kontrak jangka panjang harganya USD17.5 sen satu paun. Harga ini sudah USD25.89 sen satu paun meningkat dengan amat ketara. Jadi kalau ikut logiknya, harga dalam negeri patut meningkat tetapi kerajaan prihatin kepada rakyat, maka kekal harga RM1.45 sen, kosnya RM720 juta setahun. Terima kasih.

Tuan Mohd. Nasir bin Zakaria [Padang Terap]: [Bangun]

Puan Chong Eng [Bukit Mertajam]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Kegunaan gula berhubung dengan penyakit diabetes dan *consumption* yang tinggi ini menunjukkan bahawa kita juga memberi pertimbangan untuk mengurangkan kegunaan gula.

Jadi saya berpendapat bahawa kita juga mengurangkan subsidi supaya *consumer* atau rakyat mengurangkan penggunaan gula. Saya rasa subsidi ini harusnya diberi kepada mereka yang tidak mampu, yang miskin.

Jadi saya hendak bertanya, adakah Kerajaan Barisan Nasional telah bersedia untuk mengadakan satu *Means Test* untuk pendapatan keluarga supaya kita apa-apa subsidi itu diberikan kepada keluarga-keluarga yang miskin sahaja kerana dari segi pendapatan, saya rasa pihak sana, Menteri-menteri tidak perlu subsidi seperti ini. Di pihak sini pun begitulah. Saya pun kurang menggunakan gula. Jadi saya hendak tanya, adakah kerajaan akan mengadakan dasar *in this direction* supaya kita mengurangkan subsidi, mengurangkan kekurangan *consumption of the sugar* dan juga mengurangkan penyakit diabetes dan seterusnya boleh mengurangkan belanja dalam perubatan.

Ini saya rasa satu cara yang akan mendatangkan faedah yang banyak. Apakah pendapat Yang Berhormat Menteri?

Dato' Mustapa Mohamed: Tuan Yang di-Pertua, saya harap apabila kerajaan kaji semula subsidi gula ini, Yang Berhormat Bukit Mertajam akan merupakan Ahli Parlimen pertama menyokong kerajaan. Boleh tidak? *Insyah-Allah*, ya.

Jadi betullah hari ini semua dapat subsidi. Ahli Parlimen pun beli gula RM1.45 sen. Menteri begitu juga. Jadi apa yang dicadangkan oleh Yang Berhormat sebenarnya sudah pun dilaksanakan oleh kerajaan. Umpamanya dalam sektor pertanian. Kerajaan sudah pun mengumumkan mengenai subsidi untuk beras ST15. Ini haknya adalah kepada yang miskin sahaja dan mengenai *Means Test* yang disebut oleh Yang Berhormat tadi memanglah ia berdasarkan kepada senarai yang dikenal pasti di bawah e-Kasih dan lain-lain kaedah yang digunakan oleh kerajaan.

Jadi saranan Yang Berhormat lambat sedikit. Kita sudah pun melaksanakan cadangan Yang Berhormat dan pada masa ini kerajaan sedang melihat kepada subsidi secara keseluruhan termasuklah Kementerian Perdagangan Dalam Negeri, Koperasi dan Kepenggunaan sedang melihat perkara ini. Kerajaan secara umumnya sedang melihat kepada semua subsidi untuk memastikan bahawa yang menerima subsidi itu ialah mereka yang benar-benar layak. Jadi yang tidak layak tidak patut terima subsidi. Jadi cadangan Yang Berhormat Bukit Mertajam sudah pun dilaksanakan dan ini *insyah-Allah* akan dipastikan bahawa mereka yang benar-benar memerlukannya sahaja mendapat subsidi daripada kerajaan. Terima kasih.

6. Tuan R. Sivarasa [Subang] minta Menteri Luar Negeri menyatakan, apakah status implementasi cadangan daripada proses penilaian *Universal Periodic Review* (UPR) di Majlis Hak Asasi PBB pada Februari 2009, terutamanya berkenaan:

- (a) komitmen Malaysia untuk menerima lawatan rasmi daripada *UN Working Group on Arbitrary Detention*; dan
- (b) cadangan berkenaan dengan ratifikasi undang-undang hak asasi manusia antarabangsa yang utama, termasuk ICCPR, ICESCR dan CAT.

Timbalan Menteri Luar Negeri I [Tuan A. Kohilan Pillay a/l G. Appu]: Tuan Yang di-Pertua, izinkan saya menjawab soalan Yang Berhormat Subang ini bersama-sama dengan soalan Yang Berhormat Kelana Jaya pada 22 Oktober 2009 kerana menyentuh perkara yang sama.

Timbalan Tuan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Ya, sila.

Tuan A. Kohilan Pillay a/l G. Appu: Terlebih dahulu saya ingin mengucapkan terima kasih kepada kedua-dua Yang Berhormat yang menanyakan soalan ini. Tuan Yang di-Pertua, seperti Dewan yang sedia maklum, Malaysia telah melalui proses semakan *Universal Periodic Review* (UPR) di Majlis Hak Asasi Manusia PBB pada 11 Februari 2009.

Semasa proses penilaian tersebut, Malaysia telah mempertimbangkan cadangan-cadangan yang dikemukakan oleh negara-negara anggota Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu berhubung pendekatan-pendekatan yang boleh diambil oleh Malaysia dalam meningkatkan mutu hak asasi manusia.

Sehubungan dengan itu, dalam usaha untuk mempertahankan dan mempromosikan penghayatan hak asasi manusia, Malaysia telah menyatakan kesediaannya untuk mengadakan perbincangan yang lebih komprehensif dan lebih lanjut dengan kumpulan kerja dan pelapor khas PBB berhubung isu-isu hak asasi manusia di negara ini. Malaysia juga akan mempertimbangkan secara positif sebarang permohonan dari kumpulan kerja dan pelapor khas untuk mengadakan lawatan kerja ke Malaysia. Mengenai penyertaan Malaysia kepada instrumen-instrumen hak asasi manusia antarabangsa, kerajaan sedang dalam proses mengkaji dan menimbang kemungkinan untuk Malaysia menyertai konvensyen-konvensyen tersebut.

Kerajaan juga sedang mengambil langkah-langkah pentadbiran dan perundangan yang perlu bagi memastikan undang-undang yang berkaitan adalah selaras dengan peruntukan-peruntukan yang terkandung dalam konvensyen-konvensyen hak asasi manusia antarabangsa. Malaysia akan menyertai konvensyen-konvensyen tersebut apabila langkah-langkah yang dinyatakan di atas telah disempurnakan. Sekian.

Tuan R. Sivarasa [Subang]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri atas jawapan yang diberikan tadi. Namun begitu, saya mesti berkata saya dukacita atau kecewa sebab komitmen yang saya harap mendengar pada pagi ini saya tidak dengar iaitu komitmen untuk menerima lawatan.

Kita masih dengar daripada pihak kerajaan permohonan untuk buat lawatan itu akan dipertimbangkan tetapi itu bukan jawapan yang kita boleh berikan di forum antarabangsa dan mempertahankan imej Malaysia sebagai satu negara yang akan melindungi hak asasi. Malaysia adalah anggota dalam Majlis Hak Asasi di peringkat PBB dan kita ada tanggungjawab untuk menjaga imej negara kita sendiri.

Namun begitu Tuan Yang di-Pertua, bukan sahaja permohonan dari *working group* yang saya tanya tadi masih belum dijawab. Kita ada sembilan permohonan yang masih belum dijawab dan bukannya ini dari tahun sebelum ini? Sudah enam ke tujuh tahun, kita ada sembilan permintaan. Terbaru adalah pada tahun 2009. Ada permohonan daripada *PBB special reporters*, dengan izin, *on the independent of lawyers and judges* yang telah memohon melawat.

Serupanya kita ada permohonan daripada *special reporters on racism on Arbitrary Detention* yang saya sebut dalam soalan, permohonan daripada *special reporters on Minority Issues*, daripada *special reporters on Migrate on Freedom of Religion*. Ini semua menunggu jawapan. Jadi Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan saya kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri, macam mana Malaysia boleh membawa imej di forum antarabangsa? Kita adalah sebuah negara yang menjaga hak asasi tetapi masih belum bersedia untuk menerima lawatan sahaja. Ini hanya lawatan. Ini bukan untuk ratifikasi. Lawatan daripada mereka.

Tuan Yang di-Pertua, saya baru diberitahu oleh seorang pesuruhjaya SUHAKAM. SUHAKAM adalah badan yang kita tubuhkan sendiri melalui Parlimen untuk menasihati Kerajaan Barisan Nasional, kerajaan kita atas isu hak asasi kerajaan. Namun begitu, saya baru diberitahu permohonan SUHAKAM sendiri telah ditolak untuk melawat depot di KLIA untuk menemu duga 200 orang pelarian daripada Sri Langka. Permohonan itu pun telah ditolak...

Timbalan Tuan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat, cukup Yang Berhormat.

Tuan R. Sivarasa [Subang]: ...Oleh pihak Kementerian Dalam Negeri. Jadi akhirnya kita akan diuji atas tindakan-tindakan macam ini.

■ 1110

Jadi saya minta kalau Kementerian Luar Negeri boleh menasihatkan Kementerian Dalam Negeri tindakan macam ini mesti diberhentikan. Lawatan SUHAKAM sekurang-kurangnya dibenarkan. Soalan saya, saya minta pengesahan daripada Yang Berhormat Timbalan Menteri, bilakah Kerajaan Barisan Nasional akan mengesahkan kesudian kerajaan untuk menerima lawatan-lawatan ini yang telah menunggu bertahun-tahun dan akan terus menjejaskan imej negara kita di forum antarabangsa. Sekian, terima kasih.

Tuan A. Kohilan Pillay a/l G. Appu: Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya kalau kita lihat Malaysia telah pun menyertai perbincangan-perbincangan dengan negara-negara berkenaan mengenai hak asasi manusia ini, iaitu pada 11 Februari 2009 sebanyak 15 negara telah pun terlibat. Begitu juga beberapa *working group* telah juga dilibatkan bersama di dalam *endorsement* untuk apa yang kita lakukan.

Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya terdapat sembilan konvensyen antarabangsa berkaitan hak asasi manusia. Namun Malaysia setakat ini sudah menerima tiga hak asasi manusia iaitu antaranya:

- (i) *CLC - Convention on Rights of the Child;*
- (ii) *Convention on Elimination of All Forms of Discrimination Against Women; and*
- (iii) *Convention on the Rights of Person with Disability.*

Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya ada beberapa cadangan dan pandangan yang telah diterima oleh Malaysia, di mana kita telah menerima sebanyak 62 cadangan dan menolak 23 cadangan dan 19 cadangan adalah kita sudah respons. Bukan bererti kesemua cadangan yang diberikan atau pandangan yang diberikan kita boleh terima Tuan Yang di-Pertua, di mana kalau kita lihat...

Tuan R. Sivarasa [Subang]: Tuan Yang di-Pertua, minta maaf mencelah sebab...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Tak boleh mencelah Yang Berhormat.

Tuan R. Sivarasa [Subang]: ...Jawapan ini lari daripada soalan saya.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Tak boleh mencelah Yang Berhormat ya.

Tuan R. Sivarasa [Subang]: Soalan saya tentang lawatan. Dia tidak jawab.

Tuan A. Kohilan Pillay a/l G. Appu: Tunggu, tunggu. Sabar dahulu.

Tuan R. Sivarasa [Subang]: Saya tadi tanya tentang lawatan. Saya minta jawapan itulah.

Tuan A. Kohilan Pillay a/l G. Appu: Ini kalau kita lihat Tuan Yang di-Pertua kadang-kadang biasalah pembangkang akan tanya kenapa semua kita tidak terima. Bolehkah kita terima semua pandangan dan cadangan yang dibangkitkan? Contohnya saya bagi, dia bagi *same sex marriage*. Bolehkah kita menerima *same sex marriage*? Jadi pandangan-pandangan ini perlu kita halusi sedalam-dalamnya.

Tuan R. Sivarasa [Subang]: Cadangan untuk melawat negara kita sahaja.

Tuan A. Kohilan Pillay a/l G. Appu: Dengar dahulu, dengar dahulu.

Tuan R. Sivarasa [Subang]: Itu sahaja.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat, tak boleh macam ini Yang Berhormat.

Tuan A. Kohilan Pillay a/l G. Appu: Ini tak faham ini. Bila dia kata dia hendak datang melawat, kita terus menerima. Bukan begitu. Kita harus menerima pandangan-pandangan dahulu sebelum kita menerima. Jadi saya sudah beritahu tadi iaitu setelah kita melihat instrumen-instrumen tadi, yang mana berkaitan dengan domestik negara dan kita kena lihat sama ada ia sejajar atau tidak dan kalau ia sejajar, maka barulah kita akan menerima dan kita sedia dan memang ada susulan yang akan kita lakukan sehingga tahun 2012, di mana ada peringkat-peringkatnya.

Jadi saya percaya Tuan Yang di-Pertua pihak sana boleh sabar dahulu sebab kita ada beberapa peringkat yang melibatkan beberapa pihak, perbincangan demi perbincangan sebelum sampai ke tahap untuk menerima lawatan tersebut. Sekian.

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya ingin mengetahui daripada Yang Berhormat, apakah Kerajaan Malaysia bercadang untuk mengeluarkan Deklarasi Hak Asasi Manusia mengikut pandangan Kerajaan Malaysia iaitu walaupun hak asasi yang kita bincangkan ini hak asasi Bangsa-Bangsa Bersatu, *Universal Declaration of Human Rights*, tetapi setiap negara mempunyai agama, budaya apatah lagi Malaysia masyarakat pelbagai kaum.

Jadi dalam hal ini kebebasan itu ia juga adalah tertakluk. Kita sebagai orang Islam ada Al-Quran, ada hadis. Kita katakan mengikut Islam kena tutup aurat. Kalau hak asasi tak payah pakai tudung contohnya, *same sex marriage* maknanya kahwin sama lelaki, kahwin sama perempuan. Jadi untuk memberi kefahaman, adakah kerajaan bercadang mengadakan konvensyen *human rights* satu Malaysia supaya dikeluarkan satu deklarasi yang memberi kefahaman kepada semua pihak sebab walaupun kita *signatory* kepada hak asasi Bangsa-Bangsa Bersatu tidak bererti kita kena ikut mereka semua sekali. Kita mesti buat apa yang kita fikir terbaik untuk negara kita. Sekian, terima kasih.

Tuan A. Kohilan Pillay a/l G. Appu: Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya pandangan tadi memang bernas dan bagus. Kalau kita lihat memanglah kita kena membuat satu yang mengikut persepsi rakyat sendiri. Kita kena ambil kira semua faktor sosial, agama, budaya dan sebagainya. Kita tidak boleh ikut 100 peratus yang dibentangkan ataupun dicadangkan Tuan Yang di-Pertua.

Begitu juga kalau kita lihat contohnya akta *refugees*. Kita tidak menandatangani apa-apa akta dalam konvensyen *refugees* ini, tetapi kita tidak menghalang. Apabila mereka meminta perlindungan dari kita, kita merujuk kepada *United Nations on Refugees*. Jadi kalau kita lihat apabila mereka merujuk kepada sana kita terima. Jadi inilah yang kita boleh buat kesimpulan iaitu kita tidak boleh terima 100 peratus yang dicadangkan. Memang cadangan itu bagus dan boleh dipertimbangkan iaitu satu Malaysia hak asasi kemanusiaan dunia. Terima kasih.

7. Tuan Liang Teck Meng [Simpang Renggam] minta Menteri Sains, Teknologi dan Inovasi menyatakan, status kajian mengenai penjana tenaga elektrik dengan menggunakan kuasa nuklear. Adakah Malaysia mempunyai tenaga mahir yang mencukupi untuk menyelenggarakan dan memelihara pusat nuklear ini.

Timbalan Menteri Sains, Teknologi dan Inovasi [Tuan Haji Fadillah bin Yusoff]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Tuan Yang di-Pertua soalan ini merangkumi dua bahagian. Jadi untuk bahagian pertama sebagaimana yang sedia maklum oleh Ahli-ahli Yang Berhormat, Jemaah Menteri dalam mesyuaratnya pada 10 September 2008 telah bersetuju supaya Kementerian Sains, Teknologi dan Inovasi (MOSTI) dan Kementerian Tenaga, Air dan Komunikasi yang kini ditukar kepada Kementerian Tenaga, Teknologi Hijau dan Air bekerjasama merangka dasar nuklear negara sebagai panduan bagi program pembangunan sektor nuklear.

Untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat draf dasar nuklear negara (DNN) ini telah siap hasil daripada perbincangan antara 35 kementerian, agensi dan syarikat milik kerajaan yang berkaitan. Draf dasar nuklear ini akan dikemukakan untuk pertimbangan Jemaah Menteri. Sehubungan itu, Mesyuarat Jemaah Menteri pada 26 Jun 2009 telah membuat keputusan supaya tenaga nuklear dijadikan salah satu opsyen bahan api untuk penjana tenaga elektrik pasca 2020 khususnya di Semenanjung.

Keputusan ini membolehkan Malaysia membuat persediaan awal ke arah melaksanakan program kuasa nuklear, tetapi keputusan untuk melaksanakan sebarang projek loji kuasa nuklear adalah tertakluk kepada dasar tenaga negara yang sedang disediakan oleh kerajaan.

Berdasarkan perkembangan ini bagi merancang dan menyelaras program pembangunan tenaga nuklear bagi penjana tenaga elektrik negara dengan mematuhi triti, konvensyen, perjanjian dan resolusi pertubuhan antarabangsa yang berkenaan kerajaan telah menubuhkan satu Jawatankuasa Pemandu Pembangunan Kuasa Nuklear (JPPKN) yang dipengerusikan oleh Kementerian Tenaga, Teknologi Hijau dan Air dengan sokongan padu MOSTI.

Peranan MOSTI melalui Nuklear Malaysia ialah membangunkan sumber manusia dalam bidang nuklear dan perundangan iaitu melalui Lembaga Perlesenan Tenaga Atom.

Untuk bahagian kedua, untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat sesuai dengan fungsinya Agensi Nuklear Malaysia mempunyai modal insan yang sentiasa dibangunkan dalam bidang teknologi nuklear sejak ditubuhkan pada tahun 1972. Seramai 334 pegawai Kumpulan 'A' yang ada dalam Nuklear Malaysia sehingga akhir tahun 2007 yang berkelulusan dalam pelbagai bidang sains dan teknologi nuklear berkaitan yang diperlukan dalam pelaksanaan program kuasa nuklear kebangsaan. Kerajaan menyedari negara belum mempunyai tenaga mahir yang mencukupi bagi program kuasa nuklear kebangsaan.

■ 1120

Untuk itu MOSTI telah merancang dan melaksanakan pelbagai program dengan kerjasama dengan agensi-agensi kebangsaan dan antarabangsa yang lain dan mewujudkan tenaga mahir yang diperlukan nanti. Program-program ini termasuk aspek-aspek berikut:

- (i) pembangunan pendidikan kejuruteraan nuklear di universiti tempatan;
- (ii) latihan antara agensi mengenai kuasa nuklear; dan
- (iii) kerjasama antarabangsa untuk latihan modal insan.

Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Liang Teck Meng [Simpang Renggam]: Terima kasih kepada Yang Berhormat Menteri di atas jawapan yang diberikan. Di Malaysia tidak boleh dinafikan bahawa kita kurang mementingkan kerja penyelenggaraan. Kalau kita lihat di banyak tempat, banyak *facility* awam selepas dibina, banyak tidak dijaga dengan baik. Loji nuklear ini sebenarnya tidak dibenarkan ada faktor keabaian langsung iaitu *zero tolerance*. Jadi saya ingin bertanya kepada kementerian, apakah pendekatan yang diambil untuk kita memenangi keyakinan rakyat terhadap loji nuklear ini terutamanya dalam aspek keselamatan dan termasuk masalah tempat pelupusan sisa buangan nuklear. Sekian, terima kasih.

Tuan Haji Fadillah bin Yusof: Terima kasih Yang Berhormat. Untuk makluman Dewan yang mulia ini, kalau kita melihat kepada pembangunan kejuruteraan nuklear ataupun melihat kepada keseluruhan konteks penjanaan kuasa nuklear ini, penggunaan, kita menekankan kepada beberapa perkara.

Pertamanya, dalam aspek politik; kedua, ekonomi; ketiga, sosial, teknologi, alam sekitar dan perundangan, dan semua konteks ini kita kena memberi ataupun memfokuskan kepada tiga perkara iaitu *safety*, *security* dan *safeguard*, dengan izin, Tuan Yang di-Pertua.

Jadi untuk itu kita kena melihat bukan sahaja dalam konteks penggunaan, kita juga melihat kepada pengurusan termasuklah sisa-sisa buangan. Dengan itulah kita mempunyai dua agensi. Satu, agensi nuklear yang membuat kepada *research* dan pembangunannya. Kedua ialah agensi *licensing*, pelesenan tenaga nuklear yang melihat kepada pematuhan. Ini yang kita lihat kepada keseluruhan dan pematuhan kita adalah berasaskan kepada standard yang ditetapkan di peringkat antarabangsa. *Alhamdulillah*, setakat ini semua pematuhan itu telah dapat kita lakukan. Terima kasih.

Dr. Che Rosli bin Che Mat [Hulu Langat]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Di antara masalah yang besar yang menakutkan rakyat Malaysia dalam penggunaan tenaga nuklear ialah kesan kemalangan reaktor nuklear seperti Chernobyl dan Trimiles Island. Soalan tambahan saya, sudah kah kerajaan bersedia memberi maklumat jelas atau *public awareness* kepada rakyat dan masyarakat mengenai langkah-langkah keselamatan yang diambil ataupun perkembangan keselamatan reaktor nuklear itu sendiri, khasnya dan juga kelebihan teknologi nuklear. Terima kasih.

Tuan Haji Fadillah bin Yusof: Terima kasih Yang Berhormat Hulu Langat. Untuk makluman Dewan yang mulia ini, kita mengadakan beberapa siri seminar yang melibatkan pelbagai peringkat.

Pertamanya berkaitan dengan hubungan kita dengan antarabangsa iaitu *regulators*, akademik dan juga pegawai-pegawai di kalangan penjawat awam, kementerian-kementerian dan sebagainya. *Insya-Allah* pada 9 hingga 11 November ini kita akan mengadakan seminar yang ketiga berkaitan dengan *Public Information on Nuclear Energy*. Ini akan melibatkan semua sektor komiti dalam negara kita termasuklah NGO dan juga ahli-ahli pembuat dasar.

Insya-Allah ada beberapa Ahli-ahli Parlimen termasuk daripada sebelah sana akan dijemput sebagai panel untuk kita membincangkan arah tuju kita dalam berkaitan dengan tenaga nuklear ini. Sebagaimana dikatakan tadi, salah satu persepsi berkaitan dengan nuklear ialah berkaitan dengan ciri-ciri keselamatan diakibatkan sejarah lama, sejarah yang berlaku di Rusia misalnya. Malahan kalau kita melihat teknologi dunia sekarang, teknologi yang digunakan Rusia sedikit demi sedikit telah dikurangkan dan menggunakan *third generation technology* yang lebih selamat dan lebih mesra alam.

Ini yang ingin kita kemukakan dalam seminar yang akan kita adakan nanti dan di situ diharapkan kita akan dapat *feedback*, maklum balas daripada semua peringkat, daripada *experts* dari luar negara mahupun dalam negara dan *public*, bagaimana mereka melihat kemungkinan tenaga nuklear ini akan digunakan untuk menjana kuasa di Malaysia nanti.

Jadi ini kita akan lakukan secara berterusan dan malahan *public awareness program* ini, dengan izin, telah dijalankan semenjak 2007 lagi dan akan dijalankan secara berterusan. Malahan akan dibawa ke peringkat negeri dan daerah pun, *insya-Allah*. Terima kasih.

8. Tuan Muhammad bin Haji Husain [Pasir Puteh] minta Menteri Sumber Asli dan Alam Sekitar menyatakan, adakah kerajaan menyediakan peruntukan geran untuk pengurusan sungai di Kelantan secara bersepadu bagi membolehkan sungai-sungai di Kelantan dimanfaatkan sebagai sumber air mentah (kualiti dan kuantiti mencapai tahap yang dikehendaki) untuk proses air minuman dan pertanian, sumber tenaga hidro dan mengurangkan masalah kemungkinan berlakunya banjir.

Timbalan Menteri Sumber Asli dan Alam Sekitar [Tan Sri Datuk Seri Panglima Joseph Kurup]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat dalam Dewan yang mulia ini, Kerajaan Persekutuan tidak menyediakan peruntukan dalam bentuk geran bagi kerja-kerja pengurusan sungai untuk negeri-negeri termasuk negeri Kelantan. Namun demikian, dalam Rancangan Malaysia Kesembilan, pihak kementerian iaitu Kementerian Sumber Asli dan Alam Sekitar telah menyediakan peruntukan untuk kerja-kerja penyelenggaraan dan pemuliharaan sebanyak 43 sungai di negeri Kelantan yang disalurkan melalui Jabatan Pengairan dan Saliran seperti berikut:

- (i) RM47.5 juta untuk memperbaiki sungai-sungai;
- (ii) RM4 juta untuk Rancangan Pengurusan Sungai; dan
- (iii) RM74.2 juta untuk Rancangan Tebatan Banjir.

Di samping itu, di bawah Pakej Rangsangan Ekonomi, kementerian telah memperuntukkan RM4.2 juta untuk negeri Kelantan bagi kerja-kerja pemuliharaan sungai. Sekian.

Tuan Muhammad bin Haji Husain [Pasir Puteh]: Terima kasih kepada Menteri. Sebab apa yang berlaku di Kelantan, mungkin juga di tempat-tempat lain. Soalan saya ialah asalnya ialah diminta supaya segala perancangan yang dibuat oleh kementerian, khususnya dalam masalah pengurusan sungai ini ataupun pengurusan air adalah secara bersepadu, sebab kita nampak bahawa banyak kementerian yang terlibat dengan pengurusan sungai ini atau pengurusan air ini.

Kalau kita dapat secara bersepadu, pertama sekali ialah mengenai soal punca air mentah ini. Kedua ialah soal tenaga hidro yang memang banyak di Kelantan. Kemudian punca air untuk saliran atau untuk pertanian. Akhirnya ialah soal tebatan banjir. Jadi apa yang dibuat oleh kementerian sekarang ini ialah tidak bersepadu. Maknanya tidak melibatkan kementerian-kementerian yang terlibat. Sepatutnya ada jawatankuasa khas dibuat atau komiti yang khusus.

la akan membuat manfaat yang besar ialah soal kita dapat optimumkan soal keperluan kita, pemantauan kita, wang kita, tenaga dan juga perancangan. Jadi apa yang kita hendak ialah bahawa soalan tambahan saya ialah, saya dengar kementerian sekarang ada perancangan hendak buat satu hidro baru iaitu Nenggiri dan juga Sungai Lebir di Gua Musang. Sejauh mana perancangan ini dilibatkan kerajaan negeri sebagai satu komponen yang melaksanakan perkara ini secara langsung dan juga kementerian-kementerian lain. Kalau tidak, kita akan bertemu dengan atau kita akan berdepan dengan macam-macam masalah air yang saya sebutkan tadi. Terima kasih.

Tan Sri Datuk Seri Panglima Joseph Kurup: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Sebenarnya apa yang kita buat ini ialah melalui kajian-kajian tertentu berkaitan sungai-sungai yang mempunyai masalah.

■ 1130

Berasaskan daripada itu, maka kita memberi peruntukan dan akan menjalankan pemuliharaan, *maintenance of* sungai-sungai itu dengan rapi dan baik. Jadi soal sama ada pemuliharaan sungai ini secara bersepadu tidak timbul oleh kerana apa yang kita lihat itu akhirnya ialah sungai itu ada dibaiki.

Berkenaan dengan soalan hidro sebentar tadi yang dirancang untuk bakal dibina di Gua Musang, maka sukalah saya menyatakan bahawa soal hidro ini bukanlah di bawah tanggungjawab kementerian ini. Jadi kenalah Yang Berhormat merujuk sendiri kepada kementerian yang berkenaan. Saya ingin menambah di sini Tuan Yang di-Pertua, kementerian saya ini hanya bertanggungjawab untuk menjaga sungai-sungai agar sungai-sungai itu berada dalam keadaan baik dan seterusnya mengurangkan banjir-banjir. Sama ada ia sesuai untuk pertanian atau tidak, itu mungkin perkara lain. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Kinabatangan.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Yang Berhormat Timbalan Menteri, sedarkah kerajaan dan kementerian bahawa di negara kita ini kita dianugerahkan oleh Tuhan sungai-sungai, sungai besar dan sungai kecil. Malangnya sungai-sungai ini bukan sahaja dicerobohi, dicemari bahkan dinodai oleh tangan-tangan kotor manusia yang mementingkan kepentingan mereka.

Persoalan saya, apakah langkah yang akan dibuat oleh kerajaan untuk memastikan sungai-sungai yang dicemari ini dipulihkan semula air yang kalau kita lihat bangun pagi macam kopi susu sedangkan di negara-negara Eropah, negara luar, kita bangun dari bilik hotel kita tengok air sungai mengalir amat menarik hati kita. Apa langkah dan usaha, apakah perkara ini akan dibiarkan ataupun kerajaan ada langkah-langkah tertentu dan berapa lama hendak memulihkan dan merawat sungai-sungai yang dicemari ini termasuk Sungai Kinabatangan.

Tan Sri Datuk Seri Panglima Joseph Kurup: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Memang kami sedar bahawa banyak sungai yang tercemar. Kalau Ahli Yang Berhormat merujuk dengan pembalakan yang mengakibatkan air itu kelihatan seperti susu dan sebagainya, ini sebenarnya tanggungjawab kerajaan negeri.

Kerajaan negeri sepatutnya memantau dan melihat supaya apabila mereka ini menjalankan pembalakan maka mereka kena memberi syarat-syarat tertentu. Kami sentiasa memantau sungai-sungai yang sudah tercemar akibat daripada perbuatan manusia terutama sekali di bandar-bandar. Banyak langkah-langkah yang kita buat dan kalau Yang Berhormat ingin tahu apa itu, oleh kerana Jabatan Alam Sekitar terlibat, JAS terlibat juga dan beberapa profesion juga terlibat, bolehlah saya jemput datang ke kementerian untuk mendapat maklumat-maklumat tertentu. Sekian.

Dato' Haji Mahfuz bin Omar [Pokok Sena]: Peraturan mesyuarat.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Peraturan mesyuarat yang mana Yang Berhormat?

Dato' Haji Mahfuz bin Omar [Pokok Sena]: Perkara 18(1). Semalam Tuan Yang di-Pertua, saya telah pun mengemukakan satu notis usul di bawah Peraturan Mesyuarat 18(1) iaitu untuk memohon supaya Dewan ini ditangguhkan untuk membincangkan usul yang melibatkan perkara tertentu, berkepentingan ramai dan perlu disegerakan. Saya ingin meringkaskan persoalan ini dan...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Tidak payah baca Yang Berhormat.

Dato' Haji Mahfuz bin Omar [Pokok Sena]: Tidak, saya hendak sebut bahawa usul saya ialah Usul untuk mohon supaya ditangguhkan bagi Dewan ini merundingkan penubuhan Suruhanjaya Penyiasat Diraja bagi isu skandal PKFZ.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Baik.

Dato' Haji Mahfuz bin Omar [Pokok Sena]: Jawapan Tuan Yang di-Pertua bahawa Tuan Yang di-Pertua mendapati bahawa perkara ini masih dalam siasatan pihak Polis Diraja Malaysia dan SPRM lalu dia menolak usul saya. Baik, isu dia ialah apakah menjadi satu kesalahan untuk perkara itu dirunding di dalam Dewan ini untuk...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Baik, cukup Yang Berhormat.

Dato' Haji Mahfuz bin Omar [Pokok Sena]: Penubuhan memperkasakan penyiasatan sedangkan kes ini bukan kes yang dalam mahkamah. Dalam kerajaan sendiri, walaupun kes ini sejak tahun 2003.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Cukup Yang Berhormat.

Dato' Haji Mahfuz bin Omar [Pokok Sena]: Walaupun polis, SPRM, BPR sebelum itu membuat siasatan tetapi kerajaan sendiri menubuhkan berbagai-bagai jawatankuasa siasatan, tidak pun menjadi masalah. Apa masalah bagi Dewan ini untuk merunding penubuhan Suruhanjaya Diraja yang lebih besar untuk menyiasat kes yang membabitkan keputusan penyalahgunaan kuasa Kabinet sendiri.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Baik.

Dato' Haji Mahfuz bin Omar [Pokok Sena]: Bagaimana polis dan SPRM boleh menyiasat kes...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Sudahlah Yang Berhormat. Sudah berucap. Yang Berhormat, cukuplah Yang Berhormat. Yang Berhormat, dalam Peraturan Mesyuarat tidak perlu membahas.

[Masa untuk Pertanyaan-pertanyaan bagi Jawab Lisan tamat]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Ahli-ahli Yang Berhormat, saya melihat dan rakan-rakan saya juga melihat bahawa telah menjadi kebiasaan Ahli-ahli Parlimen untuk membaca dan memaklumkan kepada Dewan tentang sesuatu usul yang telah ditolak di dalam kamar. Mengikut Peraturan Mesyuarat 18(8) mana-mana Usul yang ditolak di bawah perenggan (7) tidak boleh dikemukakan dan tidak boleh dibaca di dalam Majlis Mesyuarat.

Perenggan (7), Tuan Yang di-Pertua boleh menolak dalam kamar mana-mana usul yang dikemukakan kepadanya jika Tuan Yang di-Pertua tidak berpuas hati terhadap beberapa perkara. Maknanya mana-mana usul itu yang telah ditolak di dalam kamar, tidaklah perlu dimaklumkan ke dalam Dewan ini bahawa usul mereka itu telah ditolak di dalam kamar. Itu sahaja Yang Berhormat.

Dato' Haji Mahfuz bin Omar [Pokok Sena]: Saya meminta penjelasan, saya bukan hendak baca. Saya minta penjelasan apakah kemunasabahan alasan yang diberikan oleh Tuan Yang di-Pertua itu berasaskan kepada berbanding dengan keputusan kerajaan sendiri yang menubuhkan berbagai-bagai pasukan penyiasat di waktu yang sama polis pun menyiasat, SPRM pun menyiasat. Jadi macam saya lihat bahawa satu *cover up* yang cuba dilakukan oleh pihak kerajaan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Cukuplah Yang Berhormat. Apabila usul dikemukakan di bawah Peraturan 18 maknanya usul itu haruslah memenuhi syarat-syarat dan syarat yang penting adalah kemukakan usul yang penting yang membolehkan Aturan Mesyuarat kita ini ditangguhkan untuk membahaskan usul tersebut.

Dalam kes dan isu yang dibawa itu, isu ini telah pun dibahaskan dan diterangkan semalam oleh Tuan Yang di-Pertua Dewan bahawa perkara PKFZ telah pun di *elaborate* panjang lebar di dalam Dewan ini dan dengan alasan itulah maka perkara itu, isu itu tidak perlu lagi didahulukan dengan mendahulukan Aturan-aturan Mesyuarat yang telah pun kita senaraikan untuk dibincangkan hari ini.

Oleh sebab itu Yang Berhormat, isu itu tidak harus memberhentikan persidangan Dewan untuk dibahaskan. Itu sahaja Yang Berhormat dan isu itu telah ditolak di dalam kamar dan Perkara 18(8) tidak harus dibaca, dibawa dan dimaklumkan di Dewan ini bahawa ianya telah ditolak di dalam kamar. Terima kasih Yang Berhormat.

RANG UNDANG-UNDANG DIBAWA KE DALAM MESYUARAT

RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN 2010

Bacaan Kali Yang Pertama

Rang undang-undang bernama suatu akta bagi menggunakan sejumlah wang daripada Kumpulan Wang Disatukan untuk perkhidmatan bagi tahun 2010 dan bagi memperuntukkan jumlah wang itu untuk perkhidmatan bagi tahun itu; dibawa ke dalam Mesyuarat oleh Timbalan Menteri Kewangan II [Dato' Dr. Awang Adek Hussin]; dibaca kali yang pertama; akan dibacakan kali yang kedua pada Mesyuarat 23 Oktober 2009, jam 4 petang.

RANG UNDANG-UNDANG SURUHANJAYA SEKURITI (PINDAAN) 2009

Bacaan Kali Yang Pertama

Rang undang-undang bernama suatu akta untuk meminda Akta Suruhanjaya Sekuriti 1993; dibawa ke dalam Mesyuarat oleh Timbalan Menteri Kewangan II [Dato' Dr. Awang Adek Hussin]; dibaca kali yang pertama; akan dibacakan kali yang kedua pada Mesyuarat kali ini.

■ 1140

RANG UNDANG-UNDANG PASARAN MODAL DAN PERKHIDMATAN (PINDAAN) 2009

Bacaan Kali Yang Pertama

Rang undang-undang bernama suatu akta untuk meminda Akta Pasaran Modal dan Perkhidmatan Tahun 2007; dibawa ke dalam Mesyuarat oleh Timbalan Menteri Kewangan II [Dato' Dr. Awang Adek Hussin]; dibaca kali yang pertama; akan dibacakan kali yang kedua pada dibaca kali yang kedua pada Mesyuarat kali ini.

RANG UNDANG-UNDANG SERI PAHLAWAN GAGAH PERKASA (ELAUN KENANGAN) (PINDAAN) 2009

Bacaan Kali Yang Pertama

Rang undang-undang bernama suatu akta untuk meminda Akta Seri Pahlawan Gagah Perkasa (Elaun Kenangan) 1990; dibawa ke dalam Mesyuarat oleh Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Datuk Liew Vui Keong] dibaca kali yang pertama; dibacakan kali yang kedua pada Mesyuarat kali ini.

**RANG UNDANG-UNDANG PANGLIMA GAGAH BERANI
(ELAUN KENANGAN) (PINDAAN) 2009**

Bacaan Kali Yang Pertama

Rang undang-undang bernama suatu akta untuk meminda Akta Panglima Gagah Berani (Elaun Kenangan) 2001; dibawa ke dalam Mesyuarat oleh Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Datuk Liew Vui Keong] dibaca kali yang pertama; dibacakan kali yang kedua pada Mesyuarat kali ini.

RANG UNDANG-UNDANG

**RANG UNDANG-UNDANG PIHAK BERKUASA
KEMAJUAN PEKEBUN KECIL PERUSAHAAN GETAH (PINDAAN) 2009**

Bacaan Kali Yang Kedua dan Ketiga

Aturan Urusan Mesyuarat dibacakan bagi menyambung semula perbahasan yang ditangguhkan atas masalah, "Bahawa rang undang-undang ini dibacakan kali yang kedua sekarang" [19 Oktober 2006]

11.41 pg.

Menteri Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah [Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Semalam saya telah membangkitkan tentang penghargaan dan terima kasih kepada 24 Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian dalam perbahasan rang undang-undang pada kali ini.

Perkara pertama yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat mengenai dengan kemasukan RISDA ke Sabah. Antara Yang Berhormat, Ahli-ahli Yang Berhormat yang terlibat, Yang Berhormat dari Kinabatangan, Yang Berhormat daripada Putatan, Yang Berhormat dari Silam dan Yang Berhormat dari Kota Belud. Di bawah Akta RISDA sedia ada ia terpakai dan berkuat kuasa di Semenanjung Malaysia, Sabah dan Sarawak.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Dr. Hj Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar) *mempengerusikan Mesyuarat*]

Beberapa siri perbincangan antara RISDA dan kerajaan negeri telah diadakan dan berakhir pada 12 Oktober, 2009 yang mana terdapat perkembangan yang positif. Tertakluk persetujuan kerajaan negeri, RISDA bersedia membantu pekebun kecil di peringkat Negeri Sabah. Bagi cadangan untuk membina pusat penyelidikan di Sabah bidang ini sebenarnya adalah di luar bidang kuasa RISDA sebaliknya ia terletak di bawah bidang kuasa Lembaga Getah Malaysia. Berkaitan dengan persepsi negatif masyarakat Sabah terhadap kemasukan RISDA..

Puan Hajah Siti Zailah binti Mohd. Yusoff [Rantau Panjang]: Yang Berhormat minta laluan sedikit sahaja. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih. Saya ingin meminta penjelasan kenapakah negeri Sabah dan Sarawak sahaja yang dibenarkan mendapat levi daripada saiz getah? Kenapa tidak negeri-negeri lain dan apakah perkara ini akan diubah supaya disamaratakan di seluruh negara dari segi *standard* nya? Minta penjelasan.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Ini adalah merupakan di antara beberapa perkara yang terkandung di bawah bidang kuasa kerajaan-kerajaan negeri khususnya tertakluk kepada negeri Sarawak dan Sabah. Sebahagiannya bidang kuasa sesi yang dipungut sama ada kelapa sawit termasuklah getah kerana kita tahu kalau kita mengimbuai sejarah itu di antara sebahagian daripada kuasa-kuasa kerajaan negeri dan ada lagi bidang-bidang kuasa kerajaan tempatan yang telah diperuntukkan. Ini yang agak berlainan terdengar bidang-bidang kuasa seumpama itu.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Ada seorang di belakang bangun ya Yang Berhormat Menteri.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Apa dia?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Belakang.

Datuk Wilfred Mojilip Bumburing [Tuaran]: Minta penjelasan Yang Berhormat. Tadi Yang Berhormat telah mengatakan bahawa RISDA sekarang ini telah mendapat dengan izin, *green-light* untuk masuk ke Sabah dengan persetujuan dari kerajaan negeri. Sekarang ini Yang Berhormat soal pembangunan pekebun kecil yang mana mereka ini mengharapkan pembangunan dari Lembaga Tabung Getah tetapi banyak *queue*.

Kita sebenarnya di Sabah ini *figure case* yang kita terima ialah para pekebun kecil ini sedia menerima kehadiran RISDA ke Sabah supaya tanah-tanah yang belum dapat dibangunkan ini dapat dibangunkan dengan cepat. Lembaga Tabung Getah sekarang ini memerlukan satu kawasan kurang-kurang 100 ekar belum juga datang jadi banyak kebun-kebun yang tidak dapat pembangunan. Bolehkah Yang Berhormat terangkan bilakah RISDA bersedia untuk masuk ke Sabah? Terima kasih.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Terima kasih Yang Berhormat dari Tuaran.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Menteri duduk sekejap. Ahli-ahli Yang Berhormat, saya ingin memaklumkan bahawa kita dikunjungi oleh rombongan daripada satu jawatankuasa daripada Parlimen Iran yang bersama kita pada pagi ini... [*Tepuk*] Terima kasih. Sila Yang Berhormat Menteri.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Sebenarnya saya tidak katakan ada *green light* daripada pihak kerajaan negeri cuma kita berbincang dengan wakil kerajaan negeri dan juga di peringkat pegawai-pegawai malahan perkara ini telah dibincangkan agak lama daripada awal tahun 2008. Juga saya masa itu sebelum menjawab jawatan ini pun dengan rakan-rakan termasuk Menteri Perladangan dan juga Menteri Sains Teknologi berbincang dengan dahulu bekas Menteri Wilayah untuk memastikan supaya pembangunan-pembangunan wilayah ini turut diperluaskan di peringkat negeri Sabah dan juga Sarawak kerana kita dapat sedar dan tahu bahawa manfaatnya begitu baik sekali. Atas hakikat oleh kepentingan rakyat menjadi pertimbangan kita maka kita merayu agar ianya diperluaskan.

Saya telah berbincang dengan wakil kerajaan negeri, Timbalan Ketua Menteri dan Menteri Pertanian Negeri Sabah dalam beberapa bulan yang lalu dan saya yakin ini merupakan ada petanda positif yang saya katakan petanda positif tetapi bukannya *green light* lagi. Saya tidak mahu nanti mendahului apa yang belum diputuskan oleh kerajaan negeri. Saya katakan ini penting kepada kita kerana bidang kuasa tanah termasuk tadi saiz pun bukan di bidang kuasa kita dan ini tertakluk kepada kerajaan negeri. Kita tidak boleh melabur, membangunkan dan melibatkan peneroka dan pekebun kecil selagi ianya tidak akan ada perakuan dan persetujuan daripada pihak kerajaan negeri.

Apa yang disarankan oleh Yang Berhormat daripada Tuaran tadi, kita akan susuli. Itu di antara rangka-rangka, rancangan dan bantuan yang kita akan lakukan bila mana ianya telah dimeterai dan pendekatan-pendekatan kerana kita tahu di sepanjang perbincangan saya kebimbangan contohnya akan ada pertindihan di antara LIGS dan juga RISDA. Ini akan kita perincikan. Kita maklumkan bahawa tidak ada pertindihan malahan saya bagi contoh banyak agensi kerajaan pusat yang berada di peringkat negeri Sabah dan juga Sarawak. LKIM, FAMA masih ada dan nelayan masih ada, peruntukannya berbeza. Malahan kita di peringkat kementerian pun masih lagi menyalurkan peruntukan yang agak besar sehingga RM20 juta, RM30 juta setiap tahun kepada LIGS untuk membantu peneroka. Ini bantuan daripada kita memastikan supaya mereka dapat membantu para peneroka di peringkat akar umbi.

Datuk Wilfred Mojilip Bumburing [Tuaran]: Yang Berhormat sedikit lagi.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Ya.

Datuk Wilfred Mojilip Bumburing [Tuaran]: Semalam saya telah menyentuh tentang satu perkara iaitu persepsi yang agak tidak puas hati di kalangan pekebun-pekebun di Sabah mengenai dengan peranan dan juga identiti RISDA.

Bolehkah saya cadangkan Yang Berhormat, sebelum RISDA masuk ke Sabah untuk memberi keterangan bagi persediaan minda mereka ini, kalau boleh lawatan-lawatan dan rombongan ini perlu diaturkan untuk mereka melawat RISDA di Semenanjung supaya mereka tahu dan melihat sendiri tentang kejayaan RISDA di Semenanjung ini. Terima kasih.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Terima kasih Yang Berhormat dari Tuaran. Berkaitan dengan persepsi negatif masyarakat Sabah terhadap kemasukan RISDA ke Sabah, usaha-usaha memberi penjelasan kepada kerajaan negeri tentang cadangan tersebut telah dilakukan seperti yang saya sebutkan pada 2008 melalui perbincangan di antara Ketua Pengarah RISDA dan Setiausaha Kerajaan Negeri Sabah, diikuti pula dengan pertemuan di antara Pengerusi RISDA dengan Ketua Menteri Sabah juga Mantan Menteri KKLW dengan Ketua Menteri Sabah. Saya sendiri seperti yang saya katakan ada menulis surat mengenai perkara yang sama kepada Ketua Menteri Sabah. Dalam setiap pertemuan dan perbincangan diperjelaskan bahawa perluasan operasi RISDA ke Sabah adalah bertujuan sebagai *compliment*, dengan izin, kepada peranan LIGS dan RISDA. Semua ini akan memberi manfaat yang lebih baik kepada pekebun kecil di Sabah. Cadangan Yang Berhormat dari Tuaran sama ada membawa kita akan lihat, kita akan perincikan.

Tuan Yang di-Pertua, perkara kedua yang dibangkitkan sepanjang perbahasan Akta RISDA (Pindaan) 2009 adalah berkaitan dengan harga getah. Antara perbahasan isu ini adalah Yang Berhormat Kuala Kurau, Yang Berhormat Pasir Mas, Yang Berhormat Silam dan Yang Berhormat Tuaran...

Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]: [Bangun]

■ 1150

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: ...Untuk makluman Dewan yang mulia ini, harga getah ditentukan oleh *market forces*, dengan izin, serta permintaan dan pengeluaran tetapi kementerian menerusi RISDA boleh membantu supaya pekebun kecil mendapat harga di ladang ataupun *farm rate price* yang lebih baik. Antara tindakan-tindakan yang telah diambil adalah seperti berikut:

- (i) menyediakan infrastruktur pemasaran seperti pusat timbang, stor, pusat pengumpulan dan pusat pemprosesan getah kerip;
- (ii) jualan secara berkelompok;
- (iii) jualan terus ke kilang dengan kuantiti yang ekonomik; dan
- (iv) menggalakkan peningkatan peranan dan penglibatan koperasi pekebun kecil daerah dalam bidang pemasaran di peringkat ladang.

Yang Berhormat Kuala Krau, Yang Berhormat Pasir Mas, Yang Berhormat Silam, Yang Berhormat Tuaran, Yang Berhormat Bakri juga membangkitkan adakah RISDA mempunyai mekanisme...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Menteri, Yang Berhormat Kota Belud bangun.

Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Sebelum Yang Berhormat Menteri pergi ke isu yang lain. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya kembali kepada isu tadi tentang kemasukan RISDA ke negeri Sabah. Saya mengalu-alukan usaha kementerian untuk berbincang dengan kerajaan negeri dan mudah-mudahan satu persetujuan yang *beneficial solution* ataupun persetujuan yang memberi faedah kepada kedua-dua belah pihak akan dapat dicapai dalam masa yang terdekat.

Cumanya kalau sementara kita menunggu keputusan itu dibuat, apakah kementerian boleh membuat tindakan-tindakan yang proaktif dengan *engaging* kerajaan negeri melalui LIGS ke ataupun agensi-agensi kerajaan negeri yang lain terutamanya tentang *technology transfer* ataupun kursus-kursus yang boleh meningkatkan lagi kefahaman dan cara LIGS ataupun Lembaga Industri Getah Sabah ini menjalankan aktiviti mereka di Negeri Sabah sementara menunggu keputusan yang akan dibuat oleh pihak kementerian dan Kerajaan Negeri Sabah. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Terima kasih Yang Berhormat dari Kota Belud. Sememangnya *engagement* dengan pihak LITS dan kerajaan negeri memang kerap kita lakukan malahan saya sendiri telah pun memanggil pentadbiran dan pengurusan LITS berbincang di peringkat kementerian bagaimana hala tuju dan cadangan-cadangan yang saya kemukakan di dalam beberapa mesyuarat yang saya telah mempengerusikan supaya kita dapat membantu para peneroka kecil. Ini sebahagian daripada langkah-langkah. *Insyallah* kita akan pertingkatkan saranan Yang Berhormat dari Kota Belud, apa yang beliau katakan supaya sambil menunggu malahan sebenarnya kalau dilihat, kebaikan yang telah dilakukan oleh pihak kerajaan pusat menerusi agensi-agensi di bawah kementerian termasuk FELCRA pun yang sedia ada dah kita lakukan.

Contohnya Agropolitan di Banggi yang dahulu kita alihkan. Dia bukan peneroka, dia penangkap ikan nelayan, hari ini menjadi peneroka yang langsung pendapatan mereka mungkin sebulan RM200 dan kita libatkan dengan penanaman getah dan juga tanaman-tanaman kontan yang lain yang di bawah naungan agropolitan juga dan kita berbelanja sehingga hampir RM100 juta dan ia melibatkan 2000 masyarakat yang daif di kawasan Kudat yang dahulu mereka tidak ada mata pencarian. Pada hari ini Alhamdulillah mereka dah pun mendapat mata pencarian dan ini di antara saya katakan dengan izin, *you know you can see by yourself the progress development, improvement the life of the people in that particular area as a result of* dari segi pembangunan yang kita majukan, dengan izin...

Beberapa Ahli: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Ada dua, tiga orang bangun Yang Berhormat.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Ini yang saya katakan banyak sebenarnya apa yang disarankan oleh Yang Berhormat Kota Belud daripada segi *mindset* kita, *how to promo*, macam mana kita nak supaya jangan ada tanggapan, kebimbangan. Mungkin kebimbangan sekarang kurang sikit pasal saya datang daripada Sabah tapi kita harus meletakkan bahawa keyakinan bukan kepada manusia tetapi fungsi dan peranan kementerian itu berfungsi untuk membantu rakyat yang daif. Sekiranya ini tidak akan kita bantu, berupaya untuk memanjangkan sayap kita ke peringkat negeri Sabah dan Sarawak, tak ada paksaan tapi kerugian akan ada kerana kita tahu manfaat dia cukup baik bagi kita.

Dahulu tak ada RM100 juta peruntukan untuk menyalurkan pembangunan, jalan, air di Kudat yang ada hari ini dan hari ini dah sudah ada. Ini 2000 orang, tidak akan kita tidak nampak kebaikan. Kita bimbang tentang sama ada ini akan ada unsur-unsur kontrol ataupun tidak kontrol dan ini saya amat berharap dengan adanya kita lihat, *we must be*, dengan izin, *objective* dalam kehidupan ini. Apa manfaat dia, apa kebaikan diam, yang penting ialah kesudahan. Jangan nanti esok daripada segi inti pati politik ataupun ada kebimbangan yang tertentu. Ya, silakan Yang Berhormat Putatan.

Datuk Dr. Marcus Makin Mojigoh [Putatan]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih saya ucapkan kepada Yang Berhormat Menteri yang sungguh yakin bahawa termasuk RISDA ke Negeri Sabah ini membawa lebih kebaikan daripada segi kemajuan di peringkat-peringkat pekebun-pekebun kecil. Jadi, memang kita alu-alukan ini Yang Berhormat Menteri, rakyat Negeri Sabah memang alu-alukan semua jenis bantuan yang akan dicurahkan kepada negeri Sabah termasuklah orang yang memerlukan bantuan seperti pekebun-pekebun kecil. Akan tetapi dengan sebagai wakil rakyat ini Yang Berhormat Menteri, bukan kami ada kebimbangan, bukan kami ada keraguan tapi kami tertanya-tanya soal persoalan yang diluahkan yang mungkin belum begitu jelas daripada pihak akar umbi ini.

Soal penglibatan LGM, soal penglibatan LITS dan soal RISDA. RISDA ini *research*. Bagi pengetahuan kita, *research* bagaimana ini belum dijalankan, bagaimana RISDA boleh membantu pekebun kecil ini? Walaupun kita katakan, kita mesti bagi misalan dalam segi *research* nya, penyelidikannya. Adakah ia memberi peningkatan pendapatan pekebun-pekebun kecil yang mana kita tahu LGM sudah membuat tindakan ataupun langkah-langkah yang meningkatkan peningkatan pendapatan pekebun kecil ini termasuk LGM dan sebagainya?

Jadi, apabila kita melihat apa yang berlaku di sebelah semenanjung ini di mana aktifnya RISDA ini dengan subsidiari-subsidiari kompeninya telah membawa keraguan daripada pihak-pihak yang mendengar berita soal masalah yang dilaksanakan oleh kompeni-kompeni di bawah RISDA ini. Minta penjelasan supaya orang-orang kampung ini faham Yang Berhormat Menteri.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Boleh jawab sekali kah Yang Berhormat Menteri? Terima kasih. Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Saya ingin berbicara dalam konteks yang lain iaitu soal kebimbangan, tanggapan, keraguan ini. Saya rasa sebahagian daripada proses kehidupan manusia. Justeru itu, kebimbangan itu kita lontarkan melalui cetusan ingin tahu kita dan saya ingin melontarkan hasrat ingin tahu saya itu iaitu sejauh mana komitmen Kerajaan Persekutuan selaras dengan slogan '*Rakyat Didahulukan, Pencapaian Diutamakan*'. Inilah sebetulnya.

Jadi sejauh mana komitmen kerajaan ke arah melihat bahawa pembangunan wilayah yang seimbang di antara wilayah yang mundur dengan wilayah yang maju. Soal di Semenanjung ini rasa saya merupakan sebuah wilayah yang maju lebih-lebih lagi kalau Wilayah Persekutuan tetapi kita berbicara soal Wilayah Pantai Timur Sabah. Saya rasa, masih banyak yang perlu dipersoalkan dan masih banyak yang perlu dibawa oleh agensi-agensi Kerajaan Persekutuan ini ke arah mempertingkatkan pembangunan wilayah daripada segi pembangunan, infrastruktur, prasarana, ekonomi, pendidikan dan sebagainya. Inilah sebenarnya yang menjadi permasalahan, keraguan daripada rakyat Malaysia di Sabah.

Apakah kerajaan dan kementerian ini benar-benar ada kesungguhan? Kalau ada, tahun berapa boleh agak-agaknya *time frame* yang bahawa wilayah yang mundur ini akan maju daripada segi pembangunan, ekonomi dan sebagainya dan kita melihat RISDA salah satu agensi yang diperkasakan yang boleh menitik beratkan kemantapan ini. Jadi apakah langkah-langkah yang drastik yang boleh dibawa oleh kementerian? Kebetulan pula Menteri ini datang daripada Sabah, daripada luar bandar juga maka saya tidak melihat ada faktor-faktor besar yang menafikan pembangunan wilayah yang seimbang ini dapat kita terjemahkan sekiranya ada kesungguhan dan komitmen. Terima kasih.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Terima kasih Yang Berhormat dari Putatan dan juga Kinabatangan.

Dato' Ngeh Koo Ham [Beruas]: [Bangun]

Datuk Siringan Gubat [Ranau]: Boleh tambah sedikit? Satu aspek lagi ...

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Nanti. Banyak sangat nanti bercelaru. Tuan Yang di-Pertua, saya ingat saya pergi. Kita kena kontrol sikit pasal ini nak minta penjelasan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Ya. Ini soalan belum dijawab Yang Berhormat. Biar menteri jawab soalan dulu. Saya tahu Yang Berhormat Beruas nak berdiri berucap semalam dari hari pertama lagi. Nanti ada peluanglah.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Tak apa, tak apa. Kita bagi peluang, jangan bimbang. Tuan Yang di-Pertua kita bagi peluang.

Saya nak menjawab sedikit perkara yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Putatan dan Yang Berhormat Kinabatangan. Untuk makluman sebenarnya seperti yang saya sebutkan, kita berbincang agak jauh dengan kerajaan negeri, dengan LITS, dengan setiausaha kerajaan negeri dan kita memperincikan dengan izin, '*the do and the don't*' supaya tidak ada pertindihan. Saya maklumkan dengan pegawai-pegawai yang akan berbincang, yang telah berbincang dengan kerajaan negeri, pastikan satu, tak ada pembaziran daripada segi kewangan yang ada. Pertindihan daripada segi tanggungjawab dan pelaksanaan agensi-agensi ini supaya jangan nanti kumpulan sasar yang sama tidak akan mendapat manfaat dia.

■ 1200

Saya berani katakan bahawa kerajaan negeri amat positif mengenai perkara ini, dan mudah-mudahan ia akan dapat memberi manfaat yang lebih besar kepada rakyat Malaysia di peringkat negeri Sabah tentang komitmen dan keyakinan kita. Kita yakin bahawa ia akan membawa manfaat. Saya bagi contoh tadi di Kudat, tanaman getah yang ada di Pulau Banggi, Kudat. Tidak tanaman getah, saya sudah minta pihak FELCRA, di situ ada kesesuaian untuk aktiviti sampingan penternakan ikan kerana lautan itu merupakan lautan yang jernih, bersih dan tidak ada kilang.

Saya melihat bahawa ini antara aktiviti sampingan yang boleh membantu masyarakat yang miskin. Selain daripada pendapatan torehan getah, mereka mendapat hasil daripada penjualan ikan itu. Satu contoh yang saya hendak beri, di Sarawak, ada yang mendapat sehingga RM6,000 sebulan daripada penjualan ikan ternak yang telah dimajukan. Jika ini menjadi contoh yang baik, tidak akan kita tidak boleh melaksanakannya. Ia sedang dilaksanakan di peringkat Banggi, Kudat, cuma saya minta supaya ia diperluaskan kepada penduduk-penduduk setempat di situ yang amat memerlukan bimbingan ini. Yang Berhormat daripada Sepanggar.

Datuk Eric E. Majimbun [Sepanggar]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih kepada Yang Berhormat Menteri. Ini mengenai RISDA. Memang satu kebimbangan kita yang mana pada dahulunya ada rancangan dengan Kerajaan Pusat untuk membangun sebagai wilayah, sebagai satu wilayah di Sabah. Membahagikan Sabah sebagai wilayah dan ini telah ditolak oleh kerajaan negeri. Maka sekarang ini RISDA akan membangunkan.

Ini kita tidak nafikan memang ada kebaikannya. Akan tetapi, masalahnya ialah penglibatan bukan sahaja daripada yang mengusahakan, malah penglibatan pengurusannya. Kita tahu apabila Kerajaan Pusat datang ke Sabah, penglibatan agaknya kita ada kekurangan dengan penglibatan pengurusan itu kepada rakyat di Sabah. Maka sebab itu kita ada kebimbangan bagaimanakah ini dapat dicurahkan penglibatan itu secara total bagi Sabah. Sekian.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Menteri, ini Yang Berhormat Beruas daripada semalam hendak bercakap. Jadi, kalau beri peluang...

Dato' Ngeh Koo Ham [Beruas]: Satu lagi aspek daripada tadi. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih juga kepada Yang Berhormat Menteri. Saya memang mengalu-alukan kalau RISDA boleh juga pergi ke Sabah untuk menolong rakyat kita di Sabah. Akan tetapi, isu yang saya ingin bangkitkan ialah keupayaan RISDA untuk mengembangkan perkhidmatannya ke negeri lain. Pada saya, selagi masalah sekarang ini tentang keupayaan RISDA ini tidak diselesaikan, ia tidak akan berkesan kalau pergi ke Sabah.

Tuan Yang di-Pertua, masalah sekarang yang kita pun hadapi di Semenanjung Malaysia ialah setiap kali rakyat ingin memohon bantuan tanam semula, RISDA tidak ada duit. Dikatakan ia minta untuk tunggu sehingga tahun depan, selepas tahun depan tahun berikutnya lagi. Jadi, masalahnya ialah RISDA tidak ada bantuan tanam semula yang mencukupi, rakyat menanti-nanti untuk tanam semula, tetapi apa yang dinantikan itu tidak dapat. Jadi, bagi mereka yang, saya baru bertanya kepada RISDA baru-baru ini, difahamkan mereka yang mempunyai tanah lima ekar ke atas perlu tunggu untuk peruntukan tahun depan. Sebagai Ahli Parlimen kawasan saya, ramai rakyat yang merintih setiap kali dijanjikan tahun depan, tahun depan dikatakan tidak ada peruntukan lagi.

Jadi, bagaimanakah kita hendak menyelesaikan masalah ini? Bagi mereka yang tanam dengan menggunakan wang sendiri, mereka tidak boleh dapat bantuan daripada RISDA, sungguhpun mereka tanam dengan wang mereka sendiri. Bagaimanakah kerajaan hendak menggalakkan rakyat yang begitu tekun bekerja menanam semula dan gunakan wang sendiri? Bolehkah RISDA mengubah polisinya, menggalakkan mereka tanam semula dengan wang sendiri dan kemudian bayar semula kepada mereka jika pada masa ini RISDA tidak ada peruntukan yang mencukupi?

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: [Bangun]

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Persoalan pertama mengenai pengurusan. Yang Berhormat Sepanggar tadi menyatakan tentang kebimbangan. Sebenarnya, pengurusan yang dilakukan ialah di samping ia membantu supaya kita dapat mentadbir sebaik mungkin tanaman-tanaman yang ada, pendedahan-pendedahan yang dilakukan, ia akan dapat mempertingkatkan pengetahuan masyarakat yang terbabit dalam skim ini. Persoalan mengenai tidak adanya peruntukan tidak timbul, cuma mungkin oleh sebab dari segi permohonan kadang-kadang berbangkit masalah tanah, masalah yang dimiliki gerannya, disewa atau dibeli. Ini antara perkara-perkara yang kita tahu, kadang-kadang tidak membolehkan kita untuk menghulurkan bantuan kalau ia memihak masyarakat yang miskin, yang benar-benar memerlukan dan tanah dimiliki oleh mereka. Akan tetapi, ia ada keluasan-keluasan tertentu. Ada syarat-syaratnya. Kita tidak boleh melebihi daripada syarat-syarat yang telah diperakukan di bawah peraturan-peraturan yang sedia ada.

Dato' Ngeh Koo Ham [Beruas]: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Daripada pengalaman saya sendiri baru-baru ini, saya sudah ada bertanya kepada RISDA sama ada sesebuah tanah boleh ditanam semula. Mereka kata semua layak, tetapi pada tahun ini tidak ada peruntukan dan diminta tunggu untuk peruntukan tahun depan. Memang ini masalah besar dan kalau Menteri boleh bertanya kepada RISDA terus. Ini memang masalah dan harap kita dapat mengatasinya sebelum kita hendak merancang rancangan baru untuk Sabah.

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: *[Bangun]*

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Yang Berhormat Beruas, untuk makluman Dewan yang mulia ini kita mempunyai peruntukan RISDA sahaja RM280 juta, hendak membangunkan tanah seluas 40,000 hektar. Saya ingat apa yang penting Yang Berhormat majukan surat kepada saya dan saya akan teliti. Asalkan ia mempunyai asas yang kuat, *insya-Allah* tidak jadi halangan bagi kita. Apa yang penting ialah membantu masyarakat yang daif.

Yang Berhormat, mengenai isu yang berhubung kait dengan harga tadi itu. Itu...

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]: Selamat menyambut Deepavali... *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Saya ucap Selamat Deepavali kepada Yang Berhormat Sri Gading dan rakan-rakan semua. Yang Berhormat Menteri, banyak permasalahan yang timbul sekarang adalah mengenai corak pentadbiran dan juga cara pegawai-pegawai tertinggi RISDA bekerja. Ini menimbulkan masalah. Kita juga melihat bahawa empat, lima Menteri sudah bertukar semenjak tahun 2000, tetapi masalah-masalah itu masih lagi wujud. Menteri silih bertukar tetapi pegawai-pegawai masih lagi pegawai yang sama.

Jadi, tidakkah Menteri yang baru ini, seorang Menteri yang menjadi *Chairman* kepada *Commonwealth Parliamentarian*. Sebelumnya, saya ingat tidak pernah menjadi *Chairman to Commonwealth Parliamentarian*. Jadi, ini mungkin seorang Menteri yang mungkin cukup berkaliber. Bolehkah Menteri ini menyelesaikan masalah-masalah ini yang telah bertimbun hampir sepuluh tahun? Saya juga kerap baca dalam surat khabar dan ini cukup memalukan kerana Menteri-menteri ini datang ke Parlimen dan menjawab, dan pegawai-pegawai mereka datang duduk di situ, tetapi masalah-masalah tidak diselesaikan, khususnya masalah hutang-hutang oleh NARSCO, di mana RISDA telah memberikan surat bertanggunganjawab terhadap semua hutang-hutang itu.

Akan tetapi, RISDA sebagai *Rubber Industry Smallholders Development Authority*, sebagai satu autoriti mereka masih lagi melengah-lengahkan dan tidak mahu selesaikan. Apakah masalah sebenarnya yang tidak dapat diselesaikan ini? Ini kerana baru dua minggu lalu pun saya baca dalam surat khabar, masalah NARSCO hutang bertimbun-timbun dan juga yang menghadapi masalah kerana hutang ini, *the smallholders who are dependent on the middlemen and main suppliers*.

■ 1210

Jadi saya harap Menteri dapat selesaikan masalah ini dan jangan seperti Menteri-Menteri lain yang datang ke sini, jawab kemudian balik, jawab kemudian balik menyebabkan masalah sepuluh tahun tidak selesai. Ini cukup memalukan Kerajaan Barisan Nasional kerana pegawai-pegawai Kerajaan Barisan Nasional malu.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Yang Berhormat Padang Serai, kerajaan kita sebenarnya bukanlah kerajaan mentadbir dengan melihat apabila kita masuk menjadi Menteri, pegawai semua kita tukar. Konsep pemerintahan kita ialah kita hendakkan perkongsian, kerjasama yang baik di antara perkhidmatan awam dengan pihak penggubal dasar dan pihak pemerintah seperti Menteri-Menteri, bukan apabila kita masuk, Menteri ini kita buang semua, mana yang tidak setuju mana yang tidak boleh kita buang. Kalau itu konsep kita, saya ingat ini akan menimbulkan banyak masalah. Apa yang penting fokus kita, kalau sekiranya ada masalah...

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Ini...

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: ...Saya akan menjurus, soalan apa yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Padang Serai ada sebenarnya, ada di dalam jawapan saya. Beri peluang kepada saya.

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Nanti...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Padang Serai...

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Apa yang dijawab oleh...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Padang Serai...

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Adakah...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Padang Serai...

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: ...Adakah Menteri ini akan jawab yang sama, apabila negara kita sudah bankrap nanti?

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Padang Serai...

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Menunggu sehingga negara ataupun kerajaan bankrap?

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: [Ketawa]

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Ataupun adakah kerajaan menunggu untuk menjadi satu kerajaan yang bankrap? Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Padang Serai. Saya minta berperangai macam *gentlemen* sedikit, dengar cakap Tuan Yang di-Pertua. Kalau *you* tidak dengar, *you* menghina kerusi Yang Berhormat, saya dipilih di sini sebagai Yang Berhormat juga.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Apa yang Yang Berhormat Padang Serai bimbang menyatakan bahawa kerajaan ini bankrap sedangkan kerajaan pembangkang pun negeri minta bantuan daripada Kerajaan Pusat... [Ketawa] Yang kita bimbang pengurusan kita, walaupun kita berhadapan dengan banyak masalah, krisis ekonomi di peringkat luar, krisis di peringkat rantau tetapi kita mengatasinya dengan begitu tertib dan baik, *insya-Allah*. Saya baru sebut tadi RISDA, kita memberi dividen, pengurusan pentadbiran, kalau kita tahu dan sedar ada sedikit sebanyak permasalahan kita atasi, kalau boleh kerjasama dia antara pegawai-pegawai ini memang sebahagian daripada langkah yang telah membangunkan negara ini dengan baik, ini rakan kita. Bukan hari ini kita selaku Menteri bukan tidak ada kuasa, ada kuasa.

Kalau tidak suka kita buang, tetapi itu bukan konsep pendekatan yang kita lakukan, *insya-Allah* yang kita lakukan yang penting mengatasi masalah rakyat yang ada. Usaha-usaha sedang dibuat bagi memastikan Kementerian dan RISDA berada di dalam panel, ini berhubung kait dengan nama penentuan.

Datuk Siringan Gubat [Ranau]: Tuan Yang di-Pertua mohon penjelasan...

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Sebelum itu, saya bagi peluang nanti. Buat masa ini harga getah ditentukan oleh panel penasihat harga yang terdiri daripada pengeluar, pengilang dan pedagang getah diselia oleh Pedagang Getah Malaysia. Usaha-usaha sedang dibuat bagi memastikan Kementerian dan RISDA berada dalam panel berkenaan supaya kepentingan pekebun kecil dapat dijaga. Bagi penstabilan harga getah, usaha secara bersama perlu dibuat dengan semua negara pengeluar getah dunia untuk memastikan kejayaan apa-apa strategi dan usaha yang dibuat.

Berhubung dengan harga getah yang dikatakan lebih rendah di Sabah berbanding dengan semenanjung, perkara ini berlaku disebabkan Lembaga Industri Getah Sabah merupakan pembeli tunggal keluaran getah bagi negeri Sabah, harga yang ditentukan telah mengambil kira kos pengangkutan di negeri Sabah dan kos penghantaran getah yang telah diproses ke Pelabuhan Klang dan juga Singapura. Pihak RISDA sedia membantu peneroka-peneroka kecil di peringkat negeri Sabah, sekiranya ia mendapat restu daripada Kerajaan Negeri Sabah.

Dato' Haji Ismail bin Mohamed Said [Kuala Krau]: Mohon laluan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Kuala Krau, saya nampak Yang Berhormat Kapit bangun dahulu tadi, sila Yang Berhormat Kapit.

Tuan Alexander Nanta Linggi [Kapit]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya ingin penjelasan...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Kuala Krau tunggu dahulu, Yang Berhormat berucap semalam jadi tunggu jawapan Menteri ya?

Tuan Alexander Nanta Linggi [Kapit]: Ya, terima kasih. Oleh kerana telah diakui dan tidak dapat dinafikan bahawa industri getah ini ataupun RISDA boleh membantu kita untuk mengemaskinikan kemiskinan di luar bandar. Saya ingin bertanya bilakah secara rasminya RISDA ini ke Sarawak? Dan buat masa sekarang, di kawasan manakah di negeri Sarawak, di mana RISDA telah bercadang ataupun telah bermula mengimplementasikan program untuk membangunkan tanah di negeri Sarawak untuk getah. Juga kaedah hendak memilih kawasan yang dibangunkan nanti, apakah prioritinya, kerana negeri Sarawak adalah negeri yang begitu luas dan begitu besar sekali dan saya berharap dengan peluang ini, kalau tiba masanya RISDA akan membangunkan getah di negeri Sarawak nanti, agar mengutamakan kawasan-kawasan yang *comparatively* agak belum ada program seperti ini untuk membantu kawasan yang amat memerlukannya. Sekian, terima kasih.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Terima kasih Yang Berhormat daripada Kapiti. Sebenarnya pihak RISDA sudah pun merancang masuk ke Sarawak, daripada tahun ini kita sudah mengenal pasti beberapa kawasan, cuma daripada segi penentuan sama ada kawasan itu sesuai ataupun tidak, kita harus melihat secara teliti dahulu. Kerana tanaman getah bukanlah satu tanaman yang boleh ditanam di semua tempat. Kadang-kadang kita perlu menggunakan klon-klon tertentu, kalau kawasannya yang agak padat, hujan dengan lebat. Ini juga akan menjejaskan, ataupun kawasan-kawasan yang kuat angin pun, kita harus menggunakan klon-klon yang lain. Jadi kita harus lebih teliti dahulu. Jangan nanti masalah yang timbul termasuk di Banggi pun.

Bila saya membuat lawatan baru-baru ini saya nampak mungkin klon itu perlu ada sedikit perubahan di situ, kerana saya dapati dari segi tanaman getah yang ada agak lambat sedikit dari segi... sepatutnya ia sudah membesar. Akan tetapi mungkin oleh sebab kita perlu melihat secara mendalam klon-klon yang bersesuaian untuk ditanam. Untuk mendapat bantuan, untuk membantu masyarakat peneroka di peringkat negeri yang terlibat khususnya di Sarawak, *insya-Allah*.

Apa yang dicadangkan oleh Yang Berhormat Kapit, saya akan meneliti kawasan-kawasan di mana tempat yang mempunyai kepadatan masyarakat yang betul-betul memerlukan bantuan daripada pihak RISDA.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat sila, Yang Berhormat Ranau.

Datuk Siringan Gubat [Ranau]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, saya ingin penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri, terutama sekali seperti mana yang kita telah ketahui, apabila RISDA ini telah diketahui akan mengembangkan sayapnya ke negeri Sabah, banyak *perception* kebimbangan dan keraguan telah timbul dan ini merupakan masalah yang akan memerlukan masa yang lebih panjang untuk menyelesaikan masalah-masalah ini sebelum RISDA sampai ke Sabah.

Saya memikirkan satu cara yang terpanas, merupakan cadangan. Iaitu oleh sebab LIGS ini yang terdapat di Sabah telah memberi sumbangan dan telah membangunkan penanaman getah kepada pekebun-pekebun kecil dan kesannya begitu baik sekali iaitu telah meningkatkan kehidupan yang baik dan sosial ekonomi kepada penduduk-penduduk kampung. Saya merasakan cara yang terbaik ialah kalau pihak kementerian melalui RISDA untuk menyalurkan sahaja peruntukkan yang begitu banyak kepada LIGS dan LIGS akan mempunyai ruang ataupun kemampuan untuk membuka kawasan penanaman getah secara besar-besaran, yang boleh kemudahan kepada penduduk-penduduk luar bandar dengan cepat. Kita tidak dapat menunggu bertahun-tahun lagi...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat, ringkaskan.

Datuk Siringan Gubat [Ranau]: ...Sampai di Sabah.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Ringkaskan.

Datuk Siringan Gubat [Ranau]: Itu sahaja Tuan Yang di-Pertua.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Yang Berhormat daripada Ranau, jangan bimbang sangat. *Insyah-Allah*, saya pun rakyat Malaysia datang daripada Sabah. Kebaikan ini banyak dan ini akan memberi manfaat, pendekatan kita kalau kita hendak salurkan semua peruntukan kepada agensi peringkat negeri, tidak perlulah diwujudkan agensi-agensi yang lain.

■ 1220

Akan tetapi *accountability*, *responsibility* bukan kita kata yang mereka tidak *accountable*, tetapi dengan izin kita perlu ada agensi seumpama ini yang begitu jelas struktur dia dan beberapa kemantapan dari segi organisasi itu begitu baik. Baik kita panjangkan sayapnya ke tempat-tempat yang memerlukan bantuan. Berhubung kait dengan rungutan Orang Asli berkaitan dengan dividen yang dikatakan rendah. Sebenarnya pihak kementerian menetapkan bayaran dividen bagi setiap keluarga, ini dividen ya...

Dr. Haji Mohd. Hayati bin Othman [Pendang]: [Bangun]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Pendang bangun Yang Berhormat.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Adalah sebanyak RM420 sebulan. Ini bagi dividen. Selain itu, kalau dia peneroka yang bekerja di situ setiap hari dia akan dapat gaji di samping gaji yang ada dia dapat dividen lagi RM420. Maknanya ada dua tambahan dia dan lebihan hasil yang diperoleh adalah di samping, disimpan di dalam Tabung Amanah Orang Asli yang akan digunakan apabila berlaku kejatuhan harga getah ataupun pengurangan produktiviti keluaran getah Orang Asli. Jika jumlah dividen yang diperoleh daripada ladang tersebut kurang daripada RM400 maka semua dividen berkenaan diberi kepada peserta berkenaan. Maknanya, dalam musim kalau dia tidak ada langsung hasil dia pun kita bagi jaminan dia akan dapat RM420 itu ya, di samping yang sedia ada.

Dr. Haji Mohd. Hayati bin Othman [Pendang]: [Bangun]

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Dan ditokok tambah sekiranya contoh pendapatan dia di bawah daripada RM700 ada agensi-agensi yang lain yang kita boleh bantu masyarakat untuk meringankan bebanan kehidupan mereka. Sungguhpun begitu pihak kementerian sedang menilai semula dasar ini, masyarakat Orang Asli diberi keutamaan untuk bekerja di ladang mereka yang dimajukan oleh agensi sekiranya ia ingin mendapat pendapatan tambahan. Contohnya seperti projek Agropolitan di Gahai, di Pantos, di Pahang. Selain daripada hasil contohnya pendapatan mereka untuk menoreh getah ya, dalam lingkungan RM900 sebulan dan tanaman kontan di situ nanas dan lain-lain yang ada dalam lingkungan RM400 sebulan. Lebih daripada RM1,000 pendapatan apabila saya membuat lawatan di Pantos. Ini merupakan satu kawasan yang dimajukan oleh RISDA yang melibatkan 80 orang miskin di situ dan 20 orang itu yang tidak begitu, tidak bekerja di peringkat ladang dan 60 mereka terbabit di peringkat ladang dan mendapat dividen, mendapat gaji bulanan yang ada dan mereka telah keluar daripada kepompong kemiskinan 80 orang. Hanya kita belanjakan dalam lingkungan RM15 juta sahaja dalam projek di Gahai di negeri Pahang yang telah kita lancarkan itu satu pendekatan yang cukup berjaya saya lihat...

Dr. Haji Mohd. Hayati bin Othman [Pendang]: *[Bangun]*

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: ...Untuk membantu masyarakat daif di kawasan itu.

Puan Hajah Siti Zailah binti Mohd. Yusoff [Rantau Panjang]: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Ya sila Yang Berhormat Pendang.

12.23 tgh.

Dr. Haji Mohd. Hayati bin Othman [Pendang]: Terima kasih Tuan Pengerusi, terima kasih Menteri. Sebentar tadi disebut tentang insentif kepada Orang Asli yang bekerja di ladang. Bagaimana pula dengan pandangan yang dibuat oleh banyak Ahli Yang Berhormat dan juga semasa celahan saya kepada Yang Berhormat Padang Terap semalam berhubung dengan insentif kepada pekebun-pekebun kecil yang tidak dapat mengeluarkan hasil kerana musuh utama pokok getah ini adalah hujan dan juga kemarau. Misalnya pada bulan puasa baru-baru ini hanya tiga hari dalam sebulan mereka dapat melakukan kerja-kerja torehan. Jadi, hasilnya cukup kecil dalam keadaan suasana harga getah yang menurun sekarang ini.

Keduanya berhubung dengan mungkin akan dijawab oleh Menteri tetapi sebelum dijawab saya ingin tahu apakah pekebun-pekebun kecil yang telah mengubah mereka ini menjadi anggota RISDA tetapi mengubah tanaman mereka kepada tanaman lain selain getah seperti kelapa sawit, dan juga tanaman kontan. Apakah mereka ini juga mendapat faedah daripada RISDA ini? Dan memodenkan penanaman getah ataupun industri getah ini dengan cara-cara untuk menahan daripada terkena hujan misalnya dibuat oleh Guthrie suatu ketika dahulu? Apakah ini diteruskan oleh pihak RISDA ataupun pihak kementerian memandangkan ianya akan memberi manfaat ketika musim-musim hujan.

Keempatnya, akhir sekali adalah daripada perundingan dengan kerajaan-kerajaan negeri selain daripada Sabah dan Sarawak. Apakah RISDA juga merasakan bahawa kerajaan-kerajaan negeri lain juga perlu diberi perhatian di dalam anggota RISDA ini kerana saya lihat dalam rang undang-undang ini hanya Sabah dan Sarawak sahaja dipentingkan dalam keanggotaan ahli-ahli? Sekian, terima kasih Tuan Yang di-Pertua

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Terima kasih Yang Berhormat Pendang. Iaitu berhubung kait dengan apa yang dibangkitkan sebenarnya dia persoalan diuruskan kepada Orang Asli jadi saya jawab Orang Asli. Sebenarnya diikuti oleh peneroka yang lain pun, ya. Malahan bukan hanya setakat itu, banyak inisiatif-inisiatif diberikan kepada pihak peneroka ini berhubung kait dengan wakil-wakil ataupun negeri-negeri yang kita majukan RISDA memang masuklah. Di Kelantan pun kita masuk kita bantu. Wakil pun ada di situ malahan di peringkat negeri Kedah pun, ya kita ada di situ mempunyai wakil kita sedang hendak bincang dengan pihak kerajaan negeri bagaimana untuk membantu masyarakat di peringkat ini, ya.

Puan Hajah Siti Zailah binti Mohd. Yusoff [Rantau Panjang]: Sedikit penjelasan dalam isu yang berkaitan. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya tertarik dan mengucapkan terima kasih di atas segala usaha yang dibuat oleh kerajaan untuk membantu rakyat. Cuma adalah banyak kes yang berlaku sebelum ini. Laporan yang kita terima daripada pekebun-pekebun kecil, dari sudut bantuan yang diberi itu. Misalannya dari segi perumahan dan beberapa perkara yang lain mesti mendapat kelulusan daripada Ketua Bahagian UMNO. Ini adalah satu realiti dan kenapa perkara ini? Sedangkan perkara ini seharusnya...

Dato' Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]: Cukup lah, cukup lah politik itu.

Puan Hajah Siti Zailah binti Mohd. Yusoff [Rantau Panjang]: ...Diberikan keutamaan kepada semua dan bukannya memilih bulu dan parti politik dan saya juga mengharapkan supaya dari sudut bantuan kepada pekebun kecil bantuan semula ini hendaklah ditambah daripada nilai yang diberi sekarang daripada RM7,000 sangat tidak mencukupi mungkin perlu dinaikkan sehingga RM10,000 ataupun RM12,000 dengan kos pertambahan harga baja, racun, dan sebagainya. Jadi saya harapkan segala bantuan yang diberi tidak mengambil kira tandatangan daripada Ketua UMNO Bahagian.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: [Ketawa] Ini kadang-kadang kita lihat bahawa banyak bantuan yang diurus ke arah mentaliti kita iaitu persepsi politik semata-mata. Seakan-akan apa yang dilakukan oleh kerajaan pusat ini hanya untuk orang UMNO sahaja. Kalau tidak anak-anak kita yang sekolah ini mana lah ada. Tanya lah mereka.

Seorang Ahli: Tidak ada.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: [Ketawa] Tidak mungkin kita tanya masuk sekolah yang dibina oleh Kerajaan Barisan Nasional sama ada bapa dia UMNO kah atau tidak. Tidak ada pun... *[Dewan Riuh]*

Ini yang kita lihat. Tidak ada sebenarnya kalau ada, itu yang saya pastikan. Malahan saya apabila buat lawatan di Kedah, tempat kampung isteri saya. Tanya ada di antara mereka yang saya tahu sokong atau tidak sokong pun. Ya, ada sokong, ada tidak sokong. Akan tetapi itu bukan lah menjadi masalah kepada kita, ya.

Puan Hajah Siti Zailah binti Mohd. Yusoff [Rantau Panjang]: Ini banyak sangat berlaku di Kelantan. Banyak sangat berlaku. Kami ada bukti.

Dato' Haji Ab. Halim Ab. Rahman [Pengkalan Chepa]: [Bangun]

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Ya, itu yang sekiranya ada pemohon-pemohon seperti yang saya katakan kepada pihak Yang Berhormat Beruas ada majukan kepada saya. Bukan tidak menjadi masalah dengan kita, ya.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Ya sila Yang Berhormat.

Dato' Haji Ab. Halim Ab. Rahman [Pengkalan Chepa]: Akan tetapi apa yang dinyatakan oleh Yang Berhormat Rantau Panjang itu berlaku di Kelantan. Semasa saya di negeri dahulu soal Pengarah RISDA saya sebut nama Tuan Haji Jamlus kerana dia menolong pekebun kecil ini untuk membayar, dia ambil daripada wang tanaman semula daripada sebahagiannya untuk sementara dibayar premium. Premium bagi yang miskin. Apabila tahu pada masa itu Tan Sri Annuar Musa menjadi Ketua Perhubungan dihantar terus ke Melaka.

Seorang Ahli: Betul kah?

Dato' Haji Ab. Halim Ab. Rahman [Pengkalan Chepa]: Betul ini saya tidak melawak, saya tidak bohong. Maknanya Menteri perlu tengok lah. Mungkin sekarang ini seperti Dato' Mustafa dia tidak buat. Saya kenal Dato' Mustafa ini. Akan tetapi ini berlaku. Jadi perlu ambil berat sikit lah dari segi ini. Memang di atas ini baik. Sekian.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Ahli Yang Berhormat daripada Pengkalan Chepa, sebenarnya seperti yang saya nyatakan sekiranya ada perkara-perkara yang membabitkan orang-orang miskin, kita sebenarnya yang matlamat utama kita membantu orang miskin tidak kira sama ada dia orang Cina, sama ada India, sama ada dia Melayu, sama ada dia Iban, sama ada dia KadazanDusun kah fahaman politik dia yang pertimbangan utama kita ialah orang miskin. Itu menjadi keutamaan kita. Saya juga berharap jangan hanya kelihatan Barisan Nasional tetapi kita dapati kerajaan-kerajaan negeri juga sama ada di Kedah, di Kelantan, di tempat-tempat negeri Selangor pun jangan hanya melihat untuk kita dilihat apa yang kita lakukan. Akan tetapi orang kita di situ pun ramai. Jadi di Selangor saya tengok, saya lihat banyak kalau saya hendak sebut tetapi ini yang perlu ada, bukan hanya kita katakan kita tidak buat tetapi orang lain buat. Yang...

■ 1230

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat, Yang Berhormat Menteri, lagi panjang Yang Berhormat, lagi panjang.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Banyak lagi ini. Banyak muka surat.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Jadi kalau panjang itu, minta siapa-siapa yang mencelah minta tolong ringkaskan pencilan, Yang Berhormat ya.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Saya berharap yang sudah berucap itu Tuan Speaker, kalau boleh supaya bagi ruang yang tiada, yang tidak pernah berucap. Jadi mereka boleh mencelah.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Menteri belum menjawab lagipun.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Kalau tidak nanti tidak sempat.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Silakan Yang Berhormat.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Banyak rang undang-undang lagi. Perkara ketiga adalah berhubung pindaan rang undang-undang ini sendiri, Yang Berhormat terlibat adalah Yang Berhormat Kubang Kerian, Yang Berhormat Jempol, Yang Berhormat Kuala Kedah, Yang Berhormat Tangga Batu, Yang Berhormat Kota Raja, Yang Berhormat Lipis dan Yang Berhormat Rantau Panjang iaitu seksyen 3, Akta RISDA (Pindaan) 2009 yang tidak memperuntukkan isu pemantauan.

Pemantauan tidak dinyatakan di dalam seksyen 3, tetapi dinyatakan di dalam seksyen 3(a) berhubung dengan fungsinya contohnya seksyen 3A(b) menyatakan tentang perancangan, penyelarasan, pelaksanaan, pengawasan semua skim yang disediakan. Skim adalah merujuk kepada projek-projek tanaman semula yang dilaksanakan oleh pihak RISDA.

Seksyen 4 memperuntukkan berkaitan keahlian pihak berkuasa. Mengapa wakil daripada kerajaan-kerajaan negeri tidak dilantik sebagai ahli yang memudahkan urusan perlaksanaan di lapangan. Wakil kerajaan negeri jika difikirkan perlu oleh Menteri boleh dilantik melantik ahli keanggotaan pihak berkuasa.

Tuan Haji Che Uda bin Che Nik [Sik]: Menteri minta mencelah.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Melalui peruntukan-peruntukan berikut:

- (i) Seksyen 4(i) yang memperuntukkan tujuh orang wakil sektor pekebun kecil, seorang daripadanya hendaklah daripada Sabah dan seorang daripadanya Sarawak. Mengapa Sabah dan Sarawak, di Semenanjung sudah adalah sebahagian daripada yang itu yang tujuh itu;

- (ii) Seksyen 4(j) pula menyatakan tiga orang yang pada pendapat Menteri dapat menyumbang kepada perkembangan sektor pekebun kecil. Ini yang kadang-kadang saya libatkan profesional yang ada boleh membantu dari segi menasihati bukan hanya dari segi perakaunan, *marketing* dan berbagai-bagai supaya kelancaran perancangan ini dapat kita mantapkan dalam masa-masa akan datang.

Silakan Yang Berhormat Sik.

Tuan Haji Che Uda bin Che Nik [Sik]: Terima kasih Yang Berhormat Menteri dan Tuan Yang di-Pertua. Saya hendak menyentuh bila Yang Berhormat Menteri menyebut soal pemantauan dan penyeliaan tadi. Apa yang saya hendak jelaskan bahawa soal ini perlu diberi penekanan yang beratlah, kerana apa yang kita lihat hari ini kebebasan dalam melaksanakan program-program yang dilaksanakan oleh RISDA ini diambil kesempatanlah oleh orang-orang tertentu. Dua benda yang saya nak sebut dan saya hendak sentuh di sini ialah mengenai pembekal benih.

Oleh kerana RISDA sepatutnya menjadi pembekal benih-benih atau *nursery* yang diperlukan oleh pekebun-pekebun kecil, tetapi hari ini diswastakan, diberi kepada *nursery* swasta. Apa yang berlaku Yang Berhormat Menteri dan juga Tuan Yang di-Pertua, di setengah-setengah tempat pembekal-pembekal anak-anak benih ini, *nursery-nursery* yang telah kita swastakan ini membekalkan anak benih yang tidak mengikut klon yang ditentukan.

Untuk pengetahuan Datuk bahawa hal ini akan disedari selepas tujuh atau lapan tahun, bila getah itu ditoreh baru kita sedar bahawa penipuan telah berlaku di sini. Jadi saya minta penyeliaan yang lebih ketat dikenakan atau diadakan dalam bidang ini.

Keduanya, bila kita menubuhkan NASCO hasil daripada wujud koperasi RISDA, di sini juga banyak penyelewengan berlaku terutamanya dalam soal pembelian getah, jadi hal ini juga saya minta Yang Berhormat Menteri dapat memberi perhatian yang bersungguh-sungguh. Terima kasih Datuk.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Terima kasih, Yang Berhormat daripada Sik, cadangan dan teguran saya akan ambil perhatian. Itu memang saya sedar dan juga di antara beberapa langkah yang perlu kita kemas kini seperti apa yang disarankan oleh Yang Berhormat. Terima kasih Yang Berhormat Sik.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat ini orang Kapit, orang Sarawak.

Tuan Aaron Ago Dagang [Kanowit]: Kanowit, Kanowit.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Kanowit, minta maaf.

Tuan Aaron Ago Dagang [Kanowit]: Terima kasih, Tuan Speaker. Saya ini mungkin mahu ke belakang sedikit sebab saya melihat ada dua agensi yang terlibat langsung dengan ladang getah ini. Satu adalah LGM, Lembaga Getah Malaysia dengan RISDA.

Saya lihat di sini, LIGM mungkin sudah berkembang di Sarawak dengan sasaran 5,000 hektar di antara 2010 hingga 2020. Jadi saya pun melihat apakah perbezaan peranan di antara LIGM dengan RISDA ini kalau di Sarawak dan juga dalam masa yang terdekat ini saya telah diberi taklimat mengenai peranan RISDA sedikit di kawasan saya di Sarawak, tetapi malangnya tidak berapa faham dengan konsep RISDA ini sama ada untuk pekebun kecil ataupun ladang yang besar-besar dan golongan masyarakat yang patut ditumpukan dalam skim di bawah RISDA ini. Jadi saya minta penjelasan di antara LIGM dan RISDA ini lebih-lebih lagi di Sarawak. Terima kasih.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Yang Berhormat Kanowit, mengenai dengan penglibatan RISDA daripada asalnya ianya, asasnya adalah untuk menggalakkan penanaman getah dan kalau ada tanaman-tanaman yang lain itu merupakan sampingan. Akan tetapi asasnya ialah getah dan kita pastikan supaya tidak akan ada pertindihan di antara kehadiran RISDA dan juga LGM di negeri Sarawak kalau ada pun ia cuma *compliment*, iaitu membuat pilihan dan membantu masyarakat yang daif di kawasan itu dan taklimat yang disarankan, insya-Allah tidak jadi masalah bagi kita untuk memberi penjelasan kepada Yang Berhormat daripada Kanowit.

Berhubung kait dengan kuasa Menteri yang diperuntukkan dalam seksyen 28 dan 29 adalah sangat luas dan dikhuatiri akan disalahgunakan oleh Menteri. Peruntukan ini adalah peruntukan sedia ada di dalam Ordinan 1952 dan dimasukkan semula dalam rang undang-undang ini, walau bagaimanapun pindaan ini memperincikan dan memperjelaskan kuasa Menteri yang ada. Kalau dahulu, dia agak dengan izin, *wide*, luas dan daripada pindaan ini diperjelaskan sedikit sebanyak tentang peranan Menteri itu, supaya tidak akan membatasi perkara-perkara yang tidak memberi manfaat.

Seksyen 52 perlindungan daripada tindakan guaman dan prosiding undang-undang, perlindungan daripada tindakan guaman hanya terpakai kepada tindakan yang dilaksanakan secara *good faith*, tanpa adanya sebarang elemen kecuai. Ia bertujuan untuk melindungi pihak-pihak yang dinamakan daripada tindakan undang-undang daripada melaksanakan urusan rasmi kerajaan. Walaupun *good faith* diperuntukkan, ianya masih tertakluk kepada bukti berdasarkan fakta dan hal keadaan.

Yang Berhormat Kubang Kerian ada membangkitkan kesan pindaan Akta RISDA kepada program tanaman semula berkelompok atau TSB, dan tanaman semula komersial atau TSK. Untuk makluman Yang Berhormat tanaman semula berkelompok dan tanaman semula komersial akan terus dikekalkan kerana pendekatan ini memberi manfaat kepada golongan pekebun kecil termasuk Orang Asli. Yang Berhormat Tangga Batu mencadangkan agar definisi estet dan pekebun kecil...

Tuan Mohd. Nasir bin Zakaria [Padang Terap]: Menteri.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Sepatutnya digubal berasaskan produktiviti perkara yang telah dinyatakan.

Tuan Mohd. Nasir bin Zakaria [Padang Terap]: Terima kasih Yang Berhormat Menteri dan terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya ingin mendapat satu reaksi daripada Menteri berkaitan dengan tanaman semula. Saya menyebut dalam ucapan semalam, iaitu berkaitan dengan tanaman semula ada yang tidak diberikan bantuan tanaman semula, termasuk mereka yang tidak ada geran.

Saya mencadangkan pihak kerajaan melalui RISDA untuk mengeluarkan semula sistem galakkan ataupun insentif iaitu menggalakkan mereka membuat permohonan tanah-tanah mereka di pejabat tanah ataupun kerajaan negeri dan premium yang dibayar oleh RISDA, jadi adakah pihak kementerian bersetuju.

Keduanya, cukai ses tetap dikenakan pada pekebun-pekebun kecil yang walaupun mereka tidak diberikan bantuan tanaman semula. Adakah pihak kementerian mempunyai satu perancangan untuk menyelesaikan masalah ini. Terima kasih.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Persoalan Yang Berhormat bangkitkan ada dalam jawapan. Bagi ruang, insya-Allah mengenai dengan bantuan hendak dapat geran tanah, itu memang ada bantuan, bantuan memang kita berikan daripada RISDA untuk membolehkan mereka mendapat geran, cuma tanam semula ini, kita tidak boleh hendak lakukan di mana tidak ada tanaman getah, satu geran ia memang tidak jelas, betul buat sementara itu kalau sekiranya urusan untuk mendapatkan geran dan akhirnya mereka ini memperolehnya bantuan tidak akan jadi halangan untuk kita dapat hulurkan, *insya-Allah*. Ini sebahagian daripada langkah-langkah yang dilakukan...

Tuan Mohd. Nasir bin Zakaria [Padang Terap]: Yang...

■ 1240

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: ...Perkara yang pokok dahulu, kita kena jelas. Takut nanti kita masuk duit, selepas itu geran tidak ada. Kepastian dia *detail*. Kadang-kadang kita tidak tahu. *Detail* perlu ada dari segi geran. Siapa pemiliknya, siapa dia punya ini, kalau cukup jelas bahawa memang milik dia, dan dia hanya memerlukan bahawa, contoh, mendapat geran tanah itu daripada Kerajaan Negeri, dan bantuan itu *insya-Allah*, tidak jadi halangan kepada kita.

Tuan Mohd. Nasir bin Zakaria [Padang Terap]: Yang Berhormat Menteri, saya respons kerana...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, jangan macam ini. Ini bukan dialog, Yang Berhormat. Yang Berhormat berucap, Menteri kata ada jawapan dalam jawapan itu nanti. Jadi, tunggulah jawapan Yang Berhormat nanti dijawab.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Ya, boleh tidak?

Tuan Mohd. Nasir bin Zakaria [Padang Terap]: Ada jawapan, ya?

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Yang Berhormat Tangga Batu, saya ulang balik, mencadangkan agar definisi "*state*", dan "pekebun kecil", sepatutnya digubal...

Dato' Haji Ismail bin Haji Abd. Muttalib [Maran]: Yang Berhormat, Yang Berhormat Menteri, sedikit sahaja.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Ya.

Dato' Haji Ismail bin Haji Abd. Muttalib [Maran]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Menteri. Saya tertarik dengan pindaan ini di mana peranan Menteri diperluaskan, kemudian peranan agensi RISDA sendiri cukup luas. Saya ucapkan tahniah kepada kerajaan.

Dengan adanya RISDA dan juga agensi yang lain, telah banyak membantu masyarakat luar bandar terutama pekebun kecil. Cuma, dalam pemerhatian saya sebagai orang luar bandar yang banyak terlibat dengan luar bandar, bagaimana kita hendak melibatkan peranan peserta sendiri, sebab saya perhatikan Yang Berhormat Menteri, kebanyakan peserta kita bukan sahaja di RISDA, bahkan FELCRA juga di bawah Yang Berhormat Menteri, kalau tidak silap.

Di kawasan saya, kalau ladang-ladang FELCRA dan sebagainya, walaupun peserta ada tetapi penglibatan peserta dalam projek ini terlalu kecil, satu atau dua peratus sahaja. Kadang-kadang, kita menyalahkan kerajaan, kenapa panggil pekerja luar, pekerja asing. Jadi, dalam konteks ini, bagaimana? Kita sudah *improve*, dengan izin, akta ini ataupun dalam konteks peranan Menterinya, peranan agensi dan sebagainya, tetapi bagaimana kita boleh meningkatkan peranan peserta sendiri?

Oleh kerana Yang Berhormat Menteri, kadang-kadang peserta ini pun tidak tahu di mana tanah dia. Apa yang dia tahu bagaimana dia boleh dapat dividen, berapa peningkatan dividen setiap tahun. Apabila turun sahaja dividen, dia marah kerajaan. Jadi, bagaimana kita hendak meningkatkan ini? Kalau boleh saya minta supaya Yang Berhormat Menteri berikan perhatian pada perkara ini supaya agensi yang terlibat ini mengambil perhatian serius tentang peranan peserta ini, supaya mereka dapat *contribute* kepada kejayaan kita. Terima kasih.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Terima kasih Yang Berhormat Maran. Sememangnya, itu sebahagian daripada langkah yang kita akan lakukan dalam konteks untuk membantu pihak peneroka-peneroka pekebun kecil di peringkat luar bandar ini supaya bukan hanya dalam konteks penanaman mereka sendiri pun terbabit dalam itu, bahkan generasi mereka.

Saya ingin melihat kelak nanti bila ada..., contoh macam agensi, di bawah agensi itu, peluang pekerjaan. Macam semalam dibangkitkan oleh Yang Berhormat dari Lipis tentang keupayaan kita mengeluarkan daripada getah itu sendiri, daripada bunga, daun dia, kraf tangan yang kita hendakkan ini, juga sebahagian daripada ini.

Kalau peluang pekerjaan, bukan hanya kepada pihak peneroka, anak-anak peneroka pun, mudah-mudahan akan mendapat ruang dan peluang pekerjaan. Ini sebahagian daripada langkah-langkah yang kita lihat dalam jangka masa yang panjang. Maknanya *spill over* dia, bukan hanya kepada peneroka, bahkan kepada generasi yang akan datang itu...

Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail [Machang]: Boleh saya...

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: ...Sama ada hiliran, proses hiliran nanti kelak yang kita akan majukan, *downstream*. Ini yang membimbangkan saya kadang-kadang. Kita pengeluar getah yang terbesar, dari segi *raw material*, kita keluarkan, tetapi manfaat dan keuntungannya bukan di situ. Keuntungannya lebih luas daripada *downstream* yang ada ini dan *downstream*, kita tidak ada terbabit langsung pun, pelaburan kita, di mana keuntungannya lebih tinggi marginnya. Ini yang saya katakan kepada pengurusan, *this is where we should capture...*

Dato Dr. James Dawos Mamit [Mambong]: [Bangun]

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: ...*The benefit but* anak-anak kita daripada peneroka ini, Orang-Orang Asli, orang tempatan di peringkat luar bandar, kita perlu gerakkan mereka. Ini yang kita hendak beri bantuan pun. Pendidikan kita beri, diploma, ijazah, supaya anak-anak mereka ini *sense of belonging*, kebanggaan mereka terhadap saya bekas peneroka yang bapa saya begitu daif hari ini, mereka cemerlang dalam pendidikan dan terlibat dalam pengurusan-pengurusan dan seperti mana...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Ada orang bangun Yang Berhormat. Yang Berhormat Mambong dan Machang. Mana satu Yang Berhormat? Okey, Yang Berhormat Machang.

Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail [Machang]: Terima kasih. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Soalan ringkas saya Yang Berhormat Menteri. Saya hargai komitmen Menteri yang begitu tinggi untuk membantu orang miskin. Tiga agensi yang sering kali disentuh dalam ucapan penggulungan Yang Berhormat Menteri tadi ialah FELDA, FELCRA, RISDA.

Kalau kita gabungkan kesemua tiga agensi ini Yang Berhormat Menteri, dia boleh mengawal dan menjaga kebajikan hampir 425,000 peneroka FELDA, peserta FELCRA dan juga pekebun kecil RISDA. Seingat saya, Perdana Menteri pada September yang lepas, ada melontarkan cadangan, idea untuk menggabungkan ketiga-tiga agensi ini, guna untuk meningkatkan lagi kecekapan sistem penyampaian dan kawalannya serta *disbursement fund* nya. Jadi, saya ingin tahu setakat saat ini, sejauh mana cadangan ini diberikan pertimbangan? Jadi atau tidak jadi pendirian kerajaan dalam isu ini? Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Mambong.

Dato Dr. James Dawos Mamit [Mambong]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Ini soalan spesifik. Tadi Yang Berhormat Menteri menyebut bahawa kita adalah pengeluar getah asli yang terbesar di dunia, tetapi kenapa negara kita import 600,000 tan lagi getah, kalau kita sememangnya pengeluar yang terbesar?

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Pertama, mengenai dengan Yang Berhormat Machang tadi, saya akan jawab. Sebenarnya dalam kandungan ucapan penggulungan ini memang ada di situ penjelasan, bagaimana konsortium yang dicadangkan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri itu akan dapat kita jayakan. Insya-Allah.

Berhubung kait dengan apa yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Mambong. Minta maaf, tadi saya tidak katakan kita pengeluar yang terbesar. Di antara pengeluar getah yang terbesar di dunia sebenarnya Malaysia, termasuklah kita penanam. Walaupun ada pengimportan tetapi itu yang kita katakan, kita memerlukan tanah lebih luas lagi supaya kita dapat mempertingkatkan dan mengekalkan kedudukan kita di antara pengeluar terbesar di dunia ini kerana kita yakin bahawa produk komoditi getah mentah ini amat diperlukan di pasaran antarabangsa. Ini yang kita hendak perluaskan.

Yang Berhormat Tangga Batu mencadangkan agar definisi “*state*”, dan “pekebun kecil” sepatutnya digubal berasaskan produktiviti dan bukan berasaskan kepada keluasan pemilikan tanah. Cadangan ini agak sukar untuk dilaksanakan disebabkan produktiviti bergantung kepada beberapa faktor yang berubah-ubah. Sekejap dia naik, sekejap dia turun ya, produktiviti. Bila dia turun, tidak termasuk dalam kategori itu. Itu yang membimbangkan kita. Manakala keluasan adalah suatu faktor yang kekal dan ini juga selaras dengan peruntukan di dalam Kanun Tanah Negara pada seksyen 214A (11) yang memperuntukkan bahawa tanah yang berkeluasan 40 hektar dan ke atas dikategorikan sebagai estet.

Berhubung isu pindaan seksyen 14 yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Kota Raja bahawa pindaan ini hanya memperkasakan kakitangan dan bukannya pekebun kecil RISDA. Seksyen ini secara keseluruhannya juga memberi faedah kepada pekebun kecil selaras dengan fungsi dan tanggungjawab RISDA seperti diperuntukkan di bawah seksyen 3A, 3B. Perbelanjaan-perbelanjaan tersebut merangkumi bantuan tanaman semula, pinjaman kepada pekebun kecil untuk memajukan tanah mereka, latihan untuk pekebun kecil dan keluarga, dan pinjaman ataupun biasiswa untuk anak-anak peneroka getah ini.

Untuk makluman ahli-ahli Yang Berhormat, bantuan kepada anak-anak pekebun kecil yang melanjutkan pelajaran ke institusi pengajian tinggi awam dan swasta telah dimulakan pada tahun 2008 di bawah Tabung Sosial Ekonomi Pekebun Kecil. Sehingga Oktober 2009, sejumlah RM2.7 juta telah pun diberikan kepada 70 orang anak-anak pekebun kecil. RISDA juga memberi skim bantuan belajar secara *one off* kepada anak-anak pekebun kecil yang berjaya melanjutkan pelajaran ke IPT. Bagi peringkat ijazah, sejumlah RM1,000 akan diberikan, diploma, RM700 manakala sijil, RM500. Setakat ini, seramai 99 orang anak pekebun kecil telah menikmati faedah ini.

Perkara keempat yang dibangkitkan adalah berkenaan dengan Koperasi Pekebun Kecil Daerah. Antara Yang Berhormat membahaskan isu ini adalah Yang Berhormat Kubang Kerian dan Yang Berhormat Padang Serai. Mengenai peranan Koperasi Pekebun Kecil dan Daerah...

Dr. Siti Mariah binti Mahmud [Kota Raja]: *[Bangun]*

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: ...Serta kejayaannya, sebenarnya di bawah pindaan ini, peranan koperasi masih dikekalkan terutamanya dalam aspek pembangunan...

Dr. Siti Mariah binti Mahmud [Kota Raja]: Laluan.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: ...Dan pengurusan ladang, pemasaran komoditi getah dan sawit, perkembangan pembekalan input pertanian, kontrak am dan pengangkutan.

■ 1250

Dr. Siti Mariah binti Mahmud [Kota Raja]: Terima kasih. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat, ini hendak tanya yang berucap semalam atau hendak yang baru?

Dr. Siti Mariah binti Mahmud [Kota Raja]: Bukan, yang semalam yang saya bangkitkan.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Kalau semalam Yang Berhormat, saya ingat Menteri ada jawapan...

Dr. Siti Mariah binti Mahmud [Kota Raja]: Belum ada. Saya bertanya mengenai..., semalam perubahan akta di mana Menteri berkuasa menarik balik bantuan tanpa sebab. Bagi saya ini adalah satu kuasa yang terlalu luas dan tidak dicirikan apakah sebab-sebab penarikan balik bantuan itu. Jadi, apabila tiada sebab itu saya telah menyebut semalam bahawa ini boleh disalah guna kuasakan yang menjadikan sebagai cengkaman politik pula kepada pekebun kecil.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Kita perhaluskan. Yang Berhormat Kota Raja, kita perhaluskan rang undang-undang ini berbanding dengan yang dahulu, tahun 1952 dan kali ini kita perincikan untuk memastikan supaya ada kaedah untuk membolehkan kita mengambil tindakan-tindakan tertentu. Kadang-kadang kita beri baja, beri benih. Benih dijual. Dia berhak untuk mendapat baja dan benih. Setakat mana kita boleh mengambil tindakan sekiranya kita tidak ada kata pemutus bahawa hak untuk menyatakan ia di atas landasan faktor *income* dia, kedudukan dia, tanah luas dia, geran dia ada. Dia ada hak untuk mendapat. Apabila dia masuk dalam skim yang ada, selepas itu bagaimana kita hendak katakan bahawa perlu diteruskan? Kalau kita tidak teruskan bantuan ini, dia akan mengambil tindakan. Banyak sebenarnya tindakan-tindakan yang telah diambil. Ini yang membimbangkan kita, kita tidak berupaya untuk membantu peneroka apabila diheret ke mahkamah nanti. Masalah-masalah yang berlaku, sekarang pun ada beberapa kes yang terbabit, yang penting kepada kita intinya ialah dengan niat dan tujuan. Insya-Allah kita tidak akan salah gunakan dalam usaha ini.

Berhubung kait dengan koperasi tadi yang saya sebutkan. Koperasi melalui 49 buah pusat timbang dan stor getah dan sawit telah berperanan sebagai pusat penjualan secara berkelompok bagi membantu pekebun kecil mendapat harga yang lebih baik seterusnya meningkatkan pendapatan mereka. Selain getah dan sawit, koperasi juga memainkan peranan sebagai agen pemasaran produk-produk hasil pekebun kecil seperti pisang, makanan ringan, makanan sejuk beku dan lain-lain. Setakat ini terdapat 60 buah - 6 negeri, 54 daerah, koperasi pekebun kecil negeri dan daerah yang bergerak aktif di seluruh negara sehingga akhir September 2009. Seramai 183,708 orang pekebun kecil telah pun menjadi ahli koperasi dengan saham berbayar sejumlah RM34.92 juta. Untuk tahun 2009 sehingga tempoh yang sama, pendapatan yang telah diperoleh oleh koperasi pekebun kecil berjumlah RM146.79 juta dengan keuntungan kasar sebanyak RM13.2 juta.

Yang Berhormat Padang Serai meminta penjelasan berhubung isu ganti rugi sebanyak RM4.36 juta kepada *Natex Rubber Trading* mengikut perintah mahkamah. Sesungguhnya isu ini tidak mempunyai kaitan secara langsung dengan RISDA tetapi ianya berkait rapat dengan isu urus niaga antara Narsco Commodities Sdn. Bhd. sebuah syarikat milik Narsco Holdings Sdn Bhd. Narsco Holdings adalah milik Koperasi Narsco Berhad iaitu sebuah koperasi induk kepada koperasi-koperasi pekebun kecil yang ditubuhkan di bawah Akta Koperasi. RISDA mahupun pihak kementerian tidak mempunyai kuasa untuk campur tangan dalam isu dalaman syarikat berkenaan dan sekadar boleh memberi nasihat sahaja. Tambahan pula kes ini telah pun diputuskan mengikut saluran perundangan.

Perkara kelima yang banyak dibangkitkan adalah isu tanaman semula klon dan getah...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Menteri.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Antara...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Menteri.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Ya.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Padang Serai bangun lagi berhubung dengan kes ini.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Ya. Ya.

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Ini berkenaan dengan Natex Rubber Holdings. Apa yang dikatakan oleh Menteri, saya tidak dapat terima sebab pembekalan getah kepada Narsco hanya dimulakan selepas RISDA memberi satu *letter of undertaking* kepada Natex bahawa segala tanggungjawab akan diambil oleh RISDA. Saya percaya Yang Berhormat Menteri tidak memberitahu ini dalam Dewan tadi. Jadi, saya harap Yang Berhormat Menteri rujuk balik kepada pegawai-pegawai. Kalau betul wujud surat itu dan juga keputusan mahkamah itu yang memihak kepada ini.

Saya percaya RISDA mesti bertanggungjawab kerana mereka memberikan satu surat itu dan juga ini bukan melibatkan pembekal itu sahaja tetapi melibatkan ratusan *smallholders* yang *supply* kepada pembekal ini. Jadi, sudah berlarutan dan Menteri sebelum ini telah menjanjikan bahawa perkara ini akan diselesaikan tetapi oleh kerana pegawai tertinggi dari RISDA enggan. Akan tetapi, dia lah yang tandatangan *letter of undertaking* itu. Jadi, saya harap pembekal ini tidak akan bankrap kerana kecuaiannya RISDA ini.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Ini bukan kecuaiannya RISDA. Sebenarnya pengurusan syarikat yang saya sebutkan tadi, *trading company*. Takkan pula pengurusan kita yang terbabit dalam perkara ini. Saya ada sebutkan tadi dari segi perundangan. Saya ada *detail* ia dari segi keputusan mahkamah dan saya tidak boleh membatasi apa yang telah diputuskan oleh pihak mahkamah apa yang seharusnya dilakukan. Cuma, seperti yang saya katakan tadi atas nasihat, kita boleh panggil untuk pihak-pihak yang terbabit ini bagaimana untuk mengatasi. Namun demikian, apa yang telah diputuskan mahkamah, *I can't go beyond that*, dengan izin. Cuma ia kita tidak boleh paksa untuk membuat sesuatu tanpa keupayaan mereka. Kemungkinan oleh sebab pengurusan ataupun tertentu yang tidak cekap sehingga menyebabkan kerugian yang tidak baik, takkan pula RISDA bertanggungjawab tentang perkara ini.

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Tadi Yang Berhormat Menteri mengatakan RISDA tidak ada apa-apa sangkut paut dengan kes ini. Akan tetapi, saya mengatakan sekali lagi RISDA telah memberikan satu surat *Letter of Undertaking*. *Letter of Undertaking* itu kalau tidak keluar, kalau RISDA tidak mengeluarkan surat itu, pembekal memang tidak akan bekalkan. Bayangkanlah pembekal ini berurusan dengan mereka-mereka yang membekalkan getah kepada dia supaya Narsco terima atas jaminan daripada RISDA. Sebab ini saya tidak setuju apabila Menteri mengatakan RISDA tiada apa-apa sangkut paut dengan ini. Kalau RISDA tidak ada apa-apa sangkut paut, mengapa perlu berikan satu *Letter of Undertaking, guarantee*? Jadi ini, saya percaya Menteri tidak diberitahu tentang surat ini.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: *All the letters are here*. Keputusan mahkamah ada dan mahkamah pun...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Baik, baik. Yang Berhormat...

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Kalau Menteri mahu saya boleh minta pembekal bekalkan...

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Dalam pada itu, dalam pada itu...

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: ...Bekalkan satu salinan *Letter of Undertaking*.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Dalam pada itu seperti yang saya katakan, pihak kementerian, pihak agensi boleh membantu menyalurkan bantuan. Akan tetapi, bagaimana dia hendak menguruskan duit yang ada itu sehingga terbabit, ini contohnya. Bukan saya kata terbabit, sehingga terbabitnya pengurusan yang tidak cekap dan kerugian telah berlaku. Ini yang kita katakan. Takkan kita boleh dipersalahkan terhadap perkara ini.

Perkara kelima yang banyak dibangkitkan adalah isu tanaman semula dan klon getah. Antara Yang Berhormat terlibat adalah Yang Berhormat Kubang Kerian; Yang Berhormat Kuala Krau; Yang Berhormat Mampong; Yang Berhormat Rantau Panjang; Yang Berhormat Lipis dan Yang Berhormat Padang Terap. RISDA sebagai pelaksana dalam industri getah telah menilai klon-klon yang disyorkan oleh Lembaga Getah Malaysia. RISDA telah menetapkan dasar menggunakan *latex timber clone* kepada pekebun kecil dalam usaha memastikan pekebun kecil mendapatkan hasil *latex* yang tinggi dan pada masa yang sama mendapat pulangan jualan kayu balak, getah yang tinggi. Teknologi *latex timber clone* ini mula dikuatkuasakan penanamannya oleh RISDA pada tahun 2000. Benih-benih ini dibekalkan oleh RISDA melalui pusat selesaian. RISDA telah dan sedang membekalkan kepada pekebun-pekebun kecil klon tersebut yang boleh memberi hasil kayu antara 0.74 meter padu per pokok dan hasil *latex* antara 2,168 kg hingga 3,036 kg sehektar pada tahun bergantung kepada jenis klon yang ditanam.

Antara klon-klon yang ditanam seperti berikut: PB iaitu Perang Besar 290; PB350; RRIM928; RRIM929; RRIM2001; RRIM2002 dan RRIM2025. Bagi membolehkan para pekebun kecil mendapatkan maklumat mengenai klon-klon tersebut, maka pihak RISDA telah dan akan terus melaksanakan kursus secara formal dan informal di lapangan sebelum kebun ditanam semula. Setakat bulan September 2009, sebanyak 5,588 kursus formal telah dijalankan oleh pembantu pertanian kawasan dengan dihadiri oleh 150,185 orang pekebun kecil. Sementara kursus tidak formal untuk tanam tempoh yang sama sebanyak 40,148 kursus telah dijalankan oleh pembantu pertanian kawasan dengan dihadiri oleh 449,091 orang pekebun kecil.

■ 1300

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Menteri, Yang Berhormat Mambong bangun lagi. Akan tetapi, jam kita sudah pukul 1 petang Yang Berhormat.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Boleh tidak saya hendak habiskan? Sedikit masa lagi. Ada beberapa muka surat lagi. Selain daripada itu, RISDA juga telah menyediakan bahan-bahan hebahan dalam bentuk pamflet, poster, *bunting* dan juga melalui laman web untuk teknologi yang diperkenalkan kepada pekebun kecil. Bagi isu perlindungan kepada pekebun kecil sekiranya penanaman klon gagal, RISDA akan menimbang kes-kes yang berbangkit berdasarkan merit dan penyebabnya.

Yang Berhormat Kuala Krau ada membangkitkan bantuan tanaman semula kepada tanah-tanah dan kawasan FELDA. Untuk makluman Yang Berhormat, perkara ini perlu mendapat kelulusan pihak berkuasa FELDA sebelum program dijalankan di kawasan berkenaan.

Yang Berhormat Mambong pula ada menyatakan mengenai bantuan RISDA ke atas tanah *Native Customary Rights* (NCR). Walau bagaimanapun bantuan boleh disalurkan dengan syarat kerajaan negeri mengesahkan pemilik dan saiznya. RISDA hanya boleh menyalurkan bantuan penanaman semula kepada tanah yang mempunyai pemilik yang sah. Oleh yang demikian, bantuan ke atas tanah NCR tidak dapat diberikan buat masa ini sehingga mendapat pengesahan daripada kerajaan negeri. Setakat ini RISDA tidak memberi bantuan sara hidup pada mereka yang terlibat dalam tempoh membangun tanaman semula. Walau bagaimanapun pekebun kecil digalakkan dan diberi bantuan untuk melaksanakan aktiviti-aktiviti ekonomi tambahan yang boleh menjana pendapatan mereka. Contohnya, bantuan untuk penanaman tanaman kontan, ternakan industri kecil sama ada *off farm* ataupun *on farm*. Nilai bantuan yang diberikan tidak melebihi RM10,000 sekeluarga dengan keutamaan kepada pekebun kecil miskin.

Bagi perkara penanaman semula ke atas tanah tidak bergeran, walaupun ses diambil, Akta RISDA hanya membenarkan tanah bergeran sebagai syarat untuk kelulusan bagi program penanaman semula. Bagi menjawab persoalan mengapa tanah kosong tidak dimajukan oleh RISDA, sebenarnya ia di bawah peruntukan sedia ada. Bantuan tanaman semula hanya diberi kepada tanah yang mempunyai getah tua ataupun bukti adanya getah bertoreh. Ini bermakna bantuan tanah terbiar bukan di bawah bidang kuasa RISDA tetapi di bawah bidang kuasa FELCRA iaitu sebuah agensi lagi di bawah kementerian ini.

Walaupun bagaimanapun, sekiranya pembangunan tanaman semula dijalankan secara berkumpulan, 30 peratus daripada keluasan keseluruhan tanah, projek tersebut boleh diluluskan untuk pembangunan tanah kosong. Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat berdasarkan kepada bancian pekebun kecil 2002, bilangan pekebun kecil pemilik pengusaha yang tergolong dalam kelompok miskin tegar adalah seramai 2,392 orang. Sementara pekebun kecil yang tergolong dalam kelompok miskin adalah seramai 7,819 orang. Dengan usaha-usaha yang dijalankan oleh RISDA berdasarkan kepada program pembangunan seperti program tanaman semula, aktiviti ekonomi tambahan meningkatkan produktiviti getah dan pendampingannya, bilangan pekebun kecil miskin tegar dan miskin telah dapat dikurangkan. Setakat tahun 2009, bilangan pekebun kecil miskin tegar telah dapat dihapuskan keseluruhannya. Manakala pekebun kecil yang tergolong dalam kategori miskin telah dapat dikurangkan dan tinggal seramai 500 orang sahaja. Perkara keenam yang dibangkitkan...

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat. Yang Berhormat Menteri, kita sudah terlalu lama Yang Berhormat. Saya tidak ada kuasa di bawah Peraturan 14 untuk menambahkan hari kepada pada tengah hari Yang Berhormat. Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Ahli-ahli Yang Berhormat Mesyuarat Dewan pada pagi ini kita tangguhkan dahulu dan kita akan sambung semula pada pukul 2.30 petang nanti supaya Menteri menyambungkan penggulungan. Terima kasih.

Mesyuarat dtempohkan pada pukul 1.04 petang.

Mesyuarat disambung semula pada pukul 2.30 petang.

[Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Mesyuarat*]

Tuan Yang di-Pertua: Sila Yang Berhormat Menteri.

Menteri Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah [Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal]: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin menyambung penjelasan kepada perkara-perkara yang dibangkitkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat. Yang Berhormat Machang tadi pun membangkitkan dan Ahli-ahli Yang Berhormat yang lain yang membangkitkan dalam sesi perbahasan berkaitan dengan cadangan kerjasama FELCRA, FELDA dan RISDA untuk meningkatkan pendapatan pekebun kecil.

Kementerian Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah telah menubuhkan Jawatankuasa Induk yang dianggotai oleh pengurusan kementerian, FELDA, FELCRA, RISDA dan unit kawal selia FELDA, Jabatan Perdana Menteri bagi membincangkan perkara tersebut. Turut ditubuhkan adalah Jawatankuasa Teknikal di peringkat agensi yang bertanggungjawab untuk memperincikan cadangan kerjasama ini. Perbincangan sehingga kini telah memutuskan bahawa bidang-bidang kerjasama yang telah dikenal pasti adalah seperti berikut:

- (i) perkongsian teknologi;
- (ii) pengurusan perladangan; dan
- (iii) kerjasama perniagaan.

Walau bagaimanapun, ingin dimaklumkan bahawa kerjasama ini adalah di dalam bentuk konsortium berdasarkan projek baru dan kerjasama dalam bidang sedia ada di antara ketiga-tiga agensi. Kedudukan agensi adalah kekal seperti sedia ada di bawah kementerian atau jabatan masing-masing. Dua isu terakhir yang dibangkitkan sepanjang sesi perbahasan adalah daripada Yang Berhormat Balik Pulau berkaitan perancangan pembangunan yang tidak sepatutnya membezakan bandar dan luar bandar dan cadangan beliau agar komoditi getah dan sawit berkaitan dengan pertanian elok diletakkan di bawah Kementerian Pertanian dan Asas Tani.

Dato Dr. James Dawos Mamit [Mambong]: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Mambong berdiri Yang Berhormat. Yang Berhormat Mambong.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Saya ingat kalau boleh Tuan Yang di-Pertua, ini yang terakhir kerana panjang sangat daripada semalam.

Tuan Yang di-Pertua: Okey. Sila, fasal di sini pun saya kira sudah 22 Ahli Yang Berhormat yang mencelah. Sila.

Dato Dr. James Dawos Mamit [Mambong]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Pagi tadi, bukan pagi tadi, sesi pagi tadi Yang Berhormat Menteri telah pun menyebut bahawa empat klon yang akan diperkenalkan kepada pekebun-pekebun kecil. Empat klon di bawah siri RRIM2000. Akan tetapi saya nampak empat klon ini di dalam maklumat Majlis Getah Malaysia ataupun *Malaysian Rubber Board* (MRB).

Ia mengatakan bahawa empat klon ini hasil getah asli yang dikeluarkan ialah hanya 2,200 kilogram setiap satu hektar setiap satu tahun. Akan tetapi klon yang baru dilancarkan pada bulan Ogos yang dinamakan 1Malaysia, pengeluaran getah asli adalah 3,000 kilogram satu hektar satu tahun dan adakah kementerian akan memperkenalkan klon ini kepada pekebun-pekebun kecil?

Akan tetapi MRB akan menjual bibit-bibit getah, anak-anak getah ini dengan harga RM2.50 setiap satu kepada pekebun kecil. Siapakah yang akan membayarnya sekiranya klon terbaru ini diperkenalkan? Jadi, ini juga ada satu kaitan dengan sumber kewangan RISDA nanti. Terima kasih.

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Yang Berhormat Mambong, sebelum saya menyentuh tentang siapa yang bayar, yang penting ialah klon-klon yang kita perkenalkan ini termasuk RRIM2000, 2001 dan juga PB iaitu sejenis klon yang dikeluarkan oleh beberapa kilang di Putrajaya. Terlebih dahulu kita perlu melihat secara terperinci termasuk yang 1Malaysia yang dikatakan tadi. Kita melihat dari segi kesesuaian tanah yang ada. Tidak kesemua tanah yang ada di negara ini bersesuaian untuk sesuatu klon kerana ia terletak kepada keadaan. Itu yang saya katakan di peringkat awal kadang-kadang klon PB mungkin sesuai di tanah yang agak tidak kuat angin.

Selepas itu RRIM dengan keadaan tidak harus ada kepadatan hujan yang jatuh ke bumi kerana itu kalau tidak hasil pengeluarannya akan turut terjejas termasuk klon yang ada ini. Kita perlu meneliti dahulu dan melihat yang klon ini kalau sekiranya memang ia amat sesuai digunakan di mana-mana tempat termasuk di Mambong pun. Kalau ia bersesuaian kita boleh guna pakai. Masalah sama ada pembayaran itu kita akan urus dengan secara baik. Sudah pasti pihak RISDA boleh membantu. Sedang yang proses sekarang pun pembelian klon dan kita bagi kepada pihak-pihak peneroka kecil, ada skim-skim bantuan yang kita selaraskan.

Tuan Yang di-Pertua, sesungguhnya pembangunan negara dilihat secara holistik. Manakala yang tadi berhubung kait sepatutnya di bawah Kementerian Pertanian dan Asas Tani dan kita melihat dari segi pembangunan yang lebih holistik dan menyeluruh untuk mencapai matlamat meningkat sosioekonomi dan kualiti hidup penduduk.

Dari segi pelaksanaannya ia telah dibahagikan di antara kementerian ini untuk membangunkan kawasan luar bandar dan Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan untuk membangunkan kawasan bandar. Oleh itu peranan kedua-dua kementerian ini adalah saling melengkapi di antara satu sama lain bagi memastikan pembangunan negara secara seimbang. Kita tidak harus melihat kalau disebut luar bandar maka ia akan kelihatan mundur, *negative perception* dengan izin Tuan Yang di-Pertua. Sebenarnya tidak semua apa yang berada di luar bandar ini semuanya tidak baik. Sebenarnya ada kebanyakannya, termasuk Orang Asli sebagai contohnya.

Jangan kita melihat Orang Asli ini ada dari segi contohnya semuanya mudarat ataupun semuanya tidak ada kebanyakannya. Kalau kita lihat dari segi *intellectual property* contohnya. *Intellectual property* Orang Asli, dari segi keupayaan dia untuk boleh mengilhamkan, mengeluarkan perubatan tradisional. Ini yang kita tidak pernah eksplot pun. Ini sebahagian daripada hasil pendapatan yang kita boleh manfaatkan sekiranya kita melihat dari segi positifnya. Oleh itu peranan kedua-dua kementerian ini adalah saling melengkapi di antara satu sama lain. Tidak ada pertindihan di antara Kementerian Pertanian dan juga Kementerian Kemajuan Luar Bandar.

Apabila Kementerian Kemajuan Luar Bandar masuk, ia boleh melibatkan kemudahan perumahan, jalan, elektrik dan juga air di mana Kementerian Pertanian tidak boleh membangunkannya. Golongan sasar RISDA iaitu pekebun kecil merupakan sebahagian besar penduduk luar bandar yang berada di bawah seliaan KKLW. Maka itu asasnya cukup jelas mengapa RISDA di bawah kementerian ini. Tambahan pula Akta RISDA secara menyeluruh menekankan kepada pembangunan kumpulan sasar iaitu kumpulan kecil meliputi pembangunan modal insan, institusi produktiviti teknologi bagi tanaman getah dan sawit manakala Kementerian Pertanian dan Asas Tani lebih menekankan kepada pembangunan tanaman-tanaman lain selain getah dan sawit. Sekiranya pembangunan tanam semula dijalankan secara berkumpulan, 30 peratus daripada keluasan keseluruhan tanah projek tersebut boleh diluluskan untuk pembangunan tanah kosong.

■1440

Tuan Yang di-Pertua, saya ingat setakat itu sahaja apa yang telah saya bangkitkan dalam penjelasan terhadap perkara-perkara yang boleh dibangkitkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat dan saya mengucapkan ribuan terima kasih kepada semua Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah memberi pandangan, teguran dan juga pendapat tentang bagaimana kita boleh membantu membangunkan RISDA. Saya ucapkan jutaan terima kasih dan kalau sekiranya ada perkara-perkara yang saya tidak berpeluang untuk menyentuhnya dan yang dibangkitkan dan dijelaskan, insya-Allah kita akan lakukan secara bertulis. Sekian, terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis bagi diputuskan. Masalahnya ialah bahawa rang undang-undang ini dibacakan kali yang kedua sekarang.

Masalah dikemukakan bagi diputuskan, dan disetujui.

Rang undang-undang dibacakan kali yang kedua dan diserahkan kepada Majlis sebagai Jawatankuasa.

Majlis bersidang dalam Jawatankuasa.

[Tuan Yang di-Pertua **mempengerusikan Jawatankuasa**]

Fasal 1 dan 2 diperintahkan jadi sebahagian daripada Rang Undang-undang.

Fasal 3 [Pindaan] -

Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal: Tuan Pengerusi, saya ingin memaklumkan bahawa Kementerian Kemajuan Bandar dan Wilayah mengemukakan satu pindaan terhadap peruntukan dalam Rang Undang-undang Akta Pihak Berkuasa Kemajuan Pekebun Kecil Perusahaan Getah (RISDA) (Pindaan) 2009. Pindaan yang dicadangkan ada dalam fasal 3 bagi tafsiran 'pekebun kecil' bertujuan untuk membetulkan kesalahan *typography* kerana didapati terdapat ketidakselarasan di antara teks versi bahasa kebangsaan dan teks versi bahasa Inggeris pada fasal berkenaan.

Saya mohon mencadangkan supaya perkataan "tidak" pada tafsiran 'pekebun kecil' berkenaan dipotong. Tafsiran yang betul adalah sebagaimana diperuntukkan di dalam teks bahasa Inggeris iaitu "Seseorang yang mempunyai tanah yang luasnya kurang daripada 40 hektar..." Teks bahasa kebangsaan memperuntukkan keluasan tidak kurang daripada 40 hektar.

Tuan Pengerusi: Ahli-ahli Yang Berhormat, masalahnya ialah bahawa pindaan sebagaimana yang tertera di dalam kertas pindaan yang telah dibentangkan sekarang ini terbuka untuk dibahas.

[Tiada perbahasan]

Ahli-ahli Yang Berhormat, masalahnya ialah bahawa pindaan seperti mana yang dicadangkan sebagaimana yang dinyatakan dalam kertas pindaan hendaklah dipersetujui.

Pindaan dikemukakan bagi diputuskan dan disetujui.

Fasal 3 sebagaimana yang dipinda jadi sebahagian daripada rang undang-undang.

Fasal-fasal 4 hingga 57 diperintahkan jadi sebahagian daripada rang undang-undang.

Majlis Mesyuarat bersidang semula.

Rang undang-undang dilaporkan dengan ada pindaan; dibacakan kali yang ketiga dan diluluskan.

**RANG UNDANG-UNDANG BANK KERJASAMA RAKYAT MALAYSIA BERHAD
(PERUNTUKAN KHAS) (PINDAAN) 2008**

Bacaan Kali Yang Kedua dan Ketiga

4.46 ptg.

Menteri Perdagangan Dalam Negeri, Koperasi dan Kepenggunaan [Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob]: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Tuan Yang di-Pertua, saya memohon mencadangkan iaitu suatu akta untuk meminda Akta Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad (Peruntukan Khas) 1978 dibacakan kali yang kedua sekarang.

Tuan Yang di-Pertua, rang undang-undang ini bertujuan meminda Akta Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad (Peruntukan Khas) 1978, Akta 202; terutamanya untuk membetulkan kesilapan terjemahan yang terdapat dalam seksyen 4 dan 5 Akta Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad (Peruntukan Khas) (Pindaan) 2007 [Akta A1293]. Sebahagian daripada Akta A1293 mula berkuat kuasa pada 1 Januari 2008 kecuali perenggan 3(b) dan seksyen 4 dan 5.

Fasal 3 dan fasal 4 rang undang-undang ini mengutarakan pembetulan yang perlu dibuat manakala fasal 5 bertujuan untuk memansuhkan perenggan 3(b) dan seksyen 4 dan 5 Akta A1293 kerana peruntukan itu tidak lagi berkaitan berikutan dengan pembuatan akta yang dicadangkan. Akta yang dicadangkan diberikan kuat kuasa ke belakang pada tarikh Akta A1293 mula berkuat kuasa. Merujuk kepada cadangan rang undang-undang ini pindaan Akta Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad (Peruntukan Khas) 1978 mengandungi lima fasal seperti berikut:

- (i) Fasal 1 rang undang-undang mengandungi perkara permulaan termasuklah tajuk ringkas dan tarikh permulaan kuat kuasa akta yang dicadangkan;
- (ii) Fasal 2 rang undang-undang bertujuan untuk meminda seksyen 2, Akta 202 bagi memasukkan satu takrif baru "suruhanjaya". Takrif ini telah dimasukkan ke dalam Akta A1293 sebagai perenggan 3(b). Walau bagaimanapun perenggan ini tidak diberikan kuat kuasa kerana ia mesti berkuat kuasa bersekali dengan seksyen 4 Akta A1293 yang merupakan pindaan kepada 3(f) dan (g) Akta 202;
- (iii) Fasal 3 rang undang-undang bertujuan untuk meminda perenggan 3(f) dan (g) Akta 202 bagi menggantikan perkataan "Ketua Pendaftar" dengan perkataan "Suruhanjaya". Dalam Akta A1293 istilah "Pendaftar Besar" digunakan dan istilah "Ketua Pendaftar" adalah istilah yang digunakan dalam cetakan semula Akta 202;
- (iv) Fasal 4 rang undang-undang bertujuan untuk meminda subseksyen 7(2) Akta 202 dalam teks bahasa kebangsaan. Dalam Akta A1293, pindaan kepada subseksyen 7(2) adalah dalam seksyen 5 Akta A1293. Pindaan ini dibuat bagi menyelaraskan teks terjemahan bahasa Inggeris dengan bahasa kebangsaan;
- (v) Fasal 5 rang undang-undang bertujuan untuk memansuhkan perenggan 3(b), seksyen 4 dan 5 Akta A1293 kerana ia tidak lagi berkaitan.

■ 1450

Cadangan Rang Undang-undang Akta Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad (Peruntukan Khas) (Pindaan) 2008 akan memperkukuhkan kedudukan bank sebagai perbankan Islam. Dengan adanya pindaan rang undang-undang ini, Bank Rakyat akan terus mempelbagaikan dan mewujudkan produk-produk barunya mengikut keperluan semasa pelanggan. Tuan di-Pertua, saya mohon mencadangkan.

Timbalan Menteri Perdagangan Dalam Negeri, Koperasi dan Kepenggunaan [Dato' Tan Lian Hoe]: Saya mohon menyokong.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat masalah di hadapan Majlis ialah rang undang-undang bernama suatu akta untuk meminda Akta Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad (Peruntukan Khas) 1978 dibacakan kali yang kedua sekarang dan terbuka untuk dibahas. Sila Yang Berhormat Pasir Mas.

2.51 ptg.

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Terima kasih Tuan di-Pertua. Akta Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad (Peruntukan Khas) 1978. Rang undang-undang ini hanya bertujuan untuk membetulkan kesilapan teknikal sebelum ini. Walaupun begitu, saya ingin mengambil kesempatan di sini Tuan Yang di-Pertua, untuk menyentuh sedikit hal Bank Kerjasama Rakyat Malaysia ataupun dikenali sebagai Bank Rakyat.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin mengambil kesempatan di sini untuk merakamkan setinggi-tinggi tahniah dan syabas kepada semua Lembaga Pengurusan Bank Rakyat, termasuk kakitangannya sekali di semua peringkat kerana Bank Kerjasama Rakyat pada saya telah muncul sebagai bank yang sudah besar dan juga yang telah mencapai rekod yang cukup cemerlang. Keuntungan Bank Rakyat sekarang ini sudah pun mencecah lebih RM1 bilion, daripada sebuah bank yang begitu kecil dahulu dan tumbuh dengan besar dengan hebat dan gah sekali.

Kita berkewajipan untuk menyampaikan penghargaan ini sebab Bank Rakyat juga, seingat saya terlepas daripada apa jua bentuk skandal yang pernah berlaku ke atas satu dua bank di dalam negara kita ini. Belum pernah lagi kita dengar Bank Rakyat apabila melakukan sesuatu *business proposal* seperti membeli bank luar negarakah, melaburkah di sana sini, nampaknya mereka betul-betul mengamalkan prinsip *prudent management*. Ini membuatkan saya cukup teruja dengan Bank Rakyat dan saya berharap apabila kakitangannya bekerja dengan gigih dan tulus ikhlas, maka wajarlah pihak kementerian dan bank tidak lupa memberi ganjaran kepada mereka yang berkhidmat dengan penuh cemerlang ini.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]: Tuan di-Pertua, saya terpanggil Yang Berhormat Pasir Mas membuat ucapan pembukaan yang begitu baik. Bukan sahaja Yang Berhormat Pasir Mas berterima kasih dan ucapkan tahniah kepada Bank Rakyat, saya juga hendak mengucapkan tahniah dan syabas kepada Bank Rakyat kerana bulan Ramadhan yang lepas Tuan di-Pertua, Bank Rakyat mengeluarkan zakat. Ini satu tindakan yang sangat mulia dan wang zakat ini diagih-agihkan. Betul perkataan saya itu, betul ya? Diagih-agihkan kepada seluruh negara termasuk di Parlimen Sri Gading. Parlimen Sri Gading mendapat RM20,000. Daripada RM20,000 ini...

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Ini tidak betul.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]: Dapat saya agih-agihkan kepada fakir miskin sepertimana yang diadakan antara Bank Rakyat yang mengeluarkan zakat ini dengan pihak saya dan saya dengan amat amanah Tuan di-Pertua, mengagih-agihkan pula kepada fakir miskin, anak yatim yang berhak ke atas zakat tersebut. Jadi, saya menyokong penuh Yang Berhormat Pasir Mas. Yang Berhormat Pasir Mas ini memang patut dia masuk UMNO kerana jiwa dia cukup murni Tuan di-Pertua. Terima kasih Tuan di-Pertua.

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Terima kasih Tuan di-Pertua. Yang Berhormat Sri Gading turut memberi sokongan di atas apa yang saya sebut mengenai prestasi Bank Rakyat dan amat wajarlah Yang Berhormat Sri Gading menyebut di dalam Dewan Rakyat ini, apabila orang berbudi kita kena berbahasa.

Jadi, sebab itu saya ulang balik, sewajarnya kerajaan kena ada insentif. Insentif ini lebih penting daripada segala-galanya. Apabila ada pegawai-pegawai organisasi agensi bank, di mana kakitangan menunjukkan prestasi yang baik, mereka perlu diberikan insentif yang sewajarnya. Selalunya, kita lihat selama ini apabila mereka pencen, Majlis Persaraan ada majlis jamuan makan malam dan diberikan seutas jam tangan. Silap hari bulan, jam tangan daripada negara China.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Terima kasih Yang Berhormat. Tuan di-Pertua, saya sehaluan dengan rakan-rakan, di mana kita juga melihat bahawa prestasi bank-bank di negara kita memang tidak terkecuali ada peningkatannya dan demikian juga dengan Bank Rakyat ini. Nama pun Bank Rakyat dan memang mengutamakan kualiti perkhidmatan.

Walau bagaimanapun, saya terkilan sedikit. Kalau dia ada hasrat untuk memberi zakat kepada orang susah, di Kinabatangan Tuan di-Pertua, ada ramai orang susah, tetapi nampaknya bantuan dia terpilih. Dia bagi Sri Gading, Kinabatangan dia tidak bagi. Ini tidak adil, sedangkan iklan Bank Rakyat, dia kata Bank Rakyat bagus bah. Kalau bagus, dia kena adil. Jadi, Menteri dia kena lihatlah keadilan. Di samping kita memelihara kualiti perkhidmatan kepada rakyat, keadilan kena dijaga. Jangan satu orang sahaja, bukan saja dia satu orang. Mana 1Malaysia kalau begini? Ini satu Sri Gading sama Menteri sahaja yang berpakat. Minta penjelasan.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz [Sri Gading]: Sangkaan buruk.

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Saya punya pandangan begini Tuan di-Pertua, kalaulah Bank Rakyat hendak bagi zakat kepada semua, nanti hancur pula bank ini... [Disampuk] Ha, baru tahu?... [Ketawa] Cuma tinggal lagi, saya percaya setiap tahun apabila zakat dikeluarkan mungkin dipilih lima, sepuluh kawasan Parlimen tanpa mengira mana-mana kawasan parti politik. Kita berkhidmat, kita membuat amal jariah betul-betul ikhlas. *Insya-Allah*, Allah SWT akan bagi ganjaran. Jadi, kata tahun ini ada sepuluh kawasan, dia bagi dahulu sepuluh kawasan. Tahun hadapan masuk kawasan Kitanabangan. Kitanabangan ini lebih besar daripada Sri Gading.

Beberapa Ahli: Kinabatangan.

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Apa ini..., Kinabatangan?

Beberapa Ahli: Kinabatangan... [Ketawa]

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Kinabatangan?

Seorang Ahli: Kinabatangan.

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Kinabatangan?

Seorang Ahli: Ha...

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Kinabatangan. Kalaulah Sri Gading terima RM20,000 sebulan, Kinabatangan kawasan besar... [Ketawa]

Beberapa Ahli: Kinabatangan.

Dato' Ibrahim Ali [Pasir Mas]: Payah betul hendak sebut ini. Kina..., kina? Ha, Kinabatangan, Kinabatangan... [Ketawa] KI, NA, BA, TA, NGAN. Ha, okey. Kawasan ini, Yang Berhormat Bung ini, Tuan Yang di-Pertua dia kawasan luas.

■ 1500

Jadi, kalau Yang Berhormat Sri Gading terima RM20,000, kawasan Bung ini kena RM60,000. Kawasannya luas, saya tahu kawasannya cukup besar, bukit bukau. Saya pernah ke kawasan ini. Jadi, *insya-Allah* Bank Rakyat masuk senarai kawasan ini tahun depan bersama dengan Pasir Mas *insya-Allah*. .. [Ketawa]

Jadi, Tuan Yang di-Pertua selain daripada itu, saya hendak menarik perhatian di atas kejayaan Bank Rakyat ini, saya minta Bank Rakyat melalui kementerian yang mengawasi bank ini supaya meneruskan agenda yang belum selesai. Agenda yang belum selesai ini saya maksudkan iaitu untuk meningkatkan penyertaan usahawan bumiputera dengan juga tidak meninggalkan kaum-kaum lain tetapi usahawan bumiputera sama ada dari segi membesarkan perniagaan atau pun untuk memiliki, membeli tanah, rumah kedai, rumah kediaman dan sebagainya.

Ini kerana kita tahu sekarang ini Tuan Yang di-Pertua bank-bank lain sekarang ini cukup sukar apatah lagi unit penyertaan bumiputera yang wujud di bank-bank sudah tidak ada lagi. Memang kita semua bersetuju bahawa pentingnya Dasar Ekonomi Baru.

Dasar Ekonomi Baru sudah tamat dan disambung melalui Dasar Pembangunan Ekonomi Negara sekarang ini di mana matlamat Dasar Ekonomi Baru itu diteruskan untuk menentukan bahawa penyusunan semula masyarakat negara kita yang diputus dalam DEB dahulu selepas tragedi 13 Mei dapat kita capai.

Pencapaian ini penting dalam menuju ke arah Gagasan 1Malaysia. Apabila semua kaum merasakan bahawa pembahagian ekonomi negara kita ini seimbang yang mana diletak untuk kaum bumiputera hanya 30 peratus walaupun penduduk lebih daripada 60 peratus. Tidak lebih kita minta supaya dengan cara ini nanti perpaduan negara akan lebih utuh, akan lebih baik, akan lebih saksama. Ini yang kita harapkan dan inilah yang ditangani oleh kaum peribumi apatah lagi orang-orang Melayu. Saya harap ianya tidak disalah ertikan.

Tuan Yang di-Pertua, apabila kerajaan mengeluarkan peruntukan berbilion ringgit untuk pembangunan prasarana di waktu Dasar Ekonomi Baru dilaksanakan dahulu, siapa yang mendapat faedah ialah pihak swasta. Pihak swasta itu siapa? Mereka ialah peniaga-peniaga dan peniaga-peniaga yang berjaya menguasai segala-galanya kita tahu daripada kaum mana. Jadi, mereka juga mendapat faedah. Oleh yang demikian, saya berharap Bank Rakyat supaya tolong meneruskan agenda ini dengan serius, tolong melaksanakan tanggungjawab ini dengan bersungguh-sungguh. Tolong bukan atas nama kaum. Tidak, tetapi kita mempunyai tanggungjawab untuk menentukan bahawasanya segala matlamat yang dirangka oleh pemimpin-pemimpin dahulu menjadi kenyataan.

Saya sebut tadi bidang usahawan. Bolehkah Bank Rakyat tumpu kepada pembiayaan kepada usahawan-usahawan yang sudah berjaya tetapi hendak membesarkan perniagaan mereka? Mungkin ia golongan yang baru, banyak risiko. Akan tetapi yang sudah berjaya, yang sudah menunjukkan prestasi, kalau pun mereka belum membuka akaun, jika hari ini mereka buka akaun, hari ini mereka mohon pinjaman, tolong beri pertimbangan yang serius. Teruskanlah agenda ini, agenda yang cukup mulia ini.

Begitu juga dalam soal pemilikan harta-harta seperti *property* ini. Kita tahu kaum bumiputera amat ketinggalan dalam memiliki rumah kediaman apatah lagi rumah kedai. Tolong jangan perketatkan sebab membeli harta, bank mungkin tidak mempunyai banyak risiko kerana harta yang dibeli itu boleh dijadikan cagaran dan selalunya rumah kedai ini harganya meningkat. Akan tetapi kalau ada pihak bumiputera yang tidak cukup dari segi bayaran untuk pendahuluan ataupun dilihat dari segi prestasi, kewangan bulannannya tidak begitu aktif, tidak bererti mereka tidak layak. Tidak bererti mereka tidak boleh memohon dan tidak bererti mereka tidak boleh diberi peluang.

Ini juga saya harap dijadikan agenda yang utama dalam Bank Rakyat sebab bank-bank lain kita tengok sudah banyak bertukar tangan. Dahulu rakyat meletakkan harapan yang tinggi kepada Bank Bumiputera Tuan Yang di-Pertua, tetapi kita tahu apa yang terjadi. Sudah dikorporat, diswasta dan seumpamanya dan hari ini sudah menjadi *full commercial*. Mereka ikut prinsip-prinsip sebagai sebuah bank komersial untuk bersaing di peringkat globalisasi. Akan tetapi, Bank Rakyat belum sampai lagi ke peringkat global atau pun antarabangsa. Tumpu kepada dalaman.

Oleh sebab itu saya hendak cadangkan juga supaya Bank Kerjasama, saya harap Kementerian Kewangan meluluskan seberapa banyak lagi cawangan untuk dibuka oleh Bank Kerjasama (Bank Rakyat) ini terutamanya di desa-desa. Ikut jejak langkah Bank Simpanan Nasional. Di desa-desa, di kampung-kampung belum banyak lagi cawangan Bank Rakyat apatah lagi kemudahan mesin ATM. Hanya yang ada sekarang ini, saya tengok Bank Simpanan Nasional. Boleh dikatakan untuk rakyat biasa, kakitangan yang gaji rendah-rendah ini, setiap bulan berbaris di hadapan mesin ATM untuk ambil gaji, untuk menerima apa-apa bayaran. Lebih daripada ada waktu-waktu macam hendak beli tiket wayang. Jadi kalaulah Bank Rakyat juga turut *compliment* seiring turun dengan aktif, agresif ke kawasan luar bandar, saya percaya banyak kemajuan yang boleh kita capai.

Oleh sebab itu saya harap, cawangan-cawangan Bank Rakyat ini kalau boleh di setiap daerah ataupun hendak ikut kawasan Parlimen ada cawangan Bank Rakyat ini. Nama pun gah, Bank Rakyat (*People's Bank*). Bank yang dapat dirasai oleh rakyat. *This is really a people's bank*, dengan izin Tuan Yang di-Pertua.

Jadi, saya harap sangatlah terutamanya di Sabah dan Sarawak, betul ada tempat-tempat mungkin penduduk tidak ramai, tetapi tidak menjadi masalah. Tempat yang ramai kita boleh buat untung. Tempat yang kurang, kita buka walaupun dari segi *client's account* tidak banyak tetapi di sini kita buat amal jariah. Allah Taala akan bagi ganjaran dengan cara yang lain pula kepada Bank Rakyat kalau kita berkhidmat, kita lakukan sesuatu untuk kebaikan seperti yang saya katakan tadi.

Jadi, saya berharap cawangan-cawangan seumpama ini dapat diberi kelulusan dan ditubuhkan dengan sebaik mungkin. Selain daripada itu, dalam hal urusan Bank Rakyat ini juga, saya berharap bank ini akan terus maju, kakitangannya akan terus gigih Yang Berhormat Menteri, kementerian pun kena selalu jenguk, kena selalu tengok. Jangan yang sudah berjaya kita lepas pandang. Apabila timbul masalah baru kita hendak tubuh Jawatankuasa Penyiasat, jawatankuasa itu, jawatankuasa ini. Selalu bagi rangsangan, bagi sokongan dan jangan lupa ganjaran kepada mereka yang berjaya ini. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, saya menyokong pindaan Rang Undang-undang Bank Rakyat. Terima kasih

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Kuala Krau.

3.09 ptg.

Dato' Haji Ismail bin Mohamed Said [Kuala Krau]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Walaupun juga pindaan ini hanya menyentuh beberapa fasal mengenai perbankan Islam. Sebelum itu, saya juga ingin mengambil kesempatan untuk mengucapkan setinggi-tinggi tahniah dan syukur kerana pada tahun ini Parlimen Malaysia mencapai umur 50 tahun. Tahniah kepada Parlimen kita.

Tentang Bank Kerjasama Rakyat ini atau Bank Rakyat ini, saya juga turut berbangga dan terima kasih juga kepada semua pihak pengurusan dan juga Ahli Lembaga Pengarah dan semua kakitangan yang telah menjadikan satu bank koperasi yang menjadi lambang kejayaan koperasi-koperasi kita seluruh negara. Kita tahu bahawa bank ini ditubuhkan adalah berbentuk koperasi dan untuk ditumpukan sebenarnya kepada perkhidmatan awam kampung sehinggalah pada penubuhan asalnya penubuhannya bank ini dikenali sebagai Bank Agung Kampung pada tahun 1954 dan telah menjadi Bank Kerjasama Rakyat pada tahun 1978. Bank Kerjasama Rakyat juga telah berjaya mengamalkan sistem perbankan Islam sejak tahun 1993 dan telah berjaya sepenuhnya beroperasi sebagai perbankan Islam pada tahun 2002.

■ 1510

Pada tahun ini, Bank Kerjasama Rakyat menjangkakan unjuran keuntungan sebanyak RM1.3 bilion berbanding pada tahun lepas iaitu RM1.23 bilion pada tahun 2008. Ini menunjukkan perkembangan yang amat memberangsangkan di mana walaupun sebagaimana Ahli Parlimen Pasir Mas mengatakan bahawa walaupun negara atau dunia dilanda dengan masalah kegawatan ekonomi global yang mana banyak institusi-institusi kewangan yang mengalami kerugian dan ada yang terpaksa gulung tikar, dan akibat daripada tanggungan NPL yang tinggi tetapi nampaknya Bank Kerjasama Rakyat tetap mencapai keuntungan yang memberangsangkan.

Keuntungan ini adalah keuntungan yang luar biasa yang memberikan faedah kepada ahli-ahli atau anggota-anggota yang menjadi ahli-ahli Bank Kerjasama Rakyat. Melihat kepada kejayaan Bank Kerjasama Rakyat ini saya mencadangkan koperasi-koperasi di bawah kementerian ini, Yang Berhormat Menteri minta bantulah koperasi-koperasi supaya dapat mempelajari langkah-langkah Bank Kerjasama Rakyat ini, bagaimana untuk menjalankan kegiatan sehingga mendapat keuntungan yang besar bagi anggota-anggotanya. Ini kerana terdapat banyak koperasi-koperasi kita di dalam seluruh negara bergerak pada awalnya, lepas itu setahun, dua tahun gulung tikar dan terus hilang begitu sahaja.

Melihat kepada kejayaan Bank Kerjasama Rakyat ini dan sekarang ini asetnya telah sampai kepada RM41.7 bilion iaitu yang tertinggi asetnya di kalangan bank-bank yang menjalankan sistem perbankan Islam.

Kejayaan Bank Kerjasama Rakyat ini menerusi perbankan Islam, saya mencadangkan supaya RM2 bilion dana menambah modal Bank Kerjasama Rakyat ini, daripada RM2 bilion yang ada sekarang ini ditambah lagi kepada RM5 bilion atau RM6 bilion bagi memberikan peluang kepada seluruh atau lebih ramai lagi orang ramai di dalam negara kita untuk menjadi ahli Bank Kerjasama Rakyat ini.

Soalan saya, apakah tidak terdapat ahli-ahli yang menjual saham-saham ini dan terdapat lagi saham-saham yang boleh diberikan, dibuka kepada ahli-ahli yang baru. Sama ada dijual kerana ingin mengaut keuntungan atau akibat daripada kematian iaitu waris-waris terpaksa menjual. Saya percaya ini akan terdapat saham-saham yang boleh dibuka kepada orang ramai dan kita tidak mahu saham-saham yang telah dijual kepada ahli-ahli yang lain hanya dikaut keuntungannya atau diberikan kepada di kalangan anggota-anggota yang terdekat sahaja.

Kejayaan Bank Kerjasama Rakyat ini juga kita lihat di mana dividen pada tahun lepas yang kita perolehi, sesiapa yang menjadi ahlinya mendapat dividen 15 peratus sebagai anggota biasa atau ahli biasa dan 5 peratus lagi diberikan kepada anggota yang lebih atau ahli yang lebih sepuluh tahun menjadi ahli Bank Kerjasama Rakyat. Ada satu perkara yang hendak saya tanyakan kepada Yang Berhormat Menteri iaitu mengenai proses...

Datuk Ir. Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: [Bangun]

Dato' Haji Ismail bin Mohamed Said [Kuala Krau]: Sila, sila.

Datuk Ir. Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Saya kira nak berucap tetapi elok kerana Yang Berhormat Kuala Krau dah menyebut tentang kejayaan bank dan pembahagian dividen kepada ahli dan ahli yang lama. Baru-baru Tuan Yang di-Pertua, saya mendengar dan melihat satu protes yang agak kuat dan boleh juga menyinggung *establishment* Bank Rakyat ini terhadap dasar yang seolah-olah menampakkan ada berlaku pilih kasih apabila dibezakan antara ahli dan bukan ahli dari kadar faedah dan juga kadar dividen.

Apakah ini boleh menjejaskan pergerakan ataupun pembangunan Bank Rakyat ini apabila ia dilihat mengamalkan *double standard* dalam pengenalan kadar dividen dan juga kadar faedah kepada pelanggan-pelanggan. Terima kasih Yang Berhormat Kuala Krau.

Dato' Haji Ismail bin Mohamed Said [Kuala Krau]: Saya percaya bahawa ucapan dan pertanyaan itu boleh dijelaskan oleh Yang Berhormat Menteri dan saya jadikan sebahagian daripada ucapan saya. Baru-baru ini ada kempen langgan dan menang di bawah pembiayaan peribadi i-Aslah yang dilancarkan selama tiga bulan iaitu dari bulan Oktober hingga Disember yang memberikan dana peruntukan RM16 bilion dan pengeluaran ini saya mohon supaya Bank Kerjasama Rakyat berhati-hati dan memberikan khidmat nasihat dan juga pandangan, maklumat yang berguna, yang betul dan tepat kepada peminjam-peminjam supaya peminjam-peminjam, orang ramai ini tidak sewenang-wenangnya untuk meminjam dan akhirnya tidak dapat membayar hutang dan dikelilingi oleh hutang dan tanggungan-tanggungan kepada peminjam kita akan bertambah. Ini dapat memberikan atau menjejaskan prestasi Bank Kerjasama Rakyat.

Satu perkara lagi tentang proses pengambilalihan Koperasi Pegawai-pegawai Melayu Malaysia Berhad (MOCCIS) yang dianggotai ahlinya seramai 7,400 orang yang dahulunya berjalan tetapi sekarang ini anggaran hutangnya sangat tinggi dianggarkan berjumlah RM78 juta dan aliran tunai yang negatif. Jadi apakah usaha-usaha Bank Kerjasama Rakyat bagi menyelamatkan Koperasi Pegawai-pegawai Melayu Malaysia Berhad ini. Apakah langkah-langkah yang telah dibuat?

Seterusnya tentang Yayasan Bank Rakyat. Saya ucapkan tahniah tadi kepada Yang Berhormat Pasir Mas, Yang Berhormat Sri Gading mengatakan bahawa ada kerja-kerja kebajikan mengenai mengeluarkan zakat dan sebagainya. Satu perkara yang menarik bagi Bank Kerjasama Rakyat ini menubuhkan Yayasan Bank Rakyat yang ditubuhkan untuk tabung pendidikan. Jadi saya ingin tahu bagaimanakah tabung ini bergerak, berapakah dana di bawah yayasan ini diperuntukkan dan berapakah dana yang dikeluarkan sehingga kini dan syarat-syarat tertentu yang boleh kita perolehi daripada tabung pendidikan di bawah Yayasan Bank Kerjasama Rakyat ini? Sekian, terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Indera Mahkota. Selepas Yang Berhormat Indera Mahkota, Yang Berhormat Ledang.

3.17 ptg.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya berharap walaupun pindaan ini cukup ringkas, hanya tujuan menggantikan perkataan, "obligasi" atau masukkan perkataan, "obligasi" selepas "liabiliti" seperti yang dibentangkan oleh pihak Menteri baru sekejap tadi tidaklah hanya mengikat kita untuk tidak melihat peranan serta akta yang telah kita guna pakai sejak tahun 1978 ini sebagai pengadang ataupun limitasi kepada kita melihat secara keseluruhannya peranan Bank Pembangunan Malaysia ataupun ringkasnya disebut sebagai Bank Rakyat.

Terutama dalam keadaan di mana Bank Rakyat menjadi di antara bank terbesar yang memberi perkhidmatan atau memberi servis kepada rakyat Malaysia terutamanya di kawasan luar bandar. Walaupun dengan hanya 121 cawangan, bank ini berada di seluruh negara tetapi tidak dapat dinafikan bahawa bank ini telah berjaya menambat hati pelanggan yang cukup besar di Malaysia dengan 1.43 juta pemegang akaun ataupun penyimpan.

Saya teringat semalam di antara kekhuatiran yang disebut oleh ramai Ahli Yang Berhormat iaitu apabila kita membincangkan tentang satu akta yang memberi kuasa kepada pendepositan atau mengambil kira tentang insurans pendepositi kepada penyimpanan-penyimpan di bank ataupun penyimpanan-penyimpan wang di akaun-akaun simpanan di bank. Terutama apabila kita sedar bahawa 95 peratus di antara penyimpan-penyimpan ini adalah terdiri daripada rakyat Malaysia yang boleh dikategorikan sebagai mempunyai pendapatan yang terendah di dalam negara kita iaitu dengan kadar atau jumlah simpanan yang berkurang atau kurang daripada RM60,000.

■ 1520

Sebanyak 5 peratus yang mempunyai simpanan yang besar iaitu melebihi daripada jumlah itu sudah tentu tidak menjadi fokus utama terhadap keseimbangan sistem yang bakal kita laksanakan ini. Saya menyebut semula tentang isu ataupun statistik 95 peratus yang disebut oleh Timbalan Menteri Kewangan semalam, kerana mengambil kira tentang kedudukan Bank Rakyat ini sebagai mewakili hampir majoriti terhadap isu yang dibincangkan semalam. Pada hari ini juga perkara yang sama seharusnya kita teliti di dalam mengambil kira memansuhkan atau meminda perkataan di dalam akta atau rang undang-undang yang kita bincang pada hari ini, iaitu berkenaan dengan perkataan yang cukup mudah liabiliti dan obligasi yang hendak dibincangkan.

Akan tetapi sudah tentu saya yakin ada penerangan-penerangan atau penjelasan yang perlu dihuraikan oleh pihak Menteri, kenapa perlu kita ikhtiarkan supaya penggunaan perkataan obligasi itu dimasukkan. Apabila kita juga mengambil kira tentang 1.43 juta pelanggan-pelanggan atau pemegang akaun yang menjadi tunjang kepada tegaknya Bank Rakyat ini masih lagi berada di situ. Mereka juga saya rasa perlu diberi penerangan yang jelas terhadap kemungkinan-kemungkinan yang mungkin berlaku terhadap simpanan dan juga jangkaan keuntungan atau faedah yang mungkin didapati dan diraih oleh mereka.

Tuan Haji Che Uda bin Che Nik [Sik]: Indera Mahkota kalau boleh mencelah.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Sila.

Tuan Haji Che Uda bin Che Nik [Sik]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Indera Mahkota. Saya cuma hendak ingatkan kepada pihak Menteri, asasnya Bank Rakyat ini ialah Bank Koperasi dan melalui pindaan-pindaan yang dibuat hari ini, Bank Rakyat menggunakan sistem perbankan Islam dengan konsep-konsep yang dia pakailah. Saya minta pihak Menteri dengan pindaan-pindaan yang ada ini dapat memastikan bahawa kedudukan Bank Rakyat, Bank Koperasi dan Bank Islam ini dijaga betul-betul kerana kita tidak hendak ataupun Dewan ini amatlah mengharapkan bahawa kedudukan kesucian bank sebagai Bank Islam ini dikekalkan.

Ianya bukan sahaja melibatkan soal pinjaman, tetapi yang lebih penting lagi saya rasa ialah soal pelaburan yang dibuat oleh Bank Rakyat.

Ini kerana kita lihat satu masa dahulu ASB, ASM pun kita tidak ragu keislaman dia ataupun dari segi haram halal dia. Akan tetapi bila dia melabur di dalam berbagai-bagai institusi termasuk institusi bank konvensional membawa kepada masyarakat merasa ragu-ragu. Jadi harapan saya supaya Bank Rakyat ini dapat mengekalkan kehalalan dia ini supaya sebahagian besar rakyat terutamanya orang-orang Melayu yang pada mulanya menjadi asas kepada penubuhan Bank Rakyat ini dapat kekal di dalam institusi bank ini. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Terima kasih sahabat saya. Saya rasa itu antara fakta yang juga kita perlukan klasifikasi daripada pihak menteri. *Insyallah* saya harap perkara itu akan diterangkan sebentar lagi. Merujuk kepada perkara yang sama juga saya rasa ada *reason* atau ada sebab yang cukup munasabah untuk kita minta penelitian ini diberi, kerana setakat ini Bank Rakyat dilihat sebagai meraih keuntungan. Baru sebentar tadi diberitahu oleh rakan Yang Berhormat daripada Kuala Krau mengatakan bahawa keuntungan yang dijangka pada tahun ini melebihi tahun lepas iaitu dijangkakan sekitar RM1.3 bilion.

Memang angka itu menjadi angka yang begitu membanggakan dari sudut keuntungan atau dari sudut perolehan oleh satu bank yang hanya bergerak atau ditadbir dengan begitu efektif berdasar kepada *fees based* ataupun pendapatan yang diraih lebih kepada merujuk perolehan dalam berbentuk *fees* atau berbentuk *fee*. Kalau diteliti laporan yang dikeluarkan oleh Bank Rakyat pada tahun lepas sendiri dengan terang mengatakan, bahawa mereka bergantung kepada 36.2 peratus pendapatan Bank Rakyat ini adalah dari sumber *fees* ataupun sumber yuran yang dikutip. Sudah tentu dia dikutip daripada jumlah pemegang akaun yang teramai tadi disebut lebih daripada 1.4 juta orang.

Sekiranya isu ini juga diselarikan atau diselaraskan dengan perlunya pewujudan insurans pendeposit yang dibentangkan semalam, yang sudah dibincangkan semalam dan saya rasa ada kebimbangan yang perlu diberi jaminannya. Sekiranya boleh oleh pihak menteri atau pihak pentadbir yang mempunyai legal entiti di dalam pengurusan Bank Rakyat ini untuk sekurang-kurangnya memberi gambaran yang lebih jelas. Bahawa kedudukan 1.4 juta lebih pemegang-pemegang akaun atau penyimpan-penyimpan kecil-kecilan ini dapat sekali lagi dipastikan mereka menjadi tumpuan utama oleh pihak Bank Rakyat supaya tidak mengalami kerugian atau tidak sama sekali menjadi mangsa terhadap sistem ini.

Saya ingin menyebut Tuan Yang di-Pertua berkenaan dengan kedudukan bank ini apabila dia tidak terlepas daripada usaha untuk melebarkan aktiviti-aktiviti perbankannya sendiri. Tidak terhad kepada produk-produk perbankan Islam, Bank Rakyat juga nampaknya menceburi bidang-bidang lain hartanah, perumahan dan sebagainya. Mengikut satu laporan yang disebut di sini Bank Rakyat juga membuka aktiviti-aktiviti yang tidak sebenarnya aktiviti tradisi atau tradisi asas. Kita lihat Bank Rakyat juga telah menceburi bidang *debt ventures*, bidang berkongsi risiko kerugian terhadap aktiviti-aktiviti lain.

Aktiviti-aktiviti *mortgage*, Syarikat Cagar Emas Bhd. dilihat sebagai salah satu di antara entiti syarikat tersenarai di Bursa Saham yang juga menjadi rakan kongsi Bank Rakyat. Dalam tahun lepas kita dapati bahawa aktiviti yang cukup cergas dimainkan oleh syarikat ini dalam memberi nasihat dan juga memberi cadangan kepada Bank Rakyat untuk menceburi bidang baru. Hari ini juga saya minta kepada pihak Menteri kalau boleh memberi penerangan kepada Dewan yang mulia ini berkenaan dengan kemungkinan ataupun *forecast*, dengan izin pihak kementerian terhadap jaminan yang sama juga.

Kita tidak mahu aktiviti-aktiviti asas seperti yang pernah disebut seperti produk Islam atau produk *i-Aslah* yang selama ini telah dikatakan sebagai salah satu produk yang cukup berjaya, kerana pada tahun lepas produk ini telah berjaya mengeluarkan atau mengagih sekitar RM20 bilion kepada peminjam-peminjam sama ada berbentuk peribadi ataupun berbentuk perniagaan. Kita lihat sekiranya berdasarkan kepada jumlah RM20 bilion ini diambil kira, jumlah yang dikeluarkan ataupun dilepaskan oleh *subsidiaries product* oleh bank ini, sudah tentu keuntungan ataupun perolehan yang dibawa oleh Bank Rakyat tidak menghairankan kerana ini adalah sebahagian daripada pengutipan *fees* yang mungkin diraih oleh bank. Sudah tentu RM20 bilion dalam bentuk pinjaman-pinjaman sama ada peribadi, perumahan dan sebagainya sudah tentu menuntut pelanggan-pelanggan untuk sesuatu jumlah pembayaran *fees* dan mengambil kira satu obligasi lain.

■ 1530

Barangkali ini adalah bentuk obligasi yang hendak dimaksudkan atau dibawa kepada pindaan ini iaitu melibatkan sama pemegang-pemegang akaun dalam bentuk mengobligasikan mereka terhadap mungkin risiko yang mungkin akan ditanggung oleh pihak bank atau *subsidiaries* yang berurusan atau menjadi rakan kongsi kepada produk-produk yang lain.

Saya tidak mahu membuat andaian yang begitu jauh di dalam isu ini. Namun, oleh kerana melihat kepada trend yang berlaku beberapa tahun kebelakangan ini terutama apabila pendapatan yang diraih paling tinggi berdasarkan kepada *fees base income* dan kita lihat pengeluaran bentuk-bentuk pinjaman kepada orang ramai, kepada rakyat Malaysia terutamanya pemegang akaun atau penyimpan-penyimpan secara kecilan di bank ini, kita merasa agak mustahak untuk diadakan satu langkah di mana kedudukan mereka ini dapat dijamin dan jaminan ini hanya boleh diberi apabila kita mendengar pihak Menteri yang mewakili kementerian dapat memberikan keterangan atau memberikan jaminan yang jelas untuk kita pegang dan kita fahamkan kepada rakan-rakan kita atau orang-orang ramai yang di luar sana supaya usaha untuk membawa pindaan terhadap akta Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad walaupun hanya menyentuh kepada beberapa perkataan yang agak mudah, tidak menjadi pertikaian di kemudian hari.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar) **mempengerusikan Mesyuarat**]

Saya mengambil kira terhadap isu yang dibawa oleh rakan Ahli Parlimen Pasir Mas tadi menyebut tentang usaha untuk mengeluarkan pinjaman-pinjaman kepada pemegang ataupun rakan-rakan penyimpan di Bank Rakyat yang menjadi pelanggan. Kita agak rasa terkejut dan ini juga saya minta supaya pihak kerajaan memberi penjelasan atau memberi statistik yang tepat kepada kedudukan ini. Suatu laporan akhbar yang memberitahu bahawa sebenarnya pemilikan harta dan aset rakyat Malaysia yang asas iaitu rumah ataupun kediaman hanya di dalam sekitar 20 peratus sahaja. Adakah perkara ini benar? Rakyat Malaysia yang memiliki rumah dan memiliki aset hanya di dalam sekitar 20 peratus. Ini bermakna 80 peratus rakyat Malaysia tidak mempunyai aset atau tidak mempunyai rumah yang paling asas. Adakah perkara ini benar?

Sekiranya perkara ini benar, jika peranan Bank Rakyat dalam merealisasikan sasaran untuk mendapatkan atau melebarkan jumlah pelanggan bank ini daripada 1.7 juta orang kepada 3 juta orang pelanggan atau penyimpan, sudah tentu pakej atau produk yang di antara yang paling mustahak harus berpindah daripada meraih *income* dalam bentuk *fees* atau fi kepada meraih *income* dalam bentuk memformulasikan peningkatan pemilikan *property*, rumah ataupun premis di kalangan rakyat Malaysia terutamanya sudah tentu rakan-rakan kita yang berada di Sabah dan Sarawak. Saya yakin perkara ini masih lagi menjadi permintaan atau menjadi harapan yang tertinggi di kalangan rakyat Malaysia apabila meneliti fakta ini. Sekiranya benar, maka sudah tentulah gambaran yang mengatakan bahawa rakyat Malaysia diutamakan dengan adanya kemudahan-kemudahan asas iaitu yang paling asas ialah kediaman masing-masing menjadi pertikaian yang besar di kemudian hari.

Saya juga diberitahu dan mendapat maklumat bahawa kadar pemilikan tertinggi di Malaysia dan juga di dunia di antaranya terdapat di Malaysia di mana seorang rakyat Malaysia memiliki aset dan premis serta aset, premis atau kediaman berjumlah lebih daripada 500 unit yang didaftarkan di atas satu nama atau satu syarikat. Perkara ini juga perlu kita teliti sama ada wujud kebenaran terhadap dakwaan ini. Sekiranya benar terdapatnya rakyat Malaysia yang mempunyai pemilikan yang begitu banyak dari segi unit dan jumlahnya dibandingkan dengan 80 peratus rakyat Malaysia yang masih tidak mempunyai rumah kediaman yang asas atau satu pemilikan aset yang asas, maka kita dapati satu jurang perbandingan yang begitu luas laksana bumi dengan langit yang berlaku di negara kita.

Saya harap perkara ini digunakan sebagai asas kepada kita untuk melihat peranan yang bakal dikembangkan oleh Bank Rakyat ataupun *subsidiaries* yang berada di bank ini mahupun perkongsian-perkongsian yang bakal diwujudkan dalam usaha mengembangkan produk ataupun aktiviti perbankan tradisi yang dibawa oleh Bank Rakyat ini. Saya tidak mahu membawa isu yang berlainan daripada isu akta atau pindaan akta yang dicadangkan pada hari ini, namun kita tidak terlepas daripada rasa tidak cukup puas apabila berbincang atau menyentuh tentang isu Bank Rakyat ataupun pembangunan Bank Rakyat ini di mana pada sesi yang lalu Ketua Pembangkang pernah membangkitkan isu yang secara langsung... [Gangguan]

Seorang Ahli: Siapa tidur?

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Tidak ada. Bukan di tempat saya.. [Ketawa]

Beberapa Ahli: [Ketawa]

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Satu isu yang menyentuh secara langsung berkenaan dengan kedudukan Bank Rakyat iaitu apabila persoalan diajukan untuk mendapatkan penjelasan bagaimana *property* ataupun aset yang dipunyai oleh Bank Rakyat iaitu sebidang tanah yang berlokasi di tempat yang paling strategik di ibu negara telah dibawa kepada proses untuk pembangunannya dengan berkonsepkan *joint venture* dengan sebuah syarikat iaitu Tanah Tuah Development Sdn Bhd yang telah pun disebut pada sesi yang lepas yang menjadi pertikaian yang sehingga hari ini tidak ada penjelasan yang begitu terang dan baik oleh pihak kerajaan mahupun di pihak kementerian.

Saya tidak mahu menyalahkan kepada pihak Menteri kerana beliau sudah tentu sebagai Menteri yang baru menerajui kementerian yang diubahsuai ini, namun kita tidak boleh mengetepikan isu berkenaan dengan pembangunan tanah milikan koperasi ini begitu saja tanpa ada satu penjelasan yang baik terhadap kehilangan jangkaan keuntungan ataupun kehilangan kepada potensi membawa keuntungan kepada Bank Rakyat begitu saja tanpa ada penjelasan yang memuaskan.

Saya rasa isu ini bukan sahaja menjadi isu atau pertikaian di kalangan Ahli-ahli Parlimen atau Ahli Dewan yang mulia ini, perkara ini juga telah diteliti oleh sebilangan besar rakyat Malaysia yang prihatin terhadap pertumbuhan pembangunan nilai aset di negara kita terutama di kawasan-kawasan atau di lokasi-lokasi strategik di dalam negara terutama di ibu negara kita.

■ 1540

Saya bersama rakan-rakan Ahli Parlimen yang lain yang juga mewakili sebahagian daripada rakyat yang cintakan dan mengharap kepada integriti yang tinggi terhadap pengurusan ini, sudah tentu mahu melihat dan mendengar penjelasan terhadap *forecast-forecast* yang dibawa. Terutama kepada isu yang *specific* yang disebutkan iaitu pembangunan tanah milik Koperasi Bank Pembangunan Malaysia Berhad ini yang melibatkan satu syarikat seperti yang disebutkan tadi, Tanah Tuah Development Sdn. Bhd.

Kita mahu melihat perkara ini mendapat penjelasan yang baik. Sudah tentu rakan-rakan pemegang saham di dalam bank ini yang juga termasuk di antara yang paling eksklusif di dalam negara kita di mana pegangan-pegangan saham di Bank Rakyat tidak lagi menjadi medan apungan saham seperti yang telah berlaku ataupun yang pernah dibuka atau ditadbir sebelum daripada ini sebagaimana yang berlaku kepada syarikat-syarikat umum atau syarikat-syarikat berhad yang lain.

Kita lihat ada *exclusivity* yang diberi dengan izin, terhadap kedudukan Bank Rakyat ini. Saya rasa juga pihak Menteri mempunyai *intention*, mempunyai niat untuk menghuraikan kenapa perkara ini masih lagi dipertahankan atau tidak kah mungkin Bank Rakyat mempunyai kepentingan untuk membuka pintu pelaburan mereka untuk meraih satu dana modal yang lebih besar.

Barangkali pernah pada satu masa dahulu dicadangkan bahawa sekiranya Bank Rakyat ini seharusnya mengambil tonggak kedua selepas hilangnya Bank Bumiputera Malaysia Berhad yang mempunyai identiti yang dibawa itu mewakili jumlah penyimpan yang teramai dalam negara kita.

Saya rasa ada baiknya dibuka had yang selama ini dianggap eksklusif di dalam Bank Rakyat kepada masyarakat yang ramai atau terbuka. Daripada sini kita boleh lihat bahawa penyertaan rakyat yang teramai kepada aktiviti-aktiviti termasuk aktiviti-aktiviti baru atau *new ventureship* dengan izin, yang dibawa oleh Bank Rakyat ini dapat dinikmati oleh keseluruhan golongan yang lain.

Perkara terakhir yang ingin saya sebutkan di sini Tuan Yang di-Pertua iaitu kebimbangan di mana kita lihat atau kalau kita dapati trend yang berlaku di beberapa negara luar terutamanya pada dua tahun lepas. Krisis kewangan yang berasaskan *subprime* atau subprima iaitu krisis di mana risiko yang ditanggung oleh pelanggan sebenarnya tidak mempunyai asas ekonomi langsung sebagai sandaran.

Sebagai contoh, usaha yang bakal atau mungkin akan dipertingkatkan. Saya difahamkan ada rancangan oleh Bank Rakyat dalam keghairahan untuk membuka atau memperkenalkan pakej atau produk baru perbankan mereka. Mereka juga mahu menceburi secara aktif dalam bidang *housing financing*.

Mereka juga diperkenalkan tentang *mortgage element* yang dibawa oleh *fund manager* di luar yang mencadangkan kepada Bank Rakyat kerana mengambil kira kedudukan Bank Rakyat di antara bank yang agak paling kukuh dan mempunyai *database* pelanggan yang cukup besar di dalam negara kita. Saya bimbang sekiranya perkara ini menjadi realiti atau menjadi keghairahan yang tidak dapat dibendung lagi.

Saya bimbang elemen krisis subprima yang pernah berlaku dahulu dalam *scale* atau skala yang besar di luar negara mungkin juga boleh berlaku dalam negara kita walaupun dalam *scale* yang terkongkong atau *scale* yang sedikit tetapi kita harus ingat jumlah pemegang akaun atau yang mempunyai kepentingan sebagai rakan niaga kepada Bank Rakyat ini cukup besar dan sekiranya mereka ini benar terdiri daripada golongan yang mempunyai simpanan yang sedikit yang jatuh dalam lingkungan 95 peratus yang merupakan penyimpan, yang mempunyai simpanan yang sedikit.

Kita bimbang setiap satu krisis yang berlaku akan menyebabkan mereka menanggung risiko kehilangan simpanan mereka dalam jumlah yang agak besar atau *massive* pada peringkat mereka. Saya harap perkara ini dapat dijelaskan secara *in advance*, dengan izin, supaya kebimbangan kita tidak wujud.

Barangkali perbincangan kita tentang isi kandungan rang undang-undang dapat kita ringkaskan dan seterusnya kita dapat menjamin bahawa matlamat kita untuk membawa apa-apa perubahan terhadap rang undang-undang yang dibincangkan dapat disegerakan atau diluluskan dengan baik sekali dan diterima umum. Sekian, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Ya, Yang Berhormat Ledang.

3.46 ptg.

Ir. Haji Hamim bin Samuri [Ledang]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya juga ingin membahaskan pindaan rang undang-undang ini tetapi sebelum itu saya amat tertarik dengan rentetan sejarah yang disebutkan oleh Yang Berhormat Kuala Krau. Bank yang bermula daripada yang didirikan oleh petani, peladang, nelayan, pekebun kecil dan menjadi sebuah bank agung kampung dan akhirnya menjadi sebuah Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad.

Tuan Yang di-Pertua, saya yakin bank ini telah pun melalui satu proses ataupun perjalanan yang sangat panjang. Daripada tahun 1954 sehinggalah sekarang, dengan aset yang terkumpul berjumlah lebih daripada RM35 bilion. Ertinya Tuan Yang di-Pertua, walaupun bank ini pernah mengalami satu kejutan pada tahun 1970-an dahulu, isu *boxing* Joe Bugner dengan Muhammad Ali tetapi telah berjaya bangun semula kerana saya yakin matlamat dan asas tujuan penubuhan bank ini sangat murni dengan didukung oleh mereka yang murni.

Tuan Yang di-Pertua, saya percaya niat murni mereka telah pun ataupun terus sentiasa mendapat keberkatan Allah SWT. Saya menyarankan supaya keberkatan ini dapat dilanjutkan pertamanya dengan mengiktiraf, mengenang semula, memberi hadiah atau apa-apa ganjaran kepada beberapa individu yang masih hidup. Beberapa individu pengasas yang masih hidup.

Pindaan ini tujuannya baik kerana hendak membetulkan kekhilafan tetapi ada satu perkara yang mungkin tersilap iaitu terlupa beberapa pengasas. Saya difahamkan di sini contohnya, Haji Mohamed Bahari bin Haji Hassan dari Sungai Besar, Sabak Bernam, masih lagi hidup dan saya rasa tokoh ini boleh dikedepankan kerana dialah salah seorang daripada pengasas, supaya mudah-mudahan perjalanan bank ini terus mendapat keberkatan dan maju pada masa-masa akan datang.

Untuk lebih berkat lagi, ada permintaan daripada kalangan rakyat di luar ini. Saya menerima mesej katanya, anggota tentera tidak boleh membuat pinjaman. Anggota tentera katanya tidak boleh membuat pinjaman dengan bank ini. Kalau betul, tetapi saya rasa memang betul pun, saya ingin penjelasan. Ataupun berilah semua rakyat Malaysia peluang. Anggota tentera, polis atau sesiapa pun, terutama mereka yang banyak berjasa ini supaya turut berpeluang untuk membuat permohonan pinjaman.

■ 1550

Pada masa yang sama, Tuan Yang di-Pertua, saya rasa Tuan Yang di-Pertua pun setuju kalau boleh saham Bank Rakyat ini, kita fahamlah atas sebab-sebab tertentu sampai sekarang masih ditutup, dibuka supaya ramai lagi yang boleh menjadi ahli. Saya hendak *declare*, Tuan Yang di-Pertua, saya pun ada kepentingan dalam ucapan saya ini tetapi saham saya cuma RM500, tidak apalah... [*Ketawa*] Mungkin boleh dibuka kepada rakyat supaya ramai lagi boleh ikut serta untuk sama-sama maju dengan Bank Rakyat ini, ataupun kalau katakan bimbang asetnya bertambah besar, pemilik saham ramai takut kalau mungkin tidak boleh diurus seperti sekarang, buka Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad yang kedua, supaya ada satu lagi bank yang sama boleh menjadi satu pesaing yang baik dan ramai lagi rakyat di luar yang boleh turut serta sama-sama dalam Bank Kerjasama Rakyat Malaysia ini.

Tuan Yang di-Pertua, saya yakin segala kepakaran, segala pengalaman yang dimiliki oleh Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad ini dikongsi bersama dengan penubuhan bank kerjasama yang baru ini dan mungkin dengan bank-bank lain. Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya saya ingin merakamkan di sini, rakyat di luar sana sekarang semuanya memuji Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad sekarang ini.

Mereka cuba hendak bandingkan pula dengan Tabung Haji walaupun kaedahnya berbeza. Kenapa Tabung Haji dividennya sedikit, tetapi Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad dividennya besar. Ada jawapan yang tertentu. Kita faham kerana saham yang dipegang oleh bank ini, ia kekal di situ sedangkan yang di Tabung Haji banyak keluar masuk, tetapi kepakaran ini, Tuan Yang di-Pertua, biarlah dikongsi bersama dengan bank-bank lain.

Satu perkara lagi, Tuan Yang di-Pertua, saya juga ingin mengesyorkan supaya kita galakkan golongan muda. Oleh kerana bank ini sudah baik dan jalannya baik, golongan muda diberi galakan supaya menambah tabungan dengan bank ini supaya mereka juga dapat merasakan bahawa mereka hidup dalam suasana koperasi kerana bank ini berasaskan kepada koperasi walaupun mereka tidak ahli, bukan ahli koperasi, tetapi menyimpan itu seolah-olah mereka telah pun menjadi salah seorang anggota koperasi supaya mereka faham tentang asas-asas penubuhan koperasi terutamanya di bawah akta yang baru di bawah Suruhanjaya Koperasi Malaysia.

Tuan Yang di-Pertua, saya sebenarnya sangat gembira kerana saya difahamkan tadi ada tempat-tempat lain, bukan Ledanglah, telah pun menerima atau berkongsi kumpulan sasaran yang menerima zakat. Tidak apa, itu perkara yang baik. Cuma saya hendak cadangkan supaya selain daripada produk Bank Rakyat seperti pembiayaan peribadi apa hendak sebut ini... [*Ketawa*] Tuan Yang di-Pertua, komputer ini hendak kena dibetulkan balik, patut boleh *adjust*, tidak boleh baca.

Seorang Ahli: Ya!

Ir. Haji Hamim bin Samuri [Ledang]: Tidak apa, saya *promote* sedikit. Ada produk:-

- (i) pembiayaan peribadi *i-Aslah*;
- (ii) pembiayaan pendidikan *i-Falah*;
- (iii) sewa beli *i- An-Naqlu*;
- (iv) pajak gadai *i- Ar-Rahnu*;
- (v) akaun pelaburan *i- Qiradh*; dan
- (vi) akaun simpanan *i- Tawfir*.

Ini perkara-perkara produk. Saya hendak cadangkan, Tuan Yang di-Pertua, supaya sudah banyak produk ini tetapi saya hendak sebut di sini kerana saya terima laporan banyak lagi maklumat yang belum sampai di kawasan-kawasan pedalaman. Jadi saya setuju dengan pandangan daripada Kuala Krau tadi, oleh kerana sudah berkembang besar, bolehlah supaya diperbanyakkan cawangan-cawangan Bank Rakyat ini, Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad ini di merata tempat. Di daerah Ledang belum ada lagi cawangan bank ini. Bukan Parlimen Ledang, daerah baru Ledang menjemput dan mengalu-alukan penubuhan Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad supaya sekurang-kurangnya ada satu cawangan di sana.

Akhirnya, Tuan Yang di-Pertua, saya mewakili seluruh masyarakat di Ledang ingin mengucapkan setinggi-tinggi tahniah kepada Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad. Sekian, saya menyokong.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Ya, Kuala Selangor. Sila, Yang Berhormat.

3.56 ptg.

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya juga turut mahu membincangkan rang undang-undang ini meskipun rang undang-undang ini hanyalah bersifat terlalu teknikal akibat daripada pembetulan dan koreksi yang mahu dibuat atas kelemahan ejaannya, namun dalam suasana yang penuh keprihatinan dan perbincangan perbahasan yang dibuat di kedua-dua belah *bench* ini kita dapat melihat betapa semua merakamkan pengiktirafan pujian kepada sebuah institusi kewangan yang terbitnya dan sejarahnya itu cukup besar maknanya, khususnya kepada golongan-golongan boleh dikatakan berpendapatan rendah, koperasi yang ditubuhkan dalam suasana pergerakan koperasi yang kuat ketika itu lalu ditubuhkan melalui pelbagai tahap evolusinya dan sekarang ini boleh berdiri megah dengan memiliki 1,400 koperasi dan 785,000 pencarum ataupun *members* nya.

Meskipun telah banyak yang disebutkan tentang kejayaan-kejayaannya, Tuan Yang di-Pertua, saya dengan segala rasa tanggungjawab ingin membawa satu dimensi yang agak berlainan sedikit dan saya awal-awal rakamkan pengiktirafan saya. Saya sempat membaca bahawa *pre-tax profit* untuk tahun ini *first half* nya pun sudah sampai ke peringkat satu jumlah kuantum RM668 juta. Baru-baru ini pun dicadangkan suntikan RM500 juta bagi penambahan *paid-up capital*nya sebanyak RM2 bilion.

Adapun suasana seperti itu adalah cukup baik dan saya kira perlu semua yang mengiktiraf pencapaian dan prestasi Bank Rakyat ini, saya Tuan Yang di-Pertua, ingin melanjutkan perbahasan ini sedikit dengan mengingatkan Yang Berhormat Menteri bahawa pertama-tamanya produk utama Bank Rakyat yang berpaksikan *Bai Al-Innah* ini lebih teknikal sedikit, Tuan Yang di-Pertua. Ia yang awal-awalnya telah digunakan sehingga kini perlu mengalami juga evolusinya kerana *Bai Al-Innah* sebagai satu akad atau sebagai satu transaksi *syariah compliant*, *product* ini sehingga kini masih lagi dipertikaikan oleh ramai ulama, fiqh *muamalat* ini, *Islamic finance* ini, dengan izin. Jadi sudah pun Bank Negara Malaysia memberi isyarat supaya lebih memperkasakan produk yang berteraskan *Tawaruq*.

Jadi saya kira tidak perlu saya pergi lebih lanjut, cuma agak teknikal perbincangan itu tetapi Yang Berhormat Menteri juga faham bahawa mutakhir ini Bank Negara Malaysia (BNM) memang mengisytiharkan supaya tinggalkan itu kerana ia memberi satu tanggapan dan persepsi kerana kita adalah sebuah negara yang boleh kita katakan yang terulung dalam *Islamic finance and banking*, maka kita tidak mahu ditanggapi dengan persepsi yang negatif kerana produk yang kita gunakan itu dipertikaikan oleh sebahagian besar, khususnya ulama-ulama daripada Middle East atau Timur Tengah.

Tuan Mohd. Nasir bin Zakaria [Padang Terap]: [Bangun]

■ 1600

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Padang Terap bangun Yang Berhormat.

Tuan Mohd. Nasir bin Zakaria [Padang Terap]: Terima kasih Yang Berhormat Kuala Selangor dan terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya ingin mencelah Yang Berhormat. Saya ingin respons kepada apa yang disebutkan oleh Yang Berhormat Kuala Selangor berkaitan dengan *Bai' al-inah*.

Adakah Yang Berhormat Kuala Selangor bersetuju konsep *bai' al-inah* yang diamalkan dalam negara kita ini menyebabkan Malaysia yang sebelum ini cukup dikenali sebagai *Islamic financial hub* menjadi agak ke terkebelakang berbanding dengan *middle east* yang begitu progresif fatwa-fatwa mereka yang menyebabkan mereka cukup laju ke hadapan.

Bukan sekadar itu sahaja di Singapura dan juga Hong Kong yang sedang berusaha keras untuk menjadikan negara mereka sebagai *Islamic financial hub* sudah banyak ke hadapan berbanding dengan beberapa perkara yang disebutkan oleh Yang Berhormat Kuala Selangor tadi. Terima kasih.

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Terima kasih sahabat saya Yang Berhormat Padang Terap dan saya cukup memahami keprihatinan Yang Berhormat tadi saya tidak pula boleh meletakkan keseluruhan persepsi kerana ia bersifat *multi factorial* Tuan Yang di-Pertua atau ia bersifat pelbagai faktor di segi sebab.

Itu saya yakin adalah salah satu daripadanya dan tanpa saya pergi menghuraikan perkara itu kerana mungkin ini bukan pentasnya tetapi ada kewajarannya Yang Berhormat Menteri memerhatikan perkara itu dengan lebih *detail* khususnya kita tinggalkan perkara-perkara itu pada pakar-pakarnya tetapi *bai' al-inah* memang punya masalah dari sudut tanggapan *many jurist Islamic finance* dan *banking* di luar negara dan inilah antara sebabnya mengapa walaupun kita agak yang terawal tetapi tidak juga mendapat sokongan sepenuhnya kerana produk-produk seumpama ini.

Saya teruskan sedikit Tuan Yang di-Pertua kerana saya juga melihat produk-produk yang dikemukakan dan di *internet banking* dan segala *internet product* yang disebutkan oleh sahabat sebentar tadi Yang Berhormat Ledang menyebutkan iaitu sudah pun kita dapat lihat tetapi yang lebih penting daripada itu Tuan Yang di-Pertua adalah kekhuatiran saya tentang cubaan Bank Rakyat memasuki dan terlibat dalam transaksi yang mereka tidak punya *expertise* khususnya kerana ada yang bertanggapan bahawa Bank Rakyat perlu memperkukuhkan lagi sudut-sudut *governance* nya, dari sudut *best practice* nya sama ada yang melibatkan, "*the risk management system*"nya, sama ada yang bersifat *decision making process* nya, *the counter parties* nya, dengan siapa mereka bermuamalat dan mereka bertransaksi.

Saya juga kira dengan sektor dan *exposure* nya, dari sudut risiko-risikonya kerana sudah pun didapati bahawa Bank Rakyat terlibat dalam beberapa transaksi membawa kerugian. Ini saya terpaksa menyebutkan bukan untuk menyanggah apa pengiktirafan yang kita buat lebih awal tadi Tuan Yang di-Pertua. Contohnya dalam keterlibatan mereka dalam *ar-Rahnu* yang melibatkan *gold dinar* atau dinar emas.

Akhirnya ternyata bahawa itu adalah *scam*, "*bogus transaction*" atau transaksi yang palsu dan mengapa sampai begitu kesudahannya? Kalaupun ia *investment council* ataupun *investment jawatankuasa* pelaburannya itu adalah golongan yang punya *expertise* dalam perkara-perkara tersebut.

Jadi ini satu perkara yang saya ingin rakamkan di Dewan yang mulia ini supaya Bank Rakyat berhati-hati kerana *exposure* seperti itu mesti berkadar dengan keupayaan *expertise* mereka juga yang terlibat dalam satu transaksi *forex* atau *forex deal*. Ini pun saya minta Yang Berhormat Menteri menerangkan dari sudut apa yang sebenarnya yang berlaku di mana mereka *was short change* ataupun maksudnya tertipulah mudahnya.

Jadi ini adalah perkara-perkara yang mereka tidak ada *expertise* yang kukuh tetapi telah terlibat akibat apa jua sebabnya lalu ia mendedahkan risiko cerita lama tentang *Joe Buckner, Mohd Ali* tahun 1978. Itu cerita-cerita lama tetapi ini adalah risiko *in the current scenario* yang penuh cabaran, kalau tidak punya keupayaan dan *expertise* itu, kita takut pencarum-pencarum ini yang merupakan 1400 koperasi dan daripada wang keringat petani atau mereka yang *hard earned income* dalam bahasa mudahnya dengan izin Tuan Yang di-Pertua. Jadi itu perkara-perkara yang saya ingin sebutkan tanpa mahu untuk menyanggah segala pengiktirafan yang kita buat lebih awal tadi.

Satu lagi yang hendak saya sebutkan sebagai akhirnya Tuan Yang di-Pertua adalah satu isu yang saya sendiri mahu penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri adalah bersabit dengan transaksi Rakyat Cooperation yang telah *mendispose* menjual Angkasa Raya kepada sebuah entiti yang telah pun mengingkari ataupun *defaulted in their sales and purchases agreement* tetapi akhirnya dijual juga sementara Rakyat Corporation punya keupayaan dan punya peluang untuk melakukan *joint venture* untuk dibina ataupun diadakan satu usaha sama dengan *to explore* usaha sama dengan BSN. Akan tetapi mengapa perkara itu dibuat dan dijual *dispose* Angkasa Raya itu satu pertanyaan dan pertikaian serta kecurigaan sehingga ke hari ini.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin mendapat penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Sekijang.

4.07 ptg.

Datuk Haji Baharum bin Haji Muhammed [Sekijang]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua kerana memberi peluang kepada saya untuk sama-sama membahaskan Rang Undang-undang Akta Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad (Peruntukan Khas) 1978.

Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad adalah merupakan bank koperasi dan diakui telah mencapai kejayaan yang cemerlang dari sebuah bank yang bersifat kampung dan yang bermodalkan pada awalnya RM2 juta pada tahun 1954. Saya ingin membetulkan sebagaimana yang disebutkan oleh sahabat saya Yang Berhormat Ledang tadi, dia kata tahun 1948.

Sebenarnya ordinan koperasi 1948 ditubuhkan di bawah ordinan tersebut tetapi bank ini ditubuhkan pada tahun 1954, yang mana bank ini telah begitu berjaya. Pada tahun 2003 modal yang dibenarkan untuk bank ini telah melonjak kepada lebih RM2 bilion dan pada tahun 2008 yang lalu kita melihat bahawa bank ini telah pun mendapat keuntungan hampir kepada RM1.3 bilion. Kita mengucapkan tahniah kepada Bank Rakyat ini.

Kejayaan Bank Rakyat amat membanggakan kita semua dengan memberikan pulangan ataupun dividen-dividen yang begitu tinggi dibandingkan dengan pelaburan-pelaburan di lain-lain institusi di mana Bank Rakyat telah pun memberikan dividen lebih daripada 10 peratus dan ada kalanya sehingga 15 peratus dalam tempoh lima tahun kebelakangan ini. Seperti mana rakan-rakan saya sebut tadi bahawa ramai yang berminat untuk menjadi ahli ataupun melabur di dalam Bank Rakyat ini tetapi oleh kerana pelaburan ataupun untuk membeli syer dalam bank ini telah ditutup maka ramai yang tidak dapat untuk melabur dan ada sesetengahnya yang telah pun melabur untuk menambahkan pelaburan mereka tidak dapat menambahkan pelaburan mereka. Saya difahamkan *waiting list* begitu panjang menunggu untuk mereka yang ingin melabur di dalam Bank Rakyat ini.

Saya fikir bahawa dengan kejayaan Bank Rakyat ini sebenarnya telah melonjakkan nama koperasi di dalam negara kita ini, di mana rata-rata koperasi kita telah pada tanggapan saya berjalan dengan begitu perlahan sekali dan kurang mendapat sambutan.

■ 1610

Ada sebahagian daripada kita tidak begitu percaya dengan pengurusan di dalam sesuatu koperasi itu. Ada di antaranya tidak yakin bahawa koperasi boleh memberikan pulangan keuntungan yang baik seperti mana yang diberikan oleh Bank Rakyat. Ini kerana ada di antara koperasi-koperasi yang dijadikan sebagai *stepping stone* oleh sesetengah pihak. Ada yang lainnya berlaku penyelewengan dan tidak diambil tindakan sewajarnya oleh badan yang mengawal selia koperasi ini serta membiarkan perkara ini berlaku dan berlalu begitu sahaja. Ini terutamanya koperasi-koperasi kecil di kawasan luar bandar.

Sebagaimana yang kita tahu, disebut oleh ramai rakan-rakan tadi bahawa Bank Rakyat juga pernah mengalami perkara yang sama pada tahun 1970-an, di mana seperti mana yang disebutkan tadi bahawa ada skandal Muhammad Ali dengan Joe Bugner pada ketika itu. Akan tetapi, kita telah mengambil tindakan dan saya percaya tindakan yang diambil dari segi undang-undang dan sebagainya telah mengajar dan memberi pengajaran kepada Bank Rakyat untuk terus bergerak. Sampai ke hari ini dia beroleh kejayaan, tetapi oleh kerana ada koperasi-koperasi kita yang tidak diambil tindakan dan berlalu dengan begitu sahaja, maka yang menjadi mangsanya adalah mereka yang melabur dan yang tinggal di luar bandar.

Saya mengambil contoh bahawa sebuah koperasi di tempat saya yang bernama Koperasi Pekebun Kecil Daerah Segamat. Ahli-ahlinya rata-rata bercakap ada penyelewengan yang berlaku pada tahun 2000 dahulu dan disebut di dalam Mesyuarat Agong, tetapi tiada tindakan yang dilakukan oleh jabatan ataupun badan yang mengawal selia koperasi ini. Jadi, apabila ia tidak diambil tindakan yang sewajarnya, sama ada tindakan melalui mahkamah ataupun tindakan untuk pembersihan nama koperasi ini, maka rakyat tidak yakin dengan apa jua kita sebut sebagai koperasi. Dengan koperasi mereka tidak yakin koperasi ini boleh mencapai kejayaan. Mereka mengatakan bahawa koperasi ini adalah tempat orang untuk mencari kepentingan peribadi, kepentingan diri dan menipu pelabur-pelabur itu sendiri.

Jadi, ini mendatangkan masalah kepada kita yang ingin supaya koperasi-koperasi ini menjadi satu badan penggerak di kawasan-kawasan luar bandar. Kita mahu koperasi ini ditadbir seperti mana juga Bank Rakyat ditadbir. Kalau ini sebenarnya dapat kita jalankan, dapat kita tunaikan, saya percaya kepercayaan masyarakat kepada koperasi akan bertambah lagi. Kalau ada penyelewengan yang berlaku, perlu dibuat tindakan yang sewajarnya agar pembersihan ini dapat dijalankan, bukan sekadar untuk kita bercakap, ahli-ahli bercakap dalam koperasi. Maklumlah orang-orang luar bandar apabila dia bercakap dalam itu dia rasa dia dah selesai, tetapi kalau ahli lembaga pengarah ataupun badan pengawal selia tidak menjalankan tindakan mereka, maka ia akan berlalu begitu sahaja. Akhirnya, tidak ada apa yang mereka boleh terima dan disenyapkan dengan begitu sahaja. Tuan Yang di-Pertua, dengan itu saya mohon menyokong. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Padang Terap.

Tuan Mohd. Nasir bin Zakaria [Padang Terap]: *Bismillaahir Rahmaanir Rahiim, Assalamualaikum warahmatullaahi wabarakaatuh.* Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Menteri. Saya ucap selamat datang kepada adik-adik daripada Universiti Sains Islam Malaysia ke Parlimen. Semoga mereka akan menggantikan *financial expert* kita ataupun *bankers* yang akan beramal dengan sistem Islam.

Saya mengambil kesempatan untuk membahaskan suatu akta untuk meminda Akta Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad (Peruntukan Khas) 1978 dan saya akan bahaskan secara agak umum beberapa perkara yang berkaitan dengan Bank Rakyat yang disebut oleh rakan-rakan Ahli Parlimen tadi sebagai bank yang diasaskan daripada kerjasama rakyat, daripada pelbagai latar. Akhirnya namanya Bank Agung dan sekarang mempunyai 121 cawangan di seluruh negara dan saya mengalu-alukan juga ke Padang Terap, bank ini masih belum ada di Padang Terap untuk memberikan kemudahan kepada rakyat di sana.

Apa yang saya faham Bank Rakyat ini sudah tentulah fokusnya kepada rakyat. Rakyat yang rata-ratanya miskin, marhaen yang memerlukan bantuan kewangan untuk meneruskan kehidupan, menjalankan perniagaan seterusnya memberikan dan mendatangkan kemakmuran dalam negara kita. Di kawasan Padang Terap itu ramai orang miskin yang datang buat pelaburan ratus-ratus ekar pun kebanyakannya tidak memberikan manfaat langsung kepada rakyat. Rakyat ini sebenarnya dia hendak lihat apa yang sebenarnya dia dapat. Oleh kerana itulah kita bincangkan di sana mungkin ada beberapa pinjaman yang mungkin boleh diperkenalkan oleh Bank Rakyat ini yang bersifat mampu diri, mampu dibayar balik. Mungkin dua ribu, tiga ribu yang akhirnya mendatangkan beberapa kebaikan untuk mereka.

Saya mengucapkan juga tahniah seperti mana yang disebut oleh rakan-rakan saya. Perkembangan yang begitu pesat dan juga hebat yang ditunjukkan oleh pengurusan Bank Rakyat sehingga mempunyai aset lebih daripada RM40 bilion dan juga mempunyai unjuran keuntungan yang konsisten RM1.3 bilion dianggarkan pada tahun ini. Saya percaya Bank Rakyat ini diasaskan berdasarkan kepada ayat Al-Quran... [*Membaca sepotong ayat al-Quran*] Ini bidang saya ketika saya buat kertas projek dahulu di universiti iaitu asas kepada koperasi Islam ialah ayat ini iaitu "*Tolong-menolonglah kamu di atas dasar kebaikan dan juga takwa jangan kamu bekerjasama untuk melakukan dosa dan juga permusuhan sesama kamu*".

Oleh kerana itu, saya menyeru dan juga saya mengharapkan Bank Rakyat ini diperluaskan lagi ke kawasan-kawasan pedalaman agar boleh menyentuh rakyat, terutamanya yang terdiri daripada petani, penoreh, penternak dan sebagainya. Kadang-kadang mereka ini sudah tentulah kalau kita tengok daripada pembiayaan peribadi yang disediakan oleh Bank Rakyat, mereka memerlukan kepada penjamin yang ada pendapatan sebanyak sekian. Sudah tentulah kalau orang kampung, mereka tidak ada. Begitu juga peniaga-peniaga kecil, mereka tidak ada akses kepada adik-beradik ataupun rakan-rakan yang mempunyai pendapatan yang melebihi sekian ribu ke sekian ribu. Maka saya mengharapkan satu mekanisme disediakan oleh rakan-rakan pengurusan di Bank Rakyat untuk memudahkan mereka membuat pinjaman.

Saya memahami juga bahawa Bank Rakyat ini adalah merupakan salah sebuah bank walaupun di bawah akta koperasi. Ia menjalankan prinsip-prinsip Islam di dalam program-program dan juga di dalam pelaksanaan perniagaan ataupun pinjaman yang dilaksanakan. Saya ingin merujuk dan juga menarik perhatian rakan-rakan supaya melihat satu konsep yang diperkenalkan oleh Islam iaitu *Qard al-Hassan* iaitu jenis pertukaran atau pindahan hak milik sesuatu aset ataupun wang daripada pemilik asal kepada pihak lain dengan syarat pihak itu bagi balik pada kemudian hari dengan nilai ataupun aset yang sama. Misalnya dia pinjam kereta, dia bagi balik kereta yang sama. Dia pinjam wang, dia bagi balik wang yang sama nilainya tanpa penambahan kerana kita kadang-kadang dikelirukan dengan beberapa istilah seumpama kos perkhidmatan yang dikenakan.

Saya ingin menarik perhatian kawan-kawan bahawa *qard* ataupun pinjaman yang diperkenalkan oleh Islam adalah merupakan kontrak yang diasaskan atas dasar bantu-membantu, suka rela ataupun *tabarru'* dan juga belas kasihan kepada mereka yang memerlukan. Orang-orang yang memerlukan ini buat pinjaman kerana mereka sangat perlu.

■ 1620

Dalam Islam, kita tidak boleh menggunakan kesempatan yang ada itu untuk menindas mereka dengan mengenakan caj, mengenakan bunga, mengenakan kos perkhidmatan yang kadang-kadang di luar daripada kos sebenar. Ini disebut oleh ulama-ulama termasuklah Majlis Syariah Sedunia ataupun Majlis Syariah daripada *Accounting and Auditing Organization for Islamic Financial Institution (AAOIFI)* dan juga Kesatuan Fiqh Islam Sedunia yang menganggap bahawa apabila kita menjalankan pinjaman, maka kita mendapat balik pinjaman yang sama. Kita tak boleh kenakan kos di luar daripada kos sebenar yang berkaitan dengan gaji, yang berkaitan dengan sewa tempat. Itu adalah merupakan bukan kos sebenar. Mesti ditanggung oleh institusi yang mana institusi ini mestilah menjalankan perniagaan yang lain untuk menampung kos operasi mereka. Jadi kerana itulah saya mengharapkan bahawa kita melihat ini kerana kalau kita menyebut tentang *Qard al-Hassan* yang menyebut tentang pinjaman yang kalau kita pinjamkan RM5000 sebagai contohnya, maka dikembalikan semula RM5000.

Memanglah apabila kita menyebut mana keuntungannya, memang apabila kita membuat pinjaman, keuntungan bukan asas kepada pinjaman yang diberikan.

Apabila kita menyebut tentang keuntungan, kita menyebut tentang perniagaan. Kita tak boleh menggunakan kesempatan di atas keperluan orang lain, kesempatan orang lain untuk buat pinjaman kepada mereka lalu mengenakan *riba'* dan sebagainya. Ini tidak betul, tidak benar. Oleh kerana itu saya menyarankan kepada kawan-kawan untuk melihat ini, Qard al-Hassan ini. Apabila kita beri pinjaman RM5000, kita pulang semula RM5000. Kos yang melibatkan kos perkhidmatan yang sebenar sahaja dikenakan. Oleh kerana itu ia tidak akan menyebabkan pinjaman yang dibuat itu melambung-lambung bunganya, melambung-lambung perlu dibayar semula. Maka ini tidak baik kerana Qard al-Hassan itu disebut sebagai apabila kita sudah berhutang, kita membuat pinjaman daripada institusi, membuat pinjaman daripada individu sebagai misalnya saya (A) membuat pinjaman daripada (B), maka pinjaman yang saya kembalikan kepada dia ialah pinjaman yang sebenar.

Cuma oleh kerana rasa tanggungjawab saya, rasa terima kasih saya, rasa terhutang budi saya kepada si pemberi pinjam, maka saya tambahkan sedikit sebagai hadiah. Itu dibolehkan dan kalaulah perkara ini boleh dikembangkan dalam masyarakat kita, untuk kita melihat masyarakat yang lebih bertimbang rasa, masyarakat yang lebih berkasih sayang, sudah tentulah saya melihat bahawa apa yang dijalankan terutamanya oleh Bank Kerjasama Rakyat Malaysia ini akan berkembang dengan lebih pantas dan saya menyarankan juga agar sekiranya boleh di sana ada satu segmen kalau tidak boleh pun kita menukar keseluruhan sistem itu menggunakan konsep-konsep yang disebutkan tadi, mungkin satu segmen, satu jabatan yang diperuntukkan untuk melihat kaedah pelaksanaan Qard al-Hassan ini kerana Nabi SAW pernah menyebut dalam peristiwa yang cukup terkenal dalam perjalanan *Isra' Mikraj* bagaimana Nabi SAW melihat, ini disebut dalam satu hadis yang diriwayatkan oleh Annas r.a; bersabda Rasulullah SAW, *"Aku telah nampak pada malam aku diperjalankan iaitu malam Isra' Mikraj tertulis di pintu Syurga, satu sedekah yang digandakan pahalanya sebanyak 10 kali ganda, manakala qard ataupun pinjaman tanpa faedah yang digandakan sebanyak 18 kali ganda."* - Riwayat Ibnu Majjah.

Maka sudah tentulah saya mengharapkan sekiranya kita boleh perkembangan ini dalam bentuk pinjaman yang cukup mudah tanpa memerlukan kerenah birokrasi yang panjang, yang menyulitkan, saya percaya apa yang ditawarkan oleh Bank Kerjasama Rakyat Malaysia akan menjadi lebih meletup dan akan menjadi kita panggil sebagai peneraju dalam bank Islam dalam negara kita. Saya fikir itu sahaja ucapan saya. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat Menteri. *Assalamualaikum warahmatullaahi wabarakaatuh.*

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Hulu Terengganu, selepas itu Yang Berhormat Tumpat.

4.24 ptg.

Tuan Haji Mohd. Nor bin Othman [Hulu Terengganu]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya juga ingin mengambil bahagian untuk membincangkan berkenaan dengan bank kesayangan kita ini, Bank Rakyat. Pertamanya saya ingin merakamkan ucapan syabas dan tahniah kepada pengurusan Bank Rakyat kerana telah berjaya mengubah imej daripada sebuah bank yang kita katakan bercorak bank 'kampung' kepada sebuah bank korporat yang mempunyai lebih daripada 120 cawangan. Yang kedua, saya juga ingin merakamkan ucapan terima kasih dan tahniah kepada Bank Rakyat kerana telah menjalankan tanggungjawab korporat sosialnya di mana bukan sahaja telah mengagihkan potongan zakat kepada hak-hak yang patut menerima zakat, walaupun kita dapati agihan itu tidak menyeluruh tetapi kita harap bahawa ianya akan lebih baik pada tahun-tahun yang mendatang.

Akan tetapi juga kerana Bank Rakyat ini telah mengadakan program-program bimbingan sosial seperti kecemerlangan pendidikan dan lebih daripada itu telah menawarkan pinjaman ataupun biasiswa kepada anak-anak ahli yang telah menunjukkan kebolehan. Daripada pinjaman diubahkan kepada biasiswa.

Tuan Yang di-Pertua, Bank Rakyat ini sebenarnya lebih dekat kepada kakitangan kerajaan. Sesungguhnya Bank Rakyat telah mendapat keuntungan yang besar kerana Bank Rakyat ini telah memberi pinjaman dan telah mendapat jaminan daripada pihak kerajaan di mana pinjaman daripada pegawai-pegawai kerajaan ini telah dibenarkan dipotong melalui Angkasa dan inilah merupakan aset yang sangat bernilai yang membolehkan Bank Rakyat mendapat keuntungan yang besar kerana bank ini tidak mempunyai ataupun kurang mempunyai pinjaman yang tidak berbayar. Dalam soal ini saya dapati bahawa Bank Rakyat harus melihat kembali tentang apabila seseorang pegawai ingin mendapatkan pinjaman, kita dapati bahawa pegawai itu telah dikenakan caj ataupun bayaran yang agak tinggi dan ini menyebabkan timbul rungutan dan sekiranya Bank Rakyat telah dapat memberi dividen yang tinggi, apa salahnya kita lihat kembali supaya kadar potongan ataupun bayaran yang dikenakan kepada peminjam-peminjam itu dapat kita kurangkan.

Saya dapati bahawa dividen yang tinggi itu diberikan kepada ahli-ahli Bank Rakyat tetapi kadar keuntungan biasa kepada penyimpan-penyimpan biasa. Saya dapati sama dengan bank-bank lain dan keuntungan melalui dividen itu bukanlah semudah yang kita dapat perolehi sebagaimana kalau kita simpan di dalam ASB dan sebagainya. Tuan Yang di-Pertua, saya ingin mendapatkan jaminan daripada kerajaan, adakah kerajaan akan terus mempertahankan bahawa hanya Bank Rakyat sahaja yang akan mendapat potongan gaji untuk bayaran kerana saya dapati bahawa sekarang ini, ada bank-bank lain, bank-bank perdagangan lain yang juga memohon kepada kerajaan supaya pinjaman-pinjaman pegawai-pegawai kerajaan ataupun lain-lain peminjam dibuat potongan melalui Biro Angkasa.

Oleh yang demikian, sekiranya bank-bank lain juga akan mendapat kemudahan yang sama dengan Bank Rakyat, kemungkinan Bank Rakyat ini akan mendapat saingan yang hebat dan keuntungan yang kita dapati mungkin akan berkurangan. Tuan Yang di-Pertua..., ada gangguan Tuan Yang di-Pertua. Lagu sedap benar ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Sila Yang Berhormat. Lagu sudah berhenti.

Tuan Haji Mohd. Nor bin Othman [Hulu Terengganu]: Okey. Tuan Yang di-Pertua, apakah kementerian bercadang untuk mengawal bayaran yang akan dikenakan oleh Bank Rakyat kepada peminjam-peminjam supaya peminjam-peminjamnya tidak lagi akan mendapat ataupun dikenakan bayaran lebih. Itu sahaja perbincangan saya Tuan Yang di-Pertua. Sekian terima kasih dan saya menyokong usul ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Tumpat dan selepas itu Menteri menjawab.

4.29 ptg.

Dato' Kamarudin Jaffar [Tumpat]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua kerana memberi izin kepada saya untuk sama-sama menumpang memberikan beberapa pandangan kepada rang undang-undang yang meminda Akta Bank Kerjasama Rakyat Malaysia Berhad yang diluluskan akta ibunya dalam tahun 1978 yang lalu. Saya fikir sudah ramai Ahli-ahli Yang Berhormat yang memberi pandangan dan juga memulakan ucapan-ucapan mereka dengan menyatakan sedikit sebanyak sejarah Bank Rakyat ini.

■ 1630

Saya tidak berhasrat untuk mengulangi kebanyakan daripada apa yang kita dengar yang mana saya fikir ia seharusnya dilihat oleh kerajaan dan khususnya Yang Berhormat Menteri sebagai pandangan-pandangan yang pada keseluruhannya menyokong dan ingin supaya bank ini memberikan dalam sejarahnya yang sudah pun kebanyakannya boleh kita anggap baik tetapi meneruskan lagi dan meningkatkan lagi khidmatnya kepada rakyat Malaysia khususnya di kalangan masyarakat kita yang berpendapatan rendah dan memerlukan khidmat daripada institusi kewangan seperti Bank Rakyat ini yang mana dalam kes-kes kebanyakannya bank-bank biasa tidak memberikan khidmat yang seperti itu.

Saya sempat mendengar yang terakhir dari Yang Berhormat Hulu Terengganu. Yang Berhormat Hulu Terengganu kah tadi? Saya menyokongnya dan saya mendengar Yang Berhormat Padang Terap dan saya amat kagum dengan ucapan beliau. Begitu juga sumbangan daripada Yang Berhormat Kuala Selangor dan yang sebelumnya juga.

Jadi, apa yang saya ingin nyatakan di sini ialah pertamanya, kita mengiktiraf bahawa Bank Rakyat telah berkembang sesudah mengalami naik turun juga dalam tahun-tahun 70-an yang lalu dan ia tidak ada kena mengena dengan peninju terkenal Muhammad Ali ataupun Joe Bugner tetapi dengan ahli-ahli politik yang ada di dalam negara kita pada masa itu. Jadi, oleh itu kalau disebut beberapa kali pun nama Muhammad Ali ataupun Joe Bugner, saya harap implikasinya tidak terkena kepada peninju-peninju profesional ini yang memang kerja mereka ke mana dijemput, asalkan ada fi yang tinggi dan lumayan untuk mereka sudah tentu mereka menjalankan tugas profesional mereka. Berkebetulan sahaja di ketika itu perkembangan pergolakan politik dalaman UMNO agak menarik dan oleh itu berlakulah apa yang dipanggil peristiwa tinju Muhammad Ali-Joe Bugner.

Tuan Yang di-Pertua, walaupun Bank Rakyat baik dan ia diiktiraf sebagai bank yang mempunyai Bank Islam dalam negara ini yang mungkin mempunyai aset yang lebih tinggi atau lebih besar daripada bank-bank Islam yang lain pun termasuklah Bank Islam Malaysia Berhad dan Maybank Islamic Berhad, ia jika dibandingkan dengan Bank Rakyat Indonesia, Bank Rakyat Indonesia jauh lebih besar sama ada berbanding secara langsung dengan Bank Rakyat Malaysia ataupun juga dianggap bahawa PT Bank Rakyat Indonesia ini dikatakan apa yang saya dapat lihat di dalam Internet, sepuluh syarikat Asia yang terbesar. Jadi kita masih ada lagi, walaupun kita tidak ingin khususnya sensitif sedikit dengan negara Indonesia ini, mewujudkan sesuatu yang tidak sihat dan menambahkan lagi kerumitan yang kerajaan hadapi hari ini tetapi persaingan biasa, persaingan perniagaan itu saya fikir adalah sesuatu yang tidak menjadi satu kesalahan untuk kita lakukan.

Tuan Yang di-Pertua, kita mendengar dan kita mengetahui bahawa Bank Rakyat ini menganggap dirinya dan mengisytiharkan dirinya semenjak dari tahun 1993 lagi sebagai sebuah bank yang berlandaskan kepada syariah ataupun Islam. Akan tetapi saya mendapat pandangan, teguran dan sebagainya yang meragui sama ada produk-produk Bank Rakyat ini benar-benar mengikut lunas-lunas secara sepenuhnya yang dianggap sebagai sistem perbankan Islam. Jadi secara umumnya saya ingin menyeru kepada kementerian supaya mengarahkan pihak-pihak yang berwajib, pihak-pihak yang berkuasa sudah tentulah bermula dengan Bank Negara kita supaya meneliti, mengkaji dan mengawasi sama ada benar-benar produk-produk Bank Rakyat kita ini menepati apa yang mereka isytiharkan diri mereka dan apa yang kita semua pun menganggapnya sebagai sebuah bank Islam. Ini saya fikir *point* pertama saya.

Perkara yang kedua Tuan Yang di-Pertua ialah peranan ataupun sumbangan sosial Bank Rakyat ini. Saya bersetuju dengan Yang Berhormat sebelum ini yang mengatakan bahawa ia telah melaksanakan tanggungjawab sosialnya dengan memberi dan membayar zakat. Bagus! Ia juga telah menubuhkan apa yang dipanggil Yayasan Bank Rakyat. Itu pun kita anggap sebagai satu tindakan yang baik. Akan tetapi sebagaimana saya telah juga sebutkan di dalam perbahasan di hari pertama Dewan ini semalam, saya menganggap bahawa institusi-institusi kewangan yang bertanggungjawab di dalam negara kita perlulah mengambil tindakan untuk melihat tanggungjawab-tanggungjawab dan beban-beban besar rakyat biasa negara kita ini.

Saya menganggap bahawa kos-kos yang ditanggung oleh rakyat Malaysia hari ini yang tidak tertanggung oleh mereka oleh sebab kosnya sudah meningkat dengan sebegitu tinggi ialah perbelanjaan-perbelanjaan pendidikan tinggi anak-anak dan juga perbelanjaan perubatan kita. Khidmat yang diberikan oleh Kementerian Kesihatan melalui institusi-institusi kesihatan, perubatan ada sudah tentu dan sering kali kita akan dimaklumkan ia lebih baik jika berbanding dengan Indonesia, lebih baik jika berbanding dengan Laos, lebih baik jika berbanding dengan Thailand dan berbagai-bagai lagi bandingan yang akan diberikan.

Itu pun saya mungkin dapat dan terpaksa mengakui dari segi statistiknya mungkin betul tetapi hakikatnya jika kita sebagai rakyat Malaysia dan kita biasa dengan tahap perkhidmatan perubatan yang tinggi dan agak rendah kosnya sama ada dalam negara ini atau di luar negara ini dalam pengalaman kita masing-masing, tidak dapat dinafikan bahawa kos perubatan, kos kesihatan yang hendak kita harapkan untuk kita dan keluarga kita adalah amat tinggi di dalam negara kita pada hari ini.

[Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Mesyuarat*]

Begitu juga pendidikan IPTA dan IPTS, baguslah Yayasan Bank Rakyat mempunyai khidmat khusus untuk memberikan bantuan kepada murid-murid dan anak-anak kita tetapi ia tidak boleh diberikan khidmat begitu secara murah. Oleh sebab itu saya ingin menyarankan kepada Bank Rakyat supaya mencipta produk-produk sama ada dalam bentuk takaful dan sebagainya untuk membolehkan penyimpan-penyimpan kita yang kita dengar tadi kebanyakan ahli-ahlinya adalah pegawai-pegawai kerajaan. Yang mana pegawai-pegawai kerajaan oleh sebab gaji mereka yang rendah, bonus mereka yang makin tahun makin kurang dan mungkin lagi kurang kalau ada dalam bajet yang akan datang ini memerlukan bantuan dan khidmat kewangan peribadi, dengan izin, *personal financial assistant*.

Melalui pelaburan dan tabungan mereka sendiri, melalui suatu sistem dan institusi kewangan dan saya mengharapkan institusi seperti Bank Rakyat inilah yang mempunyai ahli-ahlinya di katakan 1,400 koperasi dan 785,000 individu-individu. Bantulah ahli-ahli ini melalui suatu khidmat sama ada simpanan, deposit atau takaful yang mana ahli-ahli kita ini diasuh untuk menabung, untuk kepentingan keluarga dan diri mereka sendiri dari segi menanggung kos perubatan dan kos pendidikan keluarga mereka.

Tuan Yang di-Pertua, *point* saya yang ketiga ialah oleh sebab nampaknya terbukti bahawa Bank Rakyat mampu mengendalikan pinjaman kepada ahli-ahli dan peminjam-peminjam biasa. Walaupun cara pinjaman itu sebagaimana kita dengar tadi ialah dalam kes pegawai kerajaan melalui potongan Angkasa ataupun melalui cagaran-cagaran yang dilakukan oleh peminjam-peminjam sistem Ar-Rahnu yang biasa iaitu dengan mencagarkan barang kemas dan sebagainya iaitu suatu sistem pinjaman dan jaminan yang amat-amat *basic* sifatnya tetapi akhirnya ia dianggap sebagai berjaya. Maknanya kadar NPL dengan izin peminjam yang tidak membayar mungkin amat rendah dan oleh itu sedikit sebanyak ia membantu anggota, ahli-ahli bank ini dan juga rakyat biasa yang meminjam.

■ 1640

Kita tahu bahawa budaya koperasi dalam negara kita ini ialah di mana boleh dikatakan agak besar jumlah anggota-anggota koperasi menyertai koperasi kebanyakannya tujuan mereka ialah akhirnya untuk meminjam daripada koperasi-koperasi mereka itu. Jadi kalau itulah kita sudah faham sebagai salah satu motivasi masyarakat rakyat Malaysia menyertai koperasi, iaitu untuk meminjam daripada koperasi itu tidaklah boleh agaknya kerajaan memikirkan bagaimana untuk kita satukan bahawa pinjaman melalui koperasi hanya boleh dibuat melalui Bank Rakyat. Maknanya koperasi-koperasi yang hendak memberi pinjaman kepada anggota koperasi masing-masing. Koperasi itu hanya boleh melakukan pinjaman yang telah diselaraskan, ditadbirkan dan diuruskan oleh Bank Rakyat kerana mereka ialah nampaknya adalah agak profesional dan terbukti kebolehan kepakaran mereka dalam mengendalikan pinjaman. Ini bukan bermakna koperasi tidak boleh lagi memberi pinjaman, tetapi pinjaman itu terus diusahakan melalui Bank Rakyat sama ada koperasi itu memberi deposit mereka, meletakkan deposit mereka ataupun syarat-syarat yang lainnya yang mungkin akan ditentukan oleh Bank Rakyat kalau sistem yang saya cadangkan itu boleh diterima pakai.

Tuan Yang di-Pertua, yang keempat dan terakhirnya ialah dalam semua ulasan positif yang saya dengar tadi saya terbaca dalam internet ini bahawa dalam tahun 2007, Pemuda MCA ada mengeluarkan kenyataan mengkritik Bank Rakyat, mengatakan bahawa Bank Rakyat mengamalkan diskriminasi, bahawa Bank Rakyat meletakkan pertimbangan-pertimbangan yang berbeza mungkin berasaskan kepada kaum dan sebagainya. Saya harap keluhan Pemuda MCA dalam tahun 2007 ini diperhatikan oleh kerajaan.

Apatah lagi kerajaan yang baru ini Kerajaan 1Malaysia. Jadi sudah tentulah sehingga segala-galanya hingga cuti pun diberi, apatah lagi kalau khidmat bank ini telah dituduh dan dikecam oleh parti komponen sendiri dalam Pemuda MCA yang menganggap bahawa terdapat amalan diskriminasi dalam sistem Bank Rakyat ini.

Jadi, saya ingin mendengar ulasan dan komen dan jawapan daripada Yang Berhormat Menteri daripada apa yang saya baca tadi. Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih. Sebelum saya jemput Yang Berhormat Menteri untuk menjawab kepada perbahasan tadi, saya suka ingin menjelaskan di sini kepada satu perkara yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Bukit Gelugor kelmarin mengenai dengan soal *the word that you used, "outraging the modesty of government"*.

Saya ada semak dan apabila kita dengar *recording, you are right that you have said "outraging the modesty of a woman". Yes, a woman*. Akan tetapi untuk makluman juga, surat telah dihantar kepada Ahli-ahli Yang Berhormat seperti biasa, apabila selepas persidangan dihantar pada ketika itu melalui pos. *So, ia dihantar berperingkat-peringkat mulai daripada 13 Julai sehingga 29 Julai. So, in the list that I have checked, nama Yang Berhormat tersenarai 26 dan it has been sent to your address in Pulau Pinang. That is No.144 A, Jalan Utama, 10450 Georgetown Pulau Pinang. May be they not reached you, tetapi itulah amalan kita. Jadi, sebagai ingatan apabila dapat nanti surat-surat seperti itu extract of speech, baca balik apa yang perlu untuk diubah, ubah, dan hantar balik within seven days. It is because ada juga contoh-contoh seperti yang diberi dan Ahli Yang Berhormat yang telah dihantar surat mereka respons, mereka kembalikan. Ada yang mengatakan bahawa tiada perubahan dan sebagainya. So, it has been corrected already in the Hansard.*

Tuan R. Karpal Singh [Bukit Gelugor]: Tuan Yang di-Pertua, saya tidak terima surat yang dihantar kepada rumah saya di Pulau Pinang. Tidak diterima. Soalannya adalah begini, Tuan Yang di-Pertua, bagaimana ini boleh terjadi? Saya menyatakan "*outraging the modesty of a woman*", bagaimana itu boleh jadi "*government*"?

Tuan Yang di-Pertua: Kadang-kadang saya kira ia boleh berlaku oleh kerana yang mendengar *tape* atau sedemikianya itu mungkin mereka tidak berapa dengar audio dan sebagainya. Itu makanya sebagai *safeguard* kita hantar *extract of speech* kepada setiap Ahli Yang Berhormat. Walau bagaimanapun, perkara itu telah diperbetulkan. *It has been corrected now. Including in the Parliament website, semua telah diperbetulkan. Silakan, Yang Berhormat Menteri.*

4.45 ptg.

Menteri Perdagangan Dalam Negeri, Koperasi dan Kepenggunaan [Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob]: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Saya ingin mengambil kesempatan ini untuk mengucapkan setinggi-tinggi terima kasih kepada rakan-rakan Ahli Yang Berhormat yang telah mengambil dalam perbahasan dan juga mencelah sewaktu perbahasan dijalankan. Walaupun pindaan ini hanya melibatkan perkara-perkara teknikal seperti definisi, istilah, ejaan dan sebagainya, tetapi minat yang telah ditunjukkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat amat mengembirakan saya.

Saya ingin mengucapkan setinggi-tinggi terima kasih kepada semua pandangan, kepada semua pujian yang telah diberikan kepada Bank Rakyat sama ada daripada pihak kerajaan dan juga pembangkang, semuanya mempunyai pandangan yang sama iaitu pengiktirafan perlu diberikan kepada Bank Rakyat.

Bagi saya tidak salah kalau kita memberikan pujian kepada Bank Rakyat ini. Untuk tahun 2008, untuk rekod misalnya, Bank Rakyat tersenarai tempat ke-12 dalam 150 *Islamic banking in Asia*. Pada tahun 2008 juga Bank Rakyat menduduki tempat ke-7 senarai bank paling teguh di Malaysia dan tempat ke-82 senarai bank paling teguh di Asia Pasifik. Itu antara *award* yang telah diterima oleh Bank Rakyat. Walaupun terdapat pandangan-pandangan yang tidak dianggap sebagai mengkritik, tetapi pandangan-pandangan yang berbeza daripada pujian dan saya menganggap semuanya mempunyai niat yang sama iaitu untuk menjaga kepentingan Bank Rakyat. Saya menganggap pandangan-pandangan tadi adalah sebagai nasihat kepada Bank Rakyat supaya Bank Rakyat lebih konservatif dan berhati-hati kerana kita semua sayang kepada Bank Rakyat ini.

Saya ingin mengulas pandangan daripada Yang Berhormat Pasir Mas. Yang Berhormat Pasir Mas juga memberikan pujian kepada Bank Rakyat dan saya ingin merekodkan bahawa dari segi keuntungan Bank Rakyat, pada tahun 2008 Bank Rakyat memperoleh keuntungan sejumlah RM1.234 bilion. Bagi bulan September 2009 keuntungan berjumlah RM1.055 bilion dan unjuran untuk tahun 2009 adalah sebanyak RM1.3 bilion. Bank Rakyat pada hari ini merupakan jika dilihat daripada aset Bank Rakyat, ia merupakan bank perbankan Islam yang terbesar di negara kita dengan memiliki aset sejumlah RM49.2 bilion. Jadi, ada rakan-rakan tadi menyebut tentang jumlah ini dan saya perbetulkan. Jumlah sebenarnya adalah RM49.2 bilion.

Yang Berhormat Pasir Mas meminta supaya pekerja-pekerja ataupun staf Bank Rakyat diberikan ganjaran. Begitu juga dengan Lembaga Pengarah dan sebagainya di atas usaha mereka yang meningkatkan dan menjadikan Bank Rakyat sehingga bertaraf seperti ini. Saya suka memaklumkan bahawa memang Bank Rakyat prihatin kepada sumbangan yang ditunjukkan oleh semua sama ada Ahli Lembaga Pengarah dan juga pekerja-pekerjanya. Oleh sebab itulah Bank Rakyat menyediakan bonus sebanyak dua hingga dua belas bulan gaji kepada pekerja-pekerja mereka.

■ 1650

Begitu juga dengan gratuiti apabila bersara dan juga *subsidise loan*, dengan izin, untuk pinjaman perumahan dan juga pinjaman membeli kenderaan. Yang Berhormat Sri Gading, merujuk kepada zakat yang dikeluarkan oleh Bank Rakyat, ingin saya maklumkan bahawa pada tahun 2008, Bank Rakyat mengeluarkan sejumlah RM23 juta dan pada tahun 2009, mengeluarkan zakat sebanyak RM45 juta dan zakat ini sama ada di bayar kepada bahagian zakat ataupun dibayar terus atau diberi terus kepada golongan-golongan asnaf penerima zakat. Jadi sebab itulah salah satu Parlimen yang menerima sumbangan kita adalah daripada Sri Gading. Manakala yang lain-lain *insya-Allah*, kalau ada permintaan daripada Ahli-ahli Parlimen kita akan pertimbangkan, jadi saya tidak kata lulus. Ini kerana bukan kuasa Menteri meluluskan, ini kuasa Bank Rakyat. Jadi kita akan pertimbangkan. Begitu juga dengan pandangan daripada Yang Berhormat Kinabatangan yang mencelah, sewaktu perbahasan tadi.

Dari segi pembiayaan untuk membantu usahawan, saya ingin maklumkan bahawa memang Bank Rakyat mempunyai program untuk membantu usahawan-usahawan di dalam menjalankan perniagaan dan sebagainya. Terdapat beberapa program, beberapa pembiayaan yang diperkenalkan oleh Bank Rakyat iaitu Skim Pembangunan Ekonomi Desa misalnya, pembiayaan kontrak ataupun *Tijari*, pembiayaan makro untuk usahawan kecil dan juga pembiayaan-pembiayaan komersial yang lain. Ada dibangkitkan mengenai pembiayaan hartanah, kita amat memahami, ini saya percaya dibangkitkan oleh Yang Berhormat Indera Mahkota mengenai perlunya rakyat kita memiliki perumahan, memiliki rumah sendiri dan sebagainya.

Pihak Bank Rakyat mempunyai pembiayaan perumahan di bawah Bai-Bithaman Ajil, jumlah pembiayaannya adalah sebanyak 80 peratus daripada harga pembelian dengan tempoh bayaran balik selama maksimum 20 tahun. Begitu juga dengan pembiayaan rumah di bawah pembiayaan *i-Manzili*, yang mana kelayakannya adalah untuk yang berumur 18 tahun dan tidak melebihi 60 tahun. Tempoh bayaran baliknya adalah maksimum selama 30 tahun dengan jenis hartanya seperti rumah, pangsapuri dan lain-lain. Ramai daripada pembahas tadi, membangkitkan mengenai isu saham kenapa tidak dibuka kembali. Saya ingin maklumkan bahawa pada tahun 2003, Bank Rakyat telah membuka sahamnya sebanyak satu bilion kepada ahli dan sebagainya. Saya suka maklumkan bahawa pada waktu ini kita sedang mengkaji, pihak Bank Rakyat sedang mengkaji untuk membuka kembali tambahan saham sebanyak RM500 juta dan walau bagaimanapun perkara ini perlu mendapat kelulusan daripada ahli-ahli melalui mesyuarat agung yang akan dijalankan. Jadi kita tunggulah mesyuarat agung ataupun AGM Bank Rakyat jika mesyuarat agung itu meluluskan untuk membukakan sahamnya iaitu sebanyak RM500 juta nanti, jadi bolehlah ahli-ahlinya membeli saham-saham yang telah dibuka.

Jadi mana-mana Ahli Parlimen yang menjadi ahli sahaja boleh memohon untuk membelinya, yang tidak menjadi ahli saya rasa tidak layak untuk membelinya. Dari segi pembukaan cawangan...

Dato' Haji Ismail bin Mohamed Said [Kuala Krau]: Mohon penjelasan Dato', Tan Sri Speaker, saya ingin bertanya kenapakah Bank Kerjasama Rakyat ini, tidak membuka saham-sahamnya yang baru kepada orang ramai, hanya satu bilion ini dan juga mungkin 500 ribu hanya kepada ahli-ahli yang menjadi anggota BKR, jadi saya minta penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri. Saya mohonlah supaya satu bilion atau 500 ribu yang hendak diluluskan dibuka kepada orang ramai yang belum menjadi anggota atau ahli Bank Kerjasama Rakyat. Hasrat 1Malaysia.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Seperti saya sebutkan, perkara ini kita akan bawa kepada Mesyuarat Agung Bank Rakyat kerana Bank Rakyat ini seperti kita tahu adalah terdiri daripada bank yang ahlinya terdiri daripada koperasi dan sebagainya. Mereka mempunyai ahli, jadi ahli-ahli akan menentukan dari segi tindakan dan sebagainya, dari segi masa depan bank ini adalah ditentukan oleh ahli-ahlinya. Jadi cadangan daripada ahli-ahli Yang Berhormat itu akan saya sampaikan kepada ahli-ahli Bank Rakyat supaya mereka mungkin boleh pertimbangkan untuk membawa di dalam mesyuarat agung dan sebagainya.

Ramai yang meminta supaya Bank Rakyat terus dikembangkan, di bawa lebih banyak ke kawasan-kawasan luar bandar dan sebagainya kerana seperti kita tahu Bank Rakyat merupakan bank yang rata-rata ahlinya berasal daripada mereka yang datangnya daripada luar bandar dan sebagainya. Saya ingin maklumkan bahawa pada waktu ini terdapat 121 cawangan Bank Rakyat di seluruh negara dan pihak Bank Rakyat merancang untuk membuka sepuluh cawangan setiap tahun. Jadi saya dapat, tadi permohonan, saya sudah tulis tadi permohonan-permohonan daripada beberapa rakan..

Tuan Mohd. Nasir bin Zakaria [Padang Terap]: Padang Terap.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Ya, termasuk Padang Terap, termasuk rakan-rakan Ahli Parlimen tadi termasuk Padang Terap...

Tuan Mohd. Nasir bin Zakaria [Padang Terap]: Terima kasih.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: ..Dan lain-lain lagi untuk kita pertimbangkan. Jadi sehingga hari ini, untuk ATM saya maklumkan terdapat 220 cawangan iaitu ATM di seluruh negara. Pihak Yang Berhormat Indera Mahkota, ada menyebutkan kenapa perlu di masukkan tentang perkataan obligasi dan sebagainya. Pertamanya, ianya selaras, selari dengan akta yang di dalam bahasa Inggeris yang menyebut tentang *obligation* tersebut. Jadi sebenarnya perkara ini begitu teknikal dan yang lebih jelas lagi ialah kita ingin menekankan mengenai tanggungjawab, tanggungjawab bank itu sendiri. Oleh sebab itu kita tekankan mengenai obligasi itu tadi. Okey, ada soalan?

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Terima kasih Tan Sri Yang di-Pertua, Yang Berhormat Menteri. Sebenarnya sepatutnya soalan itu saya boleh tanya dalam peringkat Jawatankuasa tetapi saya ada soalan lain yang lanjutan daripada Yang Berhormat Menteri beritahu tadi, aktiviti untuk mengembangkan khidmat Bank Rakyat tadi. Saya akui yang memang banyak kejayaan daripada masalah yang terbit daripada aktiviti Bank Rakyat ini. Namun seperti yang disebutkan tadi dan saya harap dapat juga Yang Berhormat Menteri *clarify*, dalam keghairahan untuk menambah mengembangkan aktiviti dan dalam masa yang sama untuk menambah barangkali keuntungan daripada pemegang saham ataupun ahli, adakah wajar Bank Rakyat ini membuka kepada aktiviti-aktiviti bukan tradisi seperti yang pernah disebutkan rakan-rakan lain juga, dalam aktiviti *mortgage*, aktiviti *debentures*, aktiviti bukan tradisi sebab kalau hendak kira sekarang ini berapa tahun kewangan yang lalu memang Bank Negara mencatat peningkatan sehingga 26 peratus keuntungan berbanding pada tahun sebelumnya. Tidakkah wujud kebimbangan membuka ruang untuk *venture* kepada aktiviti-aktiviti yang baru boleh menyebabkan Bank Negara ini kalau tidak tidak untung pun, mungkin juga terdedah kepada kerugian ataupun susutnya keuntungan seperti yang pernah dialami oleh bank-bank komersial yang lain.

■ 1700

Ini kerana status Bank Pembangunan ini sebenarnya bukanlah satu ruang yang begitu besar yang menjadikan Bank Rakyat ini bertanding atau *compete* dengan izin dengan bank-bank komersial yang ada yang lain dalam negara kita.

Saya harap aspek ini dapat dijelaskan sama ada kebimbangan ini mungkin wujud atau pertimbangan ini boleh kita bagi kepada Bank Rakyat untuk *venture* dalam bidang-bidang yang lain. Terima kasih.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Terima kasih Yang Berhormat Indera Mahkota. Saya *confused* dengan Yang Berhormat Indera Mahkota ini sebab saya rasa dia ada dua pandangan yang berbeza dalam satu masa. Dalam soalan yang pertama tadi, sewaktu berbahas dia mengatakan bahawa *why*, kenapa Bank Rakyat ini terlalu bergantung pada yuran ahli iaitu sebanyak 36 peratus sahaja. Jadi, kenapa tidak terlibat di dalam aktiviti-aktiviti yang lain dan tidak bergantung kepada yuran ahli tetapi sekarang dia kata kenapa perlu terlibat dalam aktiviti-aktiviti yang lain dan sebagainya. Jadi, saya ingin maklumkan Saya faham.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Kena jawablah.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: *It's okay*. Saya faham pandangan dia. Kita mahu Bank Rakyat. Saya percaya pandangan daripada Yang Berhormat Indera Mahkota kerana mahu Bank Rakyat terus bergerak maju tetapi dalam masa yang sama perlu konservatif sedikit supaya tidak akan terlibat dalam kes-kes yang merugikan seperti yang disebut di dalam ucapan dia iaitu takut berlaku seperti krisis sub-prima dan sebagainya.

Pada hakikatnya memang kita akui bahawa Bank Rakyat berhati-hati di dalam segala pelaburan yang dilakukan sebab itulah Bank Rakyat tidak menceburi di dalam bidang-bidang yang spekulatif ataupun *hygiene* sebaliknya ianya terlibat dalam sektor-sektor seperti hartanah, soal kolateral dan sebagainya, sebagai *back-up* kepada pelaburan-pelaburan yang diadakan.

Saya balik kepada soalan asal adakah Bank Rakyat hanya bergantung pada pendapatan daripada yuran sahaja, tidak. Saya ingin menjawabnya, jawapannya tidak kerana banyak lagi aktiviti-aktiviti lain yang dilakukan oleh Bank rakyat bagi menambahkan pendapatannya seperti Ar-Rahnu misalnya. Ini satu konsep pajak gadai Islam yang dianggap sangat popular pada hari ini.

Saya boleh beritahu bahawa Ar-Rahnu ini amat diterima begitu baik oleh rakyat dan tujuannya adalah untuk selain daripada mendapatkan pendapatan dari segi perniagaan, ianya juga adalah untuk melindungi kepentingan masyarakat luar bandar yang selama ini apabila mendapati kesusahan akan bergantung pada pajak gadai biasa yang biasanya kita akan bercakap iaitu apabila pergi kepada pajak gadai biasa, akhirnya bunga menjadi lebih besar daripada pokok dan sebagainya.

Tuan Mohd. Yusmadi bin Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Menteri, sedikit penjelasan.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Jadi, sebab itulah saya katakan bahawa dari segi perniagaan Bank Rakyat ianya tidak bergantung kepada *fees* atau yuran semata-mata tetapi juga kepada jenis perniagaan-perniagaan yang lain. Saya beri jaminan bahawa Bank Rakyat amat berhati-hati di dalam menjalankan *investment* atau pelaburan. Ya.

Tuan Mohd. Yusmadi bin Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Yang Berhormat Menteri, saya sedikit sahaja penjelasan. Mungkin dari segi aspek dasar sebab saya tengok perkembangan Bank Perbankan Islam ini amat baik tetapi dari segi pemahaman rakyat di peringkat bawahan mungkin kita perlu tingkatkan. Maksud saya itu, sebab saya tengok produk-produk yang dibangunkan seperti yang dikatakan seperti Ar-Rahnu dan sebagainya menggunakan perkataan bahasa Arab.

Hakikatnya perkara tersebut, sebenarnya di peringkat bawahan akan ada kekhilafan. Ini kerana, saya tengok contoh kalau di Bangladesh itu namanya Garmin Bank. Betul-betullah dia untuk rakyat, Bank Rakyat itu. So, maksud saya itu kalau di dalam konteks lain saya tengok dalam ruang yang lain, kita wujudkan mungkin Yang Berhormat lebih maklum harta sepencarian. Bunyi dia itu memang kita faham tetapi kalau Ar-Rahnu, Al-Islam masing-masing boleh. Seheinggakan dikatakan kucing itu 'Al-Kucing' dia sudah jadi *Islamic Banking* seheinggakan begitu.

Jadi, perlu ditekankan kerana dari segi perkembangannya sihat, dari segi *substance* nya tetapi apakah salah dengan kita Malaysia ini merupakan peneraju perlu kita tingkatkan istilah-istilah yang mungkin lebih membanggakan negara. Terima kasih.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Terima kasih. Ar-Rahnu ataupun pajak gadai Islam. Jadi, kita gunakan pajak gadai Islam pun yang saya kira tujuannya sama sahaja. Saya ingin juga menjawab kebimbangan Yang Berhormat Indera Mahkota iaitu soalnya sama ada apakah Bank Rakyat ini juga dilindungi oleh Persatuan Insurans Deposit Malaysia ataupun (PIDM). Saya ingin maklumkan bahawa memang Bank Rakyat, pendepositnya adalah dilindungi oleh PIDM.

Saya ingin menjawab pertanyaan daripada Yang Berhormat Tangga Batu yang mengatakan terdapat kadar dividen yang berbeza-beza. Saya ingin maklumkan pada tahun 2008, dividennya adalah 15 peratus kepada ahli dan tambahan 5 peratus kepada ahli yang melebihi sepuluh tahun. Jadi, saya ingin maklumkan bahawa ianya terdapat perbezaan memandangkan bahawa kita memberikan satu kelebihan kepada ahli kita.

Saya ingin menjawab pertanyaan daripada Yang Berhormat Kuala Krau mengenai koperasi-koperasi kecil yang perlu dibantu. Saya ingin maklumkan bahawa memang Bank Rakyat sekarang menjadi mentor kepada koperasi-koperasi yang kecil. Salah satunya adalah Bank Persatuan yang merupakan satu bank yang kecil yang sekarang ini sedang dibantu oleh pihak Bank Rakyat.

Dalam masa yang sama juga, koperasi-koperasi ini terus dibantu Suruhanjaya Koperasi Malaysia. Pihak Suruhanjaya Koperasi Malaysia misalnya terus memberikan geran-geran kepada koperasi-koperasi kecil untuk membantu mereka di dalam menjalankan perniagaan mereka dan sebagainya.

Pada tahun 2007 misalnya, geran yang dikeluarkan oleh SKM iaitu Suruhanjaya Koperasi Malaysia adalah sebanyak RM6.99 juta. Pada tahun 2008 sebanyak RM7.44 juta dan sehingga Jun 2009 geran yang telah dikeluarkan adalah sebanyak RM6.74 juta. Yang Berhormat Kuala Krau juga...

Dato' Haji Ismail bin Haji Abd. Muttalib [Maran]: Yang Berhormat, boleh mencelah sedikit?

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Ini tanya sebagai Ahli Parlimen Maran ataupun ahli Lembaga SKM?

Dato' Haji Ismail bin Haji Abd. Muttalib [Maran]: Ahli Parlimen Maran.

Ir. Haji Hamim bin Samuri [Ledang]: Oh, pecah rahsia dah.

Dato' Haji Ismail bin Haji Abd. Muttalib [Maran]: Yang Berhormat Menteri, saya ucapkan terima kasih dan tahniah kepada kementerian, SKM dan juga Bank Rakyat kerana usaha yang dijalankan cukup baik bagi membantu koperasi-koperasi terutama di kawasan-kawasan luar bandar ini.

Cuma, saya hendak beri pandangan kepada Bank Rakyat kalau boleh. Saya perhatikan seperti yang disebutkan oleh Yang Berhormat Menteri tadi bahawa skim Ar-Rahnu ini cukup menarik di kalangan masyarakat luar bandar terutamanya ahli koperasi dalam usaha mereka untuk mendapatkan pinjaman dan juga mengelakkan daripada terlibat dengan unsur-unsur yang kurang baik dari segi pandangan Islam dan sebagainya.

Namun terdapat maklumat Yang Berhormat Menteri. Ada setengahnya Ar-Rahnu di Bank Rakyat ini terlibat di kawasan-kawasan yang berhampiran dengan koperasi yang telah juga menjalankan kegiatan Ar-Rahnu ini. Saya mohon kalau dapat kita memberikan perhatian dan dapat menumpukan supaya Ar-Rahnu ini, Bank Rakyat ini dapat ditubuhkan di kawasan-kawasan yang tidak ada lagi kegiatan ataupun fungsi Ar-Rahnu ini yang dilaksanakan oleh koperasi-koperasi.

■ 1710

Saya yakin dengan cara ini kita dapat membantu lebih luas lagi ahli-ahli koperasi dan juga penduduk-penduduk luar bandar dalam mendapatkan sumber-sumber pinjaman untuk aktiviti perniagaan mereka. Terima kasih.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Terima kasih Yang Berhormat. Sebenarnya pihak Bank Rakyat juga melantik koperasi-koperasi menjadi ejen kepada Bank Rakyat bagi menjalankan perniagaan pajak gadai Islam ini ataupun *ar-Rahnu* ini.

Yang Berhormat Kuala Krau membangkitkan mengenai isu MOCCIS. Apakah tindakan yang dilakukan oleh pihak Suruhanjaya Koperasi Malaysia (SKM) dalam menyelesaikan isu MOCCIS ini. Saya ingin memaklumkan bahawa pihak SKM telah pun melantik sebuah anak syarikat Bank Rakyat sebagai pentadbir untuk mengambil alih pentadbiran dalam MOCCIS iaitu sebagai pentadbir. Antara langkah yang telah diambil ialah membubarkan lembaga pengarah MOCCIS yang lama.

Bank Rakyat juga menyediakan kemudahan pinjaman sebanyak RM80 juta dan apabila *Rakyat Asset Management* ini iaitu yang dilantik sebagai pentadbir ini, apabila kita telah pun memulihkan MOCCIS ini, pentadbir akan menyerahkan kembali MOCCIS kepada anggotanya. SKM ataupun Suruhanjaya Koperasi Malaysia dimaklumkan bahawa pihak *Rakyat Asset Management* memerlukan jangka masa selama lima tahun untuk memulihkan MOCCIS ini.

Dato' Haji Ismail bin Mohamed Said [Kuala Krau]: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Menteri tentang kedudukan hutang-hutang bagi anggota-anggota atau pegawai-pegawai kerajaan yang telah mempunyai tanggungan hutang dengan MOCCIS ini. Adakah hutang mereka dihapus kira atau dibawa semula dalam tanggungan anak syarikat yang dinyatakan oleh Yang Berhormat Menteri?

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Untuk makluman Yang Berhormat, anggota yang bersara telah pun menerima kembali saham mereka iaitu sebanyak 20 peratus.

Yang Berhormat Ledang ada membangkitkan mengenai ganjaran kepada pengasas-pengasas Bank Rakyat yang kita amat memahami, kita amat mengetahui mempunyai jasa yang amat besar kepada Bank Rakyat. Saya ingin maklumkan bahawa Bank Rakyat akan menerbitkan sebuah buku korporat yang akan menceritakan sejarah mengenai penubuhan Bank Rakyat dan juga sumbangan pengasas-pengasas Bank Rakyat tersebut. Ganjaran-ganjaran yang lain akan kita maklumkan kepada Yang Berhormat.

Soalan kedua ialah sama ada adalah mengenai anggota tentera yang dikatakan tidak boleh membuat pembiayaan dengan Bank Rakyat. Saya ingin menjelaskan bahawa tiada sekatan kepada anggota-anggota tentera untuk mendapat pembiayaan daripada Bank Rakyat tetapi mereka juga tertakluk kepada syarat-syarat yang ditentukan oleh Bank Rakyat.

Yang Berhormat Ledang juga mencadangkan supaya diwujudkan bank koperasi yang kedua. Saya telah maklumkan tadi bahawa Bank Persatuan telah pun wujud dan sedang dibantu oleh Bank Rakyat. Saya ingin maklumkan bahawa ada satu lagi bank koperasi yang telah pun mendapat kelulusan daripada Bank Negara yang akan menggunakan nama "Koop Bank" dengan modal minima sebanyak RM300 juta. Jadi kepada mereka yang belum menjadi ahli Bank Rakyat, bolehlah menjadi ahli bank ini dan membantu bank ini diperbesar.

Saya difahamkan mungkin dari segi dividen yang diberikan juga akan dapat walaupun tidak menyaingi Bank Rakyat tetapi saya percaya seperti Bank Persatuan yang pada hari ini memberikan dividen sebanyak 10 peratus setiap tahun kepada ahli-ahli Bank Persatuan. Saya percaya bank yang baru iaitu *Coop Bank* ini juga boleh berjaya dan saya percaya Bank Rakyat akan memberikan bantuan kepada bank ini.

Yang Berhormat Tangga Batu menyebut mengenai Yayasan Bank Rakyat. Saya ingin maklumkan bahawa Yayasan Bank Rakyat mempunyai dana sejumlah RM27 juta dan telah pun mengeluarkan biasiswa kepada pelajar-pelajar miskin sebanyak RM4 juta dan pada waktu ini masih lagi memproses permohonan-permohonan biasiswa daripada anak-anak anggota dan sebagainya.

Yang Berhormat Sik ada membangkitkan mengenai kehalalan pelaburan. Betul ya Yang Berhormat Balik Pulau? Saya tidak mahu sebut bahasa Arab, sebut Bahasa Melayu. Tentang kehalalan pelaburan Bank Rakyat.

Saya ingin memaklumkan bahawa setiap pelaburan di dalam saham oleh Bank Rakyat hanya di dalam kaunter-kaunter yang diluluskan oleh Majlis Pengawasan Syariah. Pembiayaan juga hanya diberikan kepada syarikat-syarikat yang diluluskan oleh Majlis Pengawasan Syariah yang mana sumber bayaran balik ini adalah bebas daripada sumber-sumber yang haram. Jadi boleh saya tegaskan di sini bahawa kehalalan menjadi satu perkara yang amat dipentingkan di dalam Bank Rakyat menjalankan pelaburan dan sebagainya.

Yang Berhormat Kuala Selangor telah membangkitkan mengenai produk utama yang berpaksikan *ba' al-inah*, saya terpaksa cakap Arab juga ini, ini dibangkitkan oleh Yang Berhormat Kuala Selangor. Bank tidak menyekat, bank telah menyahut sebenarnya saranan daripada Bank Negara di mana konsep-konsep seperti konsep Tawaruk ataupun *komoditi murabahah* yang telah diserapkan dan akan terus dilaksanakan. Jadi pada jangkaannya, pada Januari 2009 produk-produk Bank Rakyat akan menggunakan konsep-konsep yang telah saya sebutkan tadi.

Mengenai kekhawatiran daripada Yang Berhormat, takut kalau Bank Rakyat terlibat di dalam aktiviti-aktiviti yang bukan di dalam kepakaran Bank Rakyat. Misalnya di dalam *Forex* ataupun *Ar-Rahnu* pun disebutkan di sini, pajak gadai Islam. *Forex*, saya dimaklumkan, saya difahamkan bahawa Bank Rakyat tidak terlibat di dalam *Forex*, jadi tidak ada kerugian di dalam *Forex*. *Ar-Rahnu* adalah merupakan skim ataupun pajak gadai Islam yang saya sebutkan tadi merupakan pinjaman yang bercagarkan emas. Ini bersesuaian dengan konsep yang disebut oleh Yang Berhormat Padang Terap tadi yang tidak menganggap sebagai perniagaan tadi.

■ 1720

Macam *Ar-Rahnu* ini, emas sebagai sandaran dia. Dari segi emas ini adalah dibayar kerana Bank Rakyat menyimpan emas tersebut. Jadi *service* menyimpan emas tersebut dibayar. Bukan seperti pajak gadai dan sebagainya. Jadi, kepada Yang Berhormat Kuala Selangor, saya ingin menjelaskan bahawa kita amat berhati-hati di dalam menjalankan perniagaan ini.

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Menteri. Tidak dipertikaikan sama sekali produk-produk yang telah disebutkan tadi. *Ar-Rahnu* kah ataupun yang di awal tadi disebutkan tadi tentang pentingnya untuk Bank Rakyat memperkasakan produk *tawarru'* menggantikan produk Bai' Al-'Inah tadi. Cuma yang saya bangkitkan tadi ada asas-asanya yang sama ada *insider info* ataupun laporan-laporan yang diterbitkan dalam akhbar sedikit waktu lalu. Oleh kerana itu, sayangnya kita kepada Bank Kerjasama Rakyat ini supaya jangan sama sekali berlaku *noncompliance* ataupun tidak mengikut syariat.

Akan tetapi, keterlibatan dalam perkara yang mereka tidak ada *expertise*. Saya difahamkan bahawa *forex deal* itu ada, *there was holding of that* atau pegangan dalam portfolio itu. Saya tidak dapat membuat lebih tegas dan lebih jelas daripada itu, tetapi ini peringatan kepada Bank Rakyat supaya tidak sama sekali menceburkan diri dalam perkara-perkara yang telah kita lihat membawa kejatuhan kepada banyak institusi-institusi perbankan, dan yang lain yang sudah ada pun banyak pengalamannya. Terima kasih.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Terima kasih kepada Yang Berhormat Kuala Selangor yang begitu sayang kepada Bank Rakyat ini. Jadi, sama-samalah kita menjaga Bank Rakyat ini kerana kita semua sayang kepada Bank Rakyat ini. Saya ingin merujuk kepada pertanyaan daripada Yang Berhormat Kuala Selangor juga mengenai penjualan Bangunan Angkasa Raya, betul?

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Ya.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Sebenarnya, ia merupakan satu keputusan perniagaan yang dibuat oleh Bank Rakyat. Apabila mendapat cadangan daripada beberapa cadangan, didapati bahawa ini merupakan cadangan yang paling menguntungkan. Dari segi harga yang ditawarkan oleh syarikat ini ialah sebanyak RM152 juta yang merupakan jumlah yang tertinggi. Ia bukan *upright sales*, bukan dijual secara terus, tetapi ada *option*. Ia di antara *privatization* dan penjualan. Ia ada dua perkara dalam satu iaitu dijual bangunan itu sebanyak RM152 juta dan pemaju membangunkan dua bangunan.

Bank Rakyat diberi *option* untuk membeli balik bangunan tersebut. Apabila dibayar RM152 juta, bank memperoleh duit tersebut dan wang itu boleh diniagakan, disimpan dan sebagainya.

Bank Rakyat mendapat keuntungan daripada hasil penjualan tersebut sudah pun mendapat keuntungan sama ada dari segi *interest*, daripada faedah dan sebagainya. Dalam masa yang sama, apabila bangunan itu siap, Bank Rakyat diberi *option* untuk membeli kembali bangunan tersebut dengan harga yang lebih rendah iaitu RM150 juta, iaitu bangunan yang baru yang telah pun diubahsuai dan sebagainya. Bangunan yang baru, saya kira bangunan yang baru. Kalau Bank Rakyat tidak berminat untuk membeli bangunan tersebut, Bank Rakyat akan dibayar tambahan sebanyak RM50 juta lagi.

Jadi, bermakna Bank Rakyat akan memperoleh - kalau dijual, tidak beli balik bangunan itu, tidak *buy back*, Bank Rakyat akan memperoleh sebanyak RM202 juta. Maknanya, tidak dapat bangunan, tetapi akan dapat *cash* sebanyak RM202 juta.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya ada dua isu yang mudah sahaja berkenaan dengan transaksi ini. Pertama, apabila ada laporan yang dikeluarkan oleh penilai berasaskan pada unjuran Asian Banker Group yang mengatakan bahawa keseluruhan daripada aktiviti ini boleh menjana *expected amount of value*, dengan izin, berjumlah melebihi RM900 juta. Ini dikeluarkan secara terang-terangan dalam *forecast* yang saya faham dan saya yakin pihak kementerian atau pihak Menteri juga mempunyai maklumat ini.

Kedua, apabila berlaku elemen *buy back* tadi, sudah tentu akan melibatkan *sustaining transfer of pricing*, dengan izin. Tidak dapat dielakkan perkara ini, sedangkan kita tidak membenarkan aktiviti ini. Kalau tidak silap saya, tahun lepas kita ada membincangkan tentang elemen ini dan Dewan yang mulia ini telah membuat keputusan bahawa kita tidak mengiktiraf aspek *transfer pricing* ini dalam negara kita. Terima kasih.

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Kalau sambung sedikit Menteri. Persoalan yang dibangkitkan menyambut daripada Yang Berhormat Indera Mahkota sebentar tadi, pertikaian ialah..., ini memang *investment decision*. Baik buruknya tentu ada, *two sides of the same coin* orang kata. Ada *pro and cons*nya. Akan tetapi, apabila begitu maklumatnya dan kedapatan *disparity* ataupun perbezaan keuntungan yang jauh ketara, kita mempertikaikan mengapa keputusan seperti ini dibuat. Ini persoalan *governance*.

Keduanya pula, saya difahamkan bahawa pembeli itu sudah pun *defaulted in terms of the sale and purchase agreement* itu dia tidak, mereka tidak *comply*. Tidak mengikut peruntukan itu. Jadi, *as if there is a force*, ya betul *it is sale and purchase back agreement*. Maknanya ia meninggalkan satu kecurigaan mengapa. Jadi, ini perkara-perkara yang dalam semangat yang saya sebutkan tadi betapa pentingnya untuk *good governance* dan *risk management system* dan segala-galanya yang merupakan *good corporate governance* itu dipastikan dapat kita teruskan dalam amalan Bank Kerjasama Rakyat ini. Terima kasih.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Saya ingin menjelaskan berdasarkan keputusan pelaburan tadi, sama ada ia pelaburan yang menguntungkan atau tidak. Sepertimana yang kita tahu bahawa Bank Rakyat merupakan sebuah entiti perniagaan juga yang melihat kepada cadangan berdasarkan kepada keuntungan dari segi perniagaan yang mana yang terbaik. Saya sebutkan tadi bahawa harga yang diberikan oleh syarikat yang Bank Rakyat terima *proposal* ini merupakan harga yang terbaik dan cadangan yang terbaik.

Ada satu lagi cadangan iaitu cadangan untuk mewujudkan *joint venture* ataupun usaha sama dengan sebuah syarikat. Akan tetapi di dalam cadangan usaha sama itu, Bank Rakyat akan kehilangan pendapatan sewaktu bangunan di dalam waktu pembinaan. Di dalam pembinaan tidak ada sumber kewangan kerana sewaktu pembinaan dijalankan, Bank Rakyat akan kehilangan dari segi pendapatan dan sebagainya. Akan tetapi, seperti yang saya sebut tadi apabila ada *sale and purchase*, bayaran telah pun dilakukan dan walaupun di dalam pembinaan, tetapi bayaran telah pun diterima oleh Bank Rakyat sebagai *up-front* untuk transaksi yang dibuat itu.

Jadi, Bank Rakyat waktu itu melihat kepada keuntungan dari segi *investment*. Jadi, saya membuat perkiraan yang mana lebih menguntungkan dan sebagainya. Walau bagaimanapun, dari segi apa yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Kuala Selangor mengenai *sale and purchase agreement* yang telah pun dibatalkan yang tidak *dicompletakan* oleh, dengan izin, tidak *dicompletakan* oleh pembeli ini, saya akan mendapatkan laporan dan akan memberikan jawapan kepada Yang Berhormat sebab saya tidak dilaporkan tentang perkara ini. Saya akan laporkan sama ada secara bertulis ataupun..., saya kalau, boleh sambung atau esok? Kalau esok saya akan jawab secara lisan.

Tuan Yang di-Pertua: Sambung esok Yang Berhormat.

Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob: Sambung esok. Saya jawab esok. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-Ahli Yang Berhormat, saya telah menerima dan membenarkan permohonan daripada Jabatan Perdana Menteri untuk mendahulukan susunan giliran Rang Undang-undang (DR21/2009) Rang Undang-undang Seri Pahlawan Gagah Perkasa (Elaun Kenangan) (Pindaan) 2009 angka giliran nombor dua dan (DR22/2009) Rang Undang-undang Panglima Gagah Berani (Elaun Kenangan) (Pindaan) 2009 angka giliran nombor tiga dalam susunan Aturan Urusan Mesyuarat pada hari esok.

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Maaf ya Tuan Yang di-Pertua. Saya hendak tanya apa sebab kedua-dua rang undang-undang baru dibentangkan hari ini? Kita ada Rang Undang-undang Jawatankuasa Etika Hakim 2008 di mana ada ahli yang telah bersedia untuk berbahas.

Tuan Yang di-Pertua: Saya tahu Yang Berhormat tetapi itu permohonan daripada kerajaan dan dia tidak bertentangan dengan mana-mana Peraturan Mesyuarat. Selepas dua rang undang-undang ini baru Rang Undang-undang Jawatankuasa Etika Hakim 2008 fasal saya difahamkan bahawa rang undang-undang ini perlu juga supaya mereka yang terlibat daripada rang undang-undang ini boleh dibayar ganjaran yang perlu. Kalau ini tidak lulus, maka apa yang telah dijanjikan oleh kerajaan kepada mereka ini, kepada mereka yang telah berjasa kepada kita tidak dapat dibuat bayaran.

Jadi, bersabar Yang Berhormat Rang Undang-undang Jawatankuasa Etika Hakim 2008 akan juga dibahas selepas itu. Yang Berhormat Bukit Gelugor dan Batu Gajah saya jamin akan dapat berucap pada waktu itu. Ahli-Ahli Yang Berhormat, mesyuarat Dewan hari ini ditangguhkan sehingga pukul 10 pagi, hari Rabu 21 Oktober 2009.

Dewan ditangguhkan pada pukul 5.32 petang.